

Casa Corpului Didactic "Alexandru Gavra" Arad

Școala Vremii

Privește până vei vedea!

Publicație periodică de educație, știință, cultură și opinie
Serie nouă, numărul 4, mai 2016
ISSN: 2068-6099

CUPRINS

Parteneriate și proiecte

Proiect interdisciplinar	<i>Profesor metodist Emilia Dăncilă, CCD "Alexandru Gavra" Arad</i>	5
Dezvoltare profesională prin conectare europeană cu ERASMUS+	<i>Profesor dr. Ana Höniges, Liceul Tehnologic, Sântana</i>	10
Proiectele eTwinning – o poartă deschisă spre Europa	<i>Profesor învățământ primar Rațiu Diana, Școala Gimnazială „Virgil Iovănaș”, Șofronea</i>	13
Programe și proiecte educaționale	<i>Profesor Cosmin Julan, Școala Gimnazială „Ștefan Cicio Pop”, Arad</i>	16
”Specialiști pentru un curriculum integrat”	<i>Profesor metodist Camelia Avramescu, CCD "Alexandru Gavra" Arad</i>	18
Alternative educaționale		
Pedagogia Freinet	<i>Profesor Larisa Pistol, Colegiul Național „Moise Nicoară”, Arad</i>	21
Step by step, alternativă de succes a învățământului românesc	<i>Profesor învățământ primar Semerian Claudia Gabriela, Școala Gimnazială „Aron Cotruș”, Arad</i>	24
Step by Step – o alternativă de succes	<i>Profesor învățământ primar Briciu Nicoleta Elena, Școala Gimnazială „Aron Cotruș”, Arad</i>	27
Metodologii instructiv-educative		
Tehnica WebQuest, un model didactic ce utilizează noile tehnologii	<i>Profesor metodist Emilia Dăncilă, CCD "Alexandru Gavra" Arad</i>	30
Diferențierea și personalizarea actului educațional	<i>Profesor metodist Camelia Avramescu, CCD "Alexandru Gavra" Arad</i>	34
Ipoteze cu privire la raționalizarea și standardizarea exercițiilor fizice în educație fizică școlară. Posibilități și limite și antrenamentul sportiv	<i>Profesor Olimpia Ancateu, Colegiul Național "Elena Ghiba Birta" Arad</i>	37
Strategii ale instruirii diferențiate	<i>Profesor Balta Mirela Bogdana, Colegiul Tehnic de Construcții și Protecția Mediului, Arad</i>	40
Inter-, pluri-, transdisciplinaritatea – o provocare pentru sistemul de învățământ	<i>Profesor Monia Liana Deta, Școala Gimnazială "Aurel Sebeșan" Felnac</i>	43
Povestirea	<i>Profesor Iuliana Radu, Colegiul Economic, Arad</i>	46
Mijloace de învățământ moderne utilizate la disciplinele de specialitate	<i>Profesor Mureșan Maria, Liceul Tehnologic de Electronică și Automatizări „Caius Iacob”, Arad</i>	50

Metode și tehnici de comunicare nonverbală	<i>Profesor învățământ primar Moza Mariana, Școala Gimnazială „Aron Cotruș”, Arad</i>	53
Management educațional		
Managementul stresului	<i>Profesor Cosmin Julan, Școala Gimnazială „Ștefan Cicio Pop”, Arad</i>	56
Marketingul educațional	<i>Profesor Cosmin Julan, Școala Gimnazială „Ștefan Cicio Pop”, Arad</i>	59
Sprijin, suport și asistență educațională și psihologică		
Măsuri de sprijin pentru elevii cu ADHD	<i>Profesor Șufană Talida Teodora, Colegiul Tehnic Energetic “Dragomir Hurmuzescu”, Deva</i>	62
Integrarea psihopedagogică a comunicării	<i>Profesor educator Mureșan-Chira Gabriel, Școala Gimnazială Specială Centrul de Resurse și Documentare pentru Educația Incluzivă/Integrată, Cluj- Napoca</i>	65
Școală, cultură și tradiție		
Învățământul feroviar arădean: de la CFR la Electronică-Automatizări	<i>Secretar Denisia Cîntar, Bibliotecar Marius Andrei Pantea, Liceul Tehnologic de Electronică și Automatizări „Caius Iacob”, Arad</i>	68
Ce înseamnă Francofonia?	<i>Profesor Alexandra Blaga, Liceul Tehnologic “Iuliu Maniu”, Arad</i>	70
Cultivarea dragostei pentru folclorul local	<i>Învățător Adriana Budea, Școala Gimnazială „Sabin Manuilă”, Sâmbăteni</i>	72
„Cei șapte ani de acasă la braț cu anii de școală!”	<i>Profesor învățământ primar Daniela Simona Contraș, Școala Gimnazială „Aron Cotruș”, Arad</i>	75
Copilăria, tărâm de poveste	<i>Profesor învățământ primar Farcaș Viorica Adina, Școala Primară Avram Iancu, Vârfurile, Arad</i>	77
În fiecare copil este ceva bun	<i>Profesor învățământ primar Florea Cristina, Școala Gimnazială „Ștefan Cicio Pop”, Arad</i>	79
Ipostaze ale feminității în epopeea „Eneida”	<i>Profesor dr. Laura Orban, Liceul Tehnologic „Iuliu Maniu”, Arad</i>	80
Excursia - strategie didactică activă	<i>Profesor învățământ primar Ursu Corina Ioana, Școala Gimnazială „Sabin Manuilă”, Sâmbăteni</i>	84
Educația fizică – o abordare modernă	<i>Profesor Șortan Adrian, Școala Gimnazială Nr. 2, Sântana</i>	87
A fi copil ... Amintiri din copilărie!	<i>Profesor Adriana Petrișor, Școala Gimnazială, Groșeni</i>	89
Copilăria de ieri, copilăria de azi	<i>Profesor învățământ primar Palcea Adina Laura, Școala Gimnazială, Sântana, jud. Arad</i>	92

<u>Marele singuratic sau romanul fiului</u>	<i>Profesor Mădălina Morar, Școala Gimnazială „Simonyi Imre”, Satu-Nou</i>	93
<u>Sofocle și opera sa reprezentativă Antigona</u>	<i>Profesor Mădălina Morar, Școala Gimnazială „Simonyi Imre”, Satu-Nou</i>	97
<u>Muntele Vulcan</u>	<i>Profesor învățământ primar Csep Gabriela, Colegiul Tehnic Energetic „Dragomir Hurmuzescu” Deva</i>	101
<u>Dealul cetății Deva</u>	<i>Profesor Alexa Adrian, Colegiul Tehnic Energetic „Dragomir Hurmuzescu” Deva</i>	106
Cercetări, studii, reflecții		
<u>Strategii didactice diferențiate și impactul lor în promovarea unei învățări care răspunde cerințelor educative ale elevilor</u>	<i>Profesor Vintilă Teodora Elena, Colegiul Tehnic Energetic Dragomir Hurmuzescu, Deva, județul Hunedoara</i>	113
<u>Reflecție asupra optimizării actului instructiv-educativ</u>	<i>Profesor metodist Ilyes Ibolya, CCD “Alexandru Gavra” Arad</i>	116
<u>Adjectivul și grupul adjectival în GALR! - Studiu de caz</u>	<i>Profesor Andreea Petrișor, Școala Gimnazială „Virgil Iovănaș”, Șofronea</i>	119
<u>Studiu sociologic – Atitudinea elevilor romi față de școală</u>	<i>Profesor Cosmin Julan, Școala Gimnazială „Ștefan Cicio Pop”, Arad</i>	122

PARTENERIATE ȘI PROIECTE

Proiect interdisciplinar

În contextul apropierei cunoașterii didactice de cunoașterea științifică, școala trebuie să atribuie un rol sporit științei în activitățile educaționale. Ea ar trebui să le ofere elevilor oportunitatea de a se dezvolta în direcția cunoașterii științifice, a promovării gândirii critice, a acționării bazate pe natura empirică a științei, a utilizării literaturii științifice. Din acest motiv, metodele didactice recomandate în abordarea lecțiilor de fizică sunt cele euristice: *problematizarea* (Problem-based learning), *descoperirea/cercetarea* (Inquiry learning), *învățarea bazată pe proiecte* (Project-based learning), cu combinarea modelării și a experimentelor.

Profesorului de *Fizică* îi va rămâne întotdeauna frumoasa, și nu întotdeauna ușoara, misiune de a alege și combina cele mai potrivite metode, tehnici, medii de învățare, tehnologii și dispozitive care pot face din fiecare lecție o amintire de neuitat pentru elevii săi!

Pentru a folosi în mod eficient metoda proiectului și a integra tot ce poate oferi calculatorul, sunt foarte importanți pașii pe care îi face profesorul pentru planificarea și proiectarea unității de învățare. Temele proiectelor se stabilesc de comun acord cu elevii la începutul unității de învățare, vor fi monitorizate pe tot parcursul unității de învățare, iar produsul de grup sau individual este prezentat la finele unității de învățare.

În continuare, voi prezenta un rezumat al proiectului unității de învățare „**ELECTRICITATEA ÎN VIAȚA NOASTRĂ**” abordată prin metoda învățarea bazată pe proiect, utilizând strategii de instruire variate, diferite metode de evaluare pe întreg parcursul realizării proiectului și integrând noile tehnologii.

Titlul proiectului	ELECTRICITATEA ÎN VIAȚA NOASTRĂ		
Aria tematică / Domeniul în care se încadrează			
Disciplina vizată	Competențe din Curriculum Național	Clasa	Unitatea/ Conținuturi sau activități
Fizică	1.2; 1.5; 2.1; 3.2; 3.3; 4.2; 4.3; 5.2	VIII	Curentul electric Efectele curentului electric
Chimie	1.2; 2.3; 4.7	VII VIII	Structura substanțelor. Atomul Electroliza
Limba engleză Limba franceză	3.1; 3.2; 3.3		Traducere
Tehnologii și TIC	2.3; 2.6; 4.1	VII	Legate de IT și munca în echipă
Descrierea proiectului			
1. Justificarea proiectului	Curentul electric este socotit astăzi cea mai importantă și mai utilă descoperire și probabil cel mai important factor de progres al omenirii. În timpul derulării acestui proiect, elevii vor descoperi câteva din multiplele aplicații ale curentului		

	<p>electric.</p> <p>Elevii învață despre producerea curentului electric, efectele curentului electric și aplicații ale acestor efecte, printr-un demers didactic care le permite să investigheze o aplicație practică a acestora după care să realizeze transferul în realizarea unui produs propriu. Elevilor li se lansează provocarea de a deveni, pentru puțin timp, „producători de jucării” și să se documenteze/să-și imagineze un dispozitiv în realizarea căruia să utilizeze ceea ce au învățat și care să fie, la rândul său, o provocare pentru ceilalți.</p> <p>Prezentarea acestora se va face în cadrul unui concurs, la nivelul clasei. Cele mai bune produse experimentale/dispozitivelor practice realizate de elevi vor fi expuse, în sala festivă a școlii, într-o expoziție de „Jucării științifice” și vor fi prezentate elevilor din clasa a IV-a în cadrul săptămânii „Școala Altfel”.</p> <p>Formarea viziunii interdisciplinare asupra lumii și în același timp formarea elevilor pentru a fi apti să realizeze abordări de acest fel, necesită apelul la modalități de lucru care prilejuiesc exersarea principalelor procese ale gândirii, fără de care nu este posibilă cunoașterea multiplelor și variatelor interdependențe dintre fenomenele lumii reale.</p>
2. Descrierea grupului țintă	<p>Elevii clasei a VIII-a</p> <p><u>Cunoștințe conceptuale necesare:</u> mărimile fizice caracteristice curentului electric (din unitățile de învățare anterioare); utilizarea aparatelor de măsură; operații matematice elementare; cunoștințe de limbă engleză în scopul urmăririi unor instrucțiuni de lucru</p> <p><u>Aptitudini tehnice necesare:</u> de utilizare a programelor Microsoft Office (Word, PowerPoint); experiență minimală în crearea prezentărilor multimedia; navigare și comunicare pe Internet</p>
3. Durata	2 luni (ianuarie – martie)
4. Scop/ obiectiv general:	Realizarea de conexiuni între rezultatele învățării la clasă, în cadrul diferitelor discipline de studiu, și aplicațiile acestora în viața reală.
5. Obiective specifice:	<p>O1. Creșterea motivației elevilor pentru studiul științelor și dezvoltarea abilităților de a lucra în echipă pentru realizarea de dispozitive practice.</p> <p>O2. Îmbunătățirea performanței școlare a elevilor la disciplinele fizică, chimie și limbi străine.</p> <p>O3. Valorizarea deprinderilor de lucru în siguranță pentru propria persoană, pentru ceilalți și pentru mediu</p>
6. Descrierea activităților propuse în proiect	<p>Proiectul va integra elemente de investigație documentară, aspectele practice ale proiectării unor experimente de fizică și chimie și elemente de TIC în prezentarea produselor experimentale/dispozitivelor practice realizate.</p> <p>Profesorii de fizică și chimie, în colaborare, selectează și propun teme și material bibliografic pentru realizarea proiectelor elevilor. Profesorii de limbi străine vor monitoriza și sprijini elevii în activitățile de informare și documentare prin accesarea site-urilor în limba engleză sau franceză și traducerea instrucțiunilor de lucru.</p> <p>I. Alegerea temei de proiect și motivarea elevilor</p> <p>Proiectul va fi inițiat în clasă, la o oră de fizică și se va desfășura în paralel cu activitățile obișnuite. La începutul unității de învățare – se va cere elevilor printr-un <i>eseu de cinci minute</i> să răspundă la întrebarea esențială <i>Cum ar fi viața fără curent electric timp de un an?</i></p> <p>Elevii vor completa un grafic K-W-L pentru a identifica nevoile de cunoaștere ale elevilor. Profesorul va solicita elevilor să scrie pe prima coloană ce știu despre curentul electric și efectele acestuia, iar pe a doua ce doresc să știe despre</p>

acest subiect. Motivația alegerii graficului KWL este că la finalul unității de învățare elevul va avea o privire de ansamblu asupra progresului înregistrat la nivelul cunoștințelor.

Elevii vor primi pliantul de prezentare a metodei proiectului (Anexa 1) și li se va explica modul de lucru în etapa următoare, pentru realizarea proiectelor pe grupe. Pliantul va fi prezentat și părinților pentru a fi informați asupra activității elevilor și pentru a-i ajuta în procurarea materialelor și realizarea produselor practice în cadrul proiectelor. Le va fi prezentată o listă inițială cu teme pentru proiecte, care va fi completată cu alte teme propuse de elevi.

II. Constituirea grupelor de lucru

Grupele de lucru vor fi formate din 3-4 elevi, elevii grupându-se în funcție de temele proiectelor de lucru pentru care optează.

III. Planificarea etapelor de lucru și distribuirea responsabilităților

Fiecare grupă va trebui să răspundă la cele două întrebări ale unității de învățare: *La ce folosește electricitatea?* și *Curentul electric, prieten sau dușman?*

Astfel, pentru a răspunde la prima întrebare, fiecare grupă își va alege un experiment și vor construi un dispozitiv electric simplu prin care să ilustreze utilizarea practică a electricității sau producerea curentului electric. Produsul practic va fi însoțit de o fișă de prezentare (Anexa 2) realizată utilizând editorul Word din pachetul Microsoft Office.

Pentru a doua întrebare, fiecare grupă va avea de realizat o prezentare PowerPoint, realizată în urma unei documentări referitoare la efectele curentului electric.

Cu ajutorul elevilor se stabilesc etapele de lucru și termenele de realizare.

Etape: Documentarea, Realizarea mapei personale cu informațiile găsite, Schițarea modului de rezolvare al sarcinii de lucru, Proiectarea experimentelor și a prototipului dispozitivului experimental, Procurarea materialelor necesare realizării produsului, Realizarea propunerilor de redactare, Completarea documentării, Redactarea computerizată, Realizarea schițelor pentru materialele de prezentare, Predarea materialelor redactate profesorului pentru verificarea conținutului, Realizarea tuturor sarcinilor de lucru individuale și în echipă, Realizarea produselor finale, Redactarea finală a proiectului, Realizarea anexelor
În cadrul echipelor de lucru se stabilesc responsabilitățile fiecărui membru al echipei și programul de lucru al grupului.

Calendarul acțiunilor în cadrul derulării proiectului va fi afișat în clasă.

IV. Documentarea și execuția proiectului

În această etapă elevii se vor documenta și vor strângere informații despre tema aleasă, se vor realiza proiectarea experimentelor și a prototipului dispozitivului experimental, își vor procura materialele necesare realizării produsului și vor realiza produsele finale.

Pornind de la întrebările unității de învățare: *La ce folosește electricitatea?* și *Curentul electric, prieten sau dușman?*, elevii vor căuta informații referitoare la efectele curentului electric în materialele de facilitare și în site-urile din bibliografie, asistați de profesorii de fizică și chimie. Elevii folosesc cunoștințele învățate la clasă (mărimi fizice caracteristice circuitelor electrice, unități de măsură etc.) în explicarea funcționării diferitelor aparate electrice, în descrierea efectelor negative și ale pericolelor posibile atunci când se folosesc aceste dispozitive.

În cadrul orelor de fizică și chimie, elevii vor efectua experimente dirijate și vor

	<p>comunica în cadrul grupului pentru a-și clarifica noțiunile teoretice. Profesorul (de fizică/chimie) va răspunde întrebărilor suplimentare ale elevilor, indicând și alte surse de informare dacă este cazul.</p> <p>Fiecare grupă va avea de realizat următoarele experimente: studiul efectului termic, studiul efectului magnetic, verificarea legii lui Joule (la fizică); electroliza și studiul efectului chimic al curentului electric cât și producerea curentului continu prin reacții chimice (la chimie).</p> <p>V. Monitorizarea și controlul proiectului</p> <p>Monitorizarea proiectului se va face pe toată durata proiectului.</p> <p>În fiecare săptămână vor avea loc întâlniri de lucru între profesorii implicați și grupele de lucru și se va monitoriza permanent stadiul în care se găsesc cu realizarea sarcinilor.</p> <p>Pe lângă aceste întâlniri, pe măsura realizării materialelor de prezentare, elevii le trimit pe e-mail, profesorului, pentru verificare și îndrumare în realizarea proiectului, iar la final se încarcă pe pagina Wiki a clasei (http://clasaviiiib.wikispaces.com/)</p> <p>Elevii participă la procesul de evaluare și autoevaluare în cadrul grupelor de lucru. Pe parcursul activității elevilor, profesorul completează listele de observații pentru grup și pentru monitorizarea progresului elevilor.</p> <p>Metodele și instrumentele de monitorizare utilizate pe parcursul derulării proiectului:</p> <p><i>Listă de verificare</i> – Monitorizeaza procesele, progresele si rezultatele obtinute. Este un instrument de autoevaluare. Oferă elevilor repere pentru activitatea din cadrul proiectului. Oferă feedback.</p> <p><i>Observarea sistematică</i> a activității elevilor – profesorul urmărește dacă tema propusă a suscitat interesul elevilor, dacă ei au înțeles sarcinile de lucru și se implică în realizarea acestora. Lista/grila de observare (Anexa 3) este concepută pentru a înregistra rapid prezența sau absența unor calități, necesare pentru asigurarea reușitei activităților propuse.</p> <p><i>Jurnalul</i> – prin completarea jurnalelor, se oferă feedback individual și de grup pe măsură ce elevii lucrează la proiect, ceea ce permite profesorului să evalueze dacă elevii sunt capabili să-și sintetizeze învățarea și să observe erorile comune, dar și punctele tari astfel încât să-și facă ajustările necesare. Elevii reflectează asupra propriei învățări</p> <p>VI. Prezentarea proiectelor și evaluarea rezultatelor</p> <p>Prezentarea proiectelor se va face inițial la nivelul clasei. La prezentarea proiectelor vor participa membrii echipei de proiect și directorul școlii.</p> <p>Elevii participă la procesul de evaluare prin autoevaluarea experimentelor realizate și a prezentărilor făcute.</p> <p>Ceilalți elevii vor analiza prezentările fiecărei grupe, vor fi evaluate portofoliile și, în urma reflecțiilor finale, se vor organiza pentru activitățile viitoare.</p> <p>Cele mai bune produse experimentale/dispozitivelor practice realizate de elevi vor fi expuse, în sala festivă a școlii, într-o expoziție de „Jucării științifice” și vor fi prezentate elevilor din clasa a IV-a în cadrul săptămânii „Școala Altfel”.</p>
7. Rezultate anticipate	<ul style="list-style-type: none">• 5 dispozitive experimentale funcționale; 5 referate de prezentare a lucrărilor experimentale; 5 prezentări PowerPoint cu efectele (termic, chimic, magnetic și biologic) curentului electric <p><u>Rezultate așteptate la nivel cognitiv:</u> să identifice aplicații practice ale curentului electric în viața cotidiană; să enumere efectele trecerii curentului electric printr-un mediu conductor; să recunoască și să descrie efectele curentului electric; să</p>

	<p>proiecteze și să realizeze dispozitive simple, utile în activitatea cotidiană; să formuleze observații și concluzii științifice asupra experimentelor efectuate; să prezinte sub formă scrisă sau orală rezultatele unui demers de investigare folosind terminologia științifică proprie fizicii; să interpreteze din punct de vedere fizic rezultatele obținute; să realizeze conexiuni între rezultatele învățării la clasă și aplicațiile acestora în viața reală; să cunoască și să aplice metodele de protecție și prevenire a posibilelor efecte ale curentului electric; să aplice în practică, atât în școală cât și în afara acesteia, regulile de bază privind protecția propriei persoane, a celorlalți și a mediului înconjurător.</p> <p><u>Rezultate așteptate la nivel atitudinal:</u> să utilizeze tehnologiile informației și comunicării; să caute, să analizeze și să evalueze informații; să rezolve probleme și să ia decizii; să utilizeze în mod creativ și eficient instrumente specifice productivității; să comunice, să colaboreze, să editeze și să creeze produse</p>
--	---

8. Criterii de evaluare

Evaluare inițială	Evaluare formativă	Evaluare finală
Eseul de cinci minute Organizator grafic Știu-Vreau să știu-Am învățat	Grila de observare Fisa de verificare a colaborării FAE Grafic K-W-L; Note de jurnal	Grila de notare a prezentării Fișe de autoevaluare (formular Google docs) Lista de verificare a prezentării

Materiale și resurse necesare

Tehnologie – Hardware: Computer(e); Imprimantă; Conexiune Internet; Aparat foto digital; Sistem de proiecție; Laptop

Tehnologie – Software: Procesare imagine; Tehnoredactare; Procesare documente; Browser de Internet; Software de e-mail; Multimedia

Materiale tipărite	<ul style="list-style-type: none"> • Christopher C., Nistor M., Rusu M. – <i>Fizica. Manual pentru clasa a VIII-a</i>, Ed. ALL București, 2001 • Corega C., Haralamb D, Talpalaru S. – <i>Fizica. Manual pentru clasa a VIII-a</i>, Ed. Teora București, 2001 • Chicinaș L. (coordonator) – <i>Fizica prin experimente și jocuri</i>, Ed. Eurodidact, Cluj-Napoca, 2003 • Garabet, M., Huțanu, E., Voicu, A. – <i>Fizică, biologie, chimie pentru gimnaziu utilizând Microsoft Office</i>, Ed. All Educational, București, 2001 • <i>Marea carte despre experimente</i>, Ed. Litera Internațional, 2007 • <i>Manuale de utilizare a diferitelor aparate electrice</i>
--------------------	---

Resurse suplimentare	<p>Baterii de 4,5V și 1,5V, conductori electrici, fire de bobinaj, termopljon, fier de călcat, pistol de lipit, polistiren, ac magnetic, lămâi etc.</p> <p>Truse de laborator – electricitate, magnetism, calorimetrie</p>
----------------------	--

Resurse Internet	<ul style="list-style-type: none"> • http://www.pss.ro/science_fun_club_romania/Materiale/EP/electrocinetica/ • http://ro.wikipedia.org/wiki/Curent_electric#Efecte • http://www.energizer.com/learning-center/science-center • http://www.energyquest.ca.gov/ • http://www.juliantrubin.com/bigten/bulbexperiment.html • http://school.discoveryeducation.com/sciencefaircentral/Getting-Started/Validate-Topic.html • http://www.miamisci.org/af/sln/ • http://www1.curriculum.edu.au/sciencepd/electricity/applic.htm • http://www.cps.ci.cambridge.ma.us/tobin/directory/Grade5/Electricity/Electricity.htm
------------------	---

Profesor Emilia Dăncilă, Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad

Dezvoltare profesională prin conectare europeană cu ERASMUS+

Liceul Tehnologic Sântana implementează proiectul educațional european ERASMUS+, Acțiunea-cheie 1: mobilitatea persoanelor în scopul învățării, cu titlul „Dezvoltare profesională prin conectare europeană”, în perioada iunie 2015 - mai 2017. Valoarea totală eligibilă a proiectului este de 40915 euro.

Obiectivul principal al proiectului constă în creșterea motivației elevilor pentru învățare prin diversificarea ofertei Curriculumului la Decizia Școlii (CDS), însușirea unor strategii moderne, europene pentru formarea competențelor la elevi, prin participarea la mobilități școlare europene. Grupul țintă al proiectului este alcătuit din elevii și cadrele didactice ale Liceului Tehnologic Sântana.

La evenimentul de lansare al proiectului au participat reprezentanți ai beneficiarului, reprezentanți ai ISJ Arad, ai Consiliului Local Sântana, ai Comitetului de Părinți ai școlii, cadrele didactice, reprezentanți ai mass-media.

Prin proiect, cadrele didactice participă atât la activități de job shadowing, cât și la cursuri de formare, în instituții educaționale europene de prestigiu. Locurile pentru job-shadowing sunt prevăzute în următoarele țări (câte 14 zile): Germania 2 locuri gimnazial sau liceal, Suedia 1 loc gimnazial sau liceal, Belgia 1 loc preșcolar sau primar, Spania 2 locuri preșcolar, primar sau gimnazial, Franța 2 locuri preșcolar sau primar. Cursurile de formare se vor derula astfel: Suedia 1 loc, Spania 2 locuri, Italia 2 locuri, Franța 1 loc, Portugalia 1 loc, Irlanda 1 loc.

Pregătirea lingvistică a cadrelor didactice

Instituțiile partenere de job shadowing selectate sunt:

- Blaklinskolan, Mjölby, Suedia
- Solitude Gymnasium Stuttgart-Weilimdorf, Germania
- Ecole Maternelle Jb Clement, Paris, Franța
- GO!Basisschool Het Molenschip Evergem, Belgia
- Colegio Publico de Educacion Infantil Y Primaria San Fernando, Aranjuez, Spania
- Hellenstein-Gymnasium, Heidenheim an der Brenz, Germania.

Participarea la mobilități se face pe bază de concurs. Cadrele didactice selectate au parcurs un program complex de pregătire ce a inclus pregătirea pentru utilizarea platformei eTwinning și a altor surse de documentare online, activități legate de aprofundarea pregătirii lingvistice pentru limbile engleză, franceză, italiană, pregătire interculturală, instructaj de prevenire a riscurilor pe perioada călătoriei.

Prin proiect se finanțează toate cheltuielile de deplasare, cazare, participare la activități, implementarea și diseminarea lui. Prefinanțarea asigură 80 % din cheltuieli, iar diferența va fi plătită de ANPCDEFP după verificarea raportului final. La finalul cursului, participanții vor primi Certificatul Europass Mobility.

În urma cursului și a activității de job-shadowing, participanții vor utiliza cunoștințele, priceperile și deprinderile nou însușite în activitatea la clasă, vor susține activități în cadrul comisiei metodice, a cercului pedagogic zonal, județean, vor scrie articole în reviste de specialitate, pe site-ul școlii și în *Culegerea de bune practici didactice europene*, produs final al proiectului.

Prin implementarea proiectului, oferta Curriculumului la Decizia Școlii la nivel primar și gimnazial pentru anul școlar 2016-2017 a fost îmbunătățită, cuprinzând un număr de 21 opționale, comparativ cu anul 2015-2016, când au fost un număr de 13 opționale.

S-au depus eforturi pentru a optimiza monitorizarea integrării elevilor cu CES prin curriculum adaptat pentru copiii cu dificultăți de învățare, plan de intervenție personalizat cu evaluare săptămânală, lunară și semestrial, completarea minuțioasă a fișelor de caracterizare psihopedagogică, pregătirea dosarelor pentru testarea elevilor ce necesită sprijin.

Activitățile derulate au fost diseminate pe pagina Web a școlii și a primăriei, în presa locală.

Carnavalul Fasching, manifestare tradițională a minorității germane din Sântana, devenit un eveniment intercultural organizat de școală, cu participarea a numeroși elevi, indiferent de etnie, este sprijinit în acest an prin proiectul “Formare profesională prin conectare europeană”. Manifestarea s-a desfășurat în sala festivă a “Liceului Tehnologic Sântana”, în data de patru februarie. În cadrul acestui proiect European, cadrele didactice ale “Liceului Tehnologic Sântana” au făcut eforturi pentru a sprijini și participarea copiilor cu cerințe educative speciale, a celor

reîntorși din străinătate sau instituționalizați, pentru a facilita o mai bună integrare a lor în mediul școlar și în comunitatea locală.

Carnavalul Fasching, eveniment Intercultural sprijinit prin Proiectul European

Copiii au prezentat cântece și poezii vesele, glume în limba germană și română, au dansat, și-au făcut fotografiile împreună, au mâncat cornuri proaspete și dulciuri, au câștigat jucării la tombolă, așa încât atmosfera s-a caracterizat prin bună dispoziție și bucurie. Confecționarea măștilor, pregătirea momentelor artistice, au constituit, pentru elevi din clase diferite, un prilej să lucreze împreună, să se exprime creativ, să-și dezvolte competențele lingvistice și interculturale, iar pentru părinți, oportunitatea de a se implica în viața școlii.

Prin atingerea obiectivelor propuse privind creșterea motivației elevilor pentru învățare prin diversificarea ofertei Curriculumului la Decizia Școlii (CDS), însușirea unor strategii moderne, europene pentru formarea competențelor la elevi prin participarea la 16 mobilități școlare europene și multiplicarea experienței dobândite pentru toate cele 78 de cadre didactice din instituția noastră, prin activități de formare desfășurate de participanții la mobilitate, integrarea copiilor cu CES, a celor reîntorși din străinătate și a celor instituționalizați în școala noastră, demararea de către instituția noastră a cel puțin două proiecte educaționale europene în următorii doi ani, proiectul va contribui considerabil la realizarea unui învățământ de calitate.

Profesor dr. Ana Höniges, Liceul Tehnologic, Sântana

Proiectele eTwinning – o poartă deschisă spre Europa

eTwinning, comunitatea școlilor europene, face parte din Comenius, Programul Uniunii Europene destinat școlilor. A fost inițiat în 2005 în cadrul Programului de Învățare pe tot Parcursul vieții al Comisiei Europene și este recomandat de Comisia Europeană pentru colaborarea dintre cadre didactice, elevi din învățământul preuniversitar, grădinițe, școli, licee, la nivelul Uniunii Europene. eTwinning este o comunitate de excepție. Este

o lume nouă atât pentru elevi cât și pentru cadrele didactice. Elevi și profesori din școlile Uniunii Europene se întâlnesc virtual pe platforma eTwinning, se cunosc, discută, colaborează, își planifică proiectele educaționale, fac schimb de bune practici, își cunosc reciproc țările, culturile, valorile, obiceiurile, limbile de comunicare, experiențele didactice, desfășoară activități împreună extinzându-și orizontul cultural și competențele sociale, lingvistice, competențele și abilitățile digitale. Este o comunitate minunată de învățare, un cadru excelent de colaborare educațională care te face să te simți cu adevărat *EUROPEAN*.

Ce înseamnă eTwinning pentru mine?

eTwinning înseamnă pentru mine și pentru elevii mei ușa deschisă pe care o căutam, o modalitate modernă de a face educație. Proiectele eTwinning reprezintă o oportunitate de a vedea cum lucrează alte cadre didactice, de a face schimb de informații, de a analiza, înțelege, de a experimenta lucruri noi. Primul pas pe care l-am făcut a fost să înscriu școala. La început recunosc că m-am descurcat destul de greu, cu timpul am învățat, de mare folos fiindu-mi ghidul de utilizare al acestei platforme.

Din multitudinea de proiecte am ales unul propus de o școală din Grecia - „*Digital cards and wishis*“. Colegii din Grecia ne-au acceptat ca și parteneri alături de alte școli din Polonia, Croația, Estonia și Marea Britanie. Odată acceptați a început activitatea de colaborare pentru stabilirea obiectivelor, a activităților pe care urma să le desfășurăm fiecare dintre noi, dar și cele comune, deoarece cooperarea înseamnă în primul rând activități desfășurate împreună. Dintre obiectivele urmărite de acest proiect amintesc:

- promovarea potențialului artistic al elevilor în vederea realizării unor creații artistice pe o anumită temă;
- dobândirea de abilități și aptitudini în utilizarea TIC;

-
-
- realizarea unor schimburi de experiențe cu cadre didactice provenind din alte țări ale Europei.

Odată stabilite obiectivele și activitățile, s-a trecut la organizarea spațiului virtual al proiectului. Prima activitate a constat într-o scurtă prezentare a școlii. Elevii au realizat o prezentare power-point a școlii, dar și a celor mai importante activități extrașcolare. Cea de-a doua activitate a constat în realizarea unor felicitări digitale de Crăciun. Elevii au creat prezentări animate, alegând ca fond muzical un colind românesc. Cea de a treia activitate a constat în realizarea unor felicitări handmade pe care copiii au scris urări atât în limba română cât și în limba engleză.

Au urmat apoi două proiecte inițiate de școala noastră, ambele cu tematică ecologică. Primul dintre acestea a fost „*Earth is our home*“. Am trimis acest proiect și spre bucuria noastră a fost aprobat. La el au aderat școli din Marea Britanie, Turcia, Grecia, Polonia, Slovacia, dar și alte patru școli din România. La cel de al doilea proiect „*Protect the nature – the green corridor of life*“, participarea a fost și mai numeroasă. La proiect au participat școli din Republica Moldova, Macedonia, Turcia, Croația, Slovenia, Slovacia, Ucraina, Marea Britanie, Polonia, Georgia și Bosnia-Herțegovina.

Care au fost obiectivele urmărite în acest proiect?

- schimbarea mentalității adulților prin intermediul copiilor asupra defrișării necontrolate, asupra poluării aerului și a solului;
- participarea la diferite acțiuni în vederea popularizării modalităților de ocrotire a acestuia;
- înțelegerea conceptului de „ecologie“ și educarea noii generații în vederea ocrotirii mediului înconjurător;
- formarea și dezvoltarea deprinderii de economisire a resurselor naturale și de recuperare a deșeurilor și refolosirea acestora.

Beneficii pentru elevi:

- motivarea și interesul pentru învățare au crescut prin participarea la activitățile interactive din TwinSpace;
- în cadrul acestui proiect, elevii au avut un grad mare de autonomie, au învățat să-și prezinte ideile și părerile;
- din punct de vedere calitativ, ei și-au îmbunătățit competențele TIC, de lucru în echipă, de comunicare în cadrul grupului, dar și competențele sociale. Elevii au folosit în practică multe cunoștințe teoretice dobândite la orele de curs, cărora le-am descoperit relevanță în viața de zi cu zi;
- valorificarea creativității elevilor, stimularea interesului pentru teme propuse, abordarea interdisciplinară a temelor alese.

Beneficii pentru profesori:

- eTwinning facilitează accesul profesorilor la un mediu virtual de colaborare și de schimb de experiență, la parteneriate cu alți profesori și la activități de formare profesională, alături de colegi din țări europene;
- prin aceste proiecte am adăugat o dimensiune europeană procesului de predare-învățare;
- suportul didactic și tehnologic oferit de portal este la cele mai înalte standarde.

Concluzii:

- proiectele eTwinning ajută elevii și cadrele didactice să treacă dincolo de limita sălii de clasă și de modelele tradiționale de învățare;
- colaborarea în proiectele eTwinning transformă procesul educațional clasic într-unul interactiv.

Profesor învățământ primar Rațiu Diana, Școala Gimnazială „Virgil Iovănaș“, Șofronea

Programe și proiecte educaționale

Dintr-o perspectivă teoretică, există o distincție clară între noțiunile de proiect și de program, deși, de multe ori, acestea se folosesc incorect cu înțelesuri echivalente. În cadrul managementului proiectelor, un program poate include mai multe proiecte, după cum un proiect se poate descompune la rândul său în: subproiecte, serii de activități, acțiuni.

Diferențele generale dintre programe și proiecte sunt sintetizate în tabelul următor:

Caracteristica	Programul	Proiectul
Anvergura	Vizează componente ale politicilor naționale, sectoriale, regionale ce trasează linii generale de dezvoltare.	Vizează inițiative instituționale sau organizaționale (subprograme) focalizate asupra rezolvării unor probleme specifice.
Durata	Durată foarte mare ce prefigurează o evoluție pe termen îndelungat; de regulă, programele au termene foarte lungi (5-10 ani), uneori nedefinite.	Durată limitată, precisă (6 luni - 3 luni).
Bugetul	Buget alocat global, modificabil de la an la an, de multe ori dependent de o execuție bugetară.	Buget fix, limitat, cu alocări precise pe diverse capitole de cheltuieli.
Rolul echipei	Managementul programelor cu scop de a trasa și urmări îndeplinirea liniilor strategice generale	Managementul proiectelor cu activitate focalizată pe implementarea și urmărirea unor obiective specifice.
Evaluarea	Evaluarea este focalizată asupra impactului general al programului, precum și asupra atingerii unor criterii generale de performanță.	Evaluarea este focalizată asupra unor performanțe precise, de multe ori punctuale, legate de obiectivele propuse.

Proiectul, indiferent de tipul său (școlar, educațional, de dezvoltare instituțională, de finanțare, de intervenție, de marketing, tehnic) poate fi privit ca un sistem complex, constituit dintr-un ansamblu de elemente interdependente, în permanentă interacțiune, care evoluează către un scop final, stabilit în conformitate cu obiectivele cuprinse în statutul unei organizații, cu strategia sa de dezvoltare, dar și cu contextul în care se desfășoară proiectul, cu nevoile și problemele comunității.

În derularea unui proiect sunt antrenate în primul rând o serie de resurse (umane, materiale, documentare, financiare, de timp) aflate la baza derulării activităților care vizează atingerea obiectivelor formulate în structura proiectului.

Proiectul se finalizează cu rezultate cuantificabile/măsurabile, atât din prisma impactului activităților asupra beneficiarilor (un proiect se elaborează întotdeauna pentru una sau mai multe categorii de beneficiari direcți și/sau indirecti) și asupra celorlalți parteneri participanți la proiect, cât și din prisma efectului asupra dezvoltării organizației și eficienței gestionării resurselor antrenate în susținerea proiectului.

De asemenea, proiectul este caracterizat de contextul în care se desfășoară și de finalitatea sa, poate fi divizat în mai multe subsisteme, care prezintă aceleași caracteristici, este deschis către alte sisteme exterioare cu care are schimburi permanente de resurse și de expertiză, are propriile reguli și mecanisme de adaptare la lumea exterioară.

De aceea, un proiect nu poate fi redus la o succesiune de responsabilități și acțiuni programate, legate de o logică a finalității; el reprezintă în primul rând, un element al schimbării, un proces creativ și formativ, concretizat în acțiuni coerente, subsumate unor obiective clar formulate.

Oricare ar fi finalitatea proiectului, trebuie să avem în vedere câteva precauții și reguli comune, ce ne permit să evităm dificultăți precum pierderi bugetare, conflicte interpersonale, diferențe între ceea ce s-a proiectat și realitatea concretă în care se aplică proiectul și care ar putea crea dificultăți majore în derularea sa.

Managementul de proiect se referă la eforturile de a atinge obiective clare și precis delimitate, cu resurse precis definite într-o perioadă limitată de timp. Un proiect poate reprezenta o manevră tactică într-o strategie pragmatică pe termen lung, poate fi o piesă într-un puzzle strategic.

Astfel, un proiect trebuie să se integreze într-o perspectivă largă, dar trebuie să acopere elemente ce pot fi planificate cu mult mai multă precizie între limite clare.

Dintr-o altă perspectivă, programele pot fi considerate sisteme complexe prin care resursele financiare, umane și materiale stabilite prin politici și consolidate prin strategii se materializează prin intermediul proiectelor în efecte la nivelul beneficiarilor. Plecând de la aceste considerații, proiectele trebuie să fie compatibile, atât cu viziunea strategică și cultura organizațională, cât și cu elementele de detaliu ale unui proces managerial judicios.

Ciclul de viață este vital pentru un management eficient al proiectelor. Structura generală a ciclului de viață al unui proiect constă într-o suită de etape succesive de culegere de informații și de luare a deciziilor, care au loc între începerea și încheierea proiectului.

Terminologia asociată acestor etape diferă în funcție de finanțatori. Cu toate acestea, există un set de activități, care, definite într-o formă sau alta, se regăsesc în toate proiectele. Orizontul și oportunitatea dezvoltării de proiecte în școli s-au extins foarte mult, aceasta devenind o practică destul de cunoscută în rândul instituțiilor școlare.

Bibliografie:

1. Gherguț, A., *Management general și strategic în educație*, Editura Polirom, Iași, 2007
2. Gherguț, A., Ciobanu, C., *Elaborarea și managementul proiectelor în serviciile educaționale*, Editura Polirom, Iași, 2009
3. Iosifescu, Ș., *Elemente de management strategic și proiectare*, Editura Corint, București, 2000
4. Oprea, D., *Managementul proiectelor. Teorie și cazuri practice*, Editura Sedcom Libris, Iași, 2001
5. Scarlat, C., Galoiu, H., *Manual de instruire avansată în managementul proiectelor*, Editura PCM, București, 2002

Profesor Cosmin Julan, Școala Gimnazială „Ștefan Cicio Pop”, Arad

”Specialiști pentru un curriculum integrat”

Colegiul Național ”Elena Ghiba Birta” Arad implementează, în perioada august 2015 – august 2016 proiectul ”Specialiști pentru un curriculum integrat”, ID: 014589, cofinanțat prin programul Erasmus+, acțiunea cheie 1 (Proiecte de mobilitate), domeniul Educație școlară, în valoare de 34620 euro.

Drumul până la aprobarea finanțării pentru acest proiect nu a fost nici scurt, nici ușor. A fost, însă, un drum frumos, de-a lungul căruia un grup de profesori entuziaști și dedicați ai colegiului au devenit o echipă capabilă nu doar de scrierea unei aplicații câștigătoare, ci și de gestionarea implementării sale.

S-a pornit de la construirea unui chestionar care a fost aplicat cadrelor didactice din colegiu pentru a culege date despre problemele cu care se confruntă atât instituția, cât și fiecare dintre angajații ei, precum și despre posibilele soluții la aceste probleme. Evaluarea acestor nevoi a implicat sintetizarea informațiilor obținute, care au reliefat următoarele: 81% dintre repondenți au fost de părere că e imperios necesară o îmbunătățire a competențelor cheie și transversale ale elevilor, dar care poate fi realizată doar în situația în care și dascălii sunt preocupați de dezvoltarea lor profesională și sunt deschiși pentru ”învățarea unor noi metode, utilizarea unor instrumente specifice pentru formarea, dezvoltarea și evaluarea competențelor cheie”, ”integrarea tehnologiei în predarea și evaluarea elevilor”, dezvoltarea unor competențe de ”accesare, evaluare și integrare a materialelor existente în limba engleză în procesul didactic”, competențe în predare multimedia, în utilizarea noilor tehnologii. În esență, s-a identificat nevoia de a forma resursa umană capabilă să funcționeze eficient în societatea secolului XXI, societatea cunoașterii, prin integrarea cu succes a TIC-ului în predarea-învățarea-evaluarea diferitelor discipline școlare.

Pe de altă parte, în predarea la clasele în regim bilingv din școala noastră, profesorii de alte specialități decât limba engleză întâmpină dificultăți atât în selectarea materialelor, cât și în conducerea procesului didactic în limba engleză în predarea altor discipline. 68% dintre profesorii intervievați au afirmat că își doresc să-și îmbogățească cunoștințele legate de integrarea TIC și a limbii engleze în cadrul lecțiilor pentru a asigura o implicare mai activă a elevilor.

Cursurile care au fost identificate pentru satisfacerea acestor nevoi și care și-au dovedit pe deplin valoarea și utilitatea au fost: *CLIL- Methodology & ICT Tools for Teachers Working with CLIL* și *TEL: Technology Enhanced Learning*, oferite de ETI Malta, la care au participat 12 dintre profesorii Colegiului Național ”Elena Ghica Birta”.

Cursul *CLIL- Methodology & ICT Tools for Teachers Working with CLIL* a abordat teme și activități precum: cei 5C ai CLIL; proiectare didactică, comunicare BICS și CALP, dictogloss, taxonomia lui Bloom revizuită, dezvoltarea abilităților superioare de gândire, zona proximei dezvoltări, gândire critică, integrarea culturii și comunității în activitățile didactice, organizatori grafici, inteligențele multiple, multidict, webquests, instrumente IT. Prin participarea la acest curs, profesorii și-au dezvoltat abilitatea de a integra principiile de baza CLIL în proiectarea didactică, precum și abilitatea de a folosi noile tehnologii în context educațional, cu scop educațional.

Cursul *TEL: Technology Enhanced Learning* i-a abilitat pe participanții la mobilitate în crearea și utilizarea blog-urilor, website-urilor, wiki-urilor în procesul didactic. De asemenea, aceștia au învățat să utilizeze instrumente online pentru crearea de materiale didactice (teste, cuvinte încrucișate, benzi desenate, exerciții de diverse tipuri, podcasts, povești, hărți conceptuale etc.). Programe și aplicații precum Kahoot, Socrative, Flashback Express, Windows Movie Maker,

ToonDoos, Visuwords, Storybird au fost utilizate la curs, dezvoltând abilitățile participanților de a proiecta activități didactice cu ajutorul tehnologiei.

În prezent, cadrele didactice participante la aceste cursuri de dezvoltare profesională se află în perioada de proiectare și implementare de activități didactice care utilizează metodologia CLIL și instrumente IT în procesul didactic. În același timp sunt pregătite și oferite sesiuni de formare pentru alte cadre didactice interesate de aceste tematici în vederea diseminării metodelor, tehnicilor și instrumentelor folosite și exersate la curs.

Exemplele de bună practică dezvoltate de către participanții la mobilități vor alcătui un ghid metodologic care va conține proiectarea unor unități de învățare, fișe de lucru, fișe de descriere a unor activități. Acest ghid va putea fi accesat gratuit începând cu luna august 2016 pe site-ul Colegiului Național "Elena Ghiba Birta" - <http://ghibabirta.ro/>.

Profesor Camelia Avramescu, Casa Corpului Didactic "Alexandru Gavra" Arad

ALTERNATIVE EDUCATIONALE

Pedagogia Freinet

Introducerea alternativelor educaționale în România a început după anul 1989, iar de cele mai multe ori au avut la bază inițiative private. Una dintre aceste forme de învățământ alternative, propusă sistemului tradițional, este Pedagogia Freinet.

Esența pedagogiei Freinet are în centrul său individul precum și relațiile sale interumane. Tipologia educației promovate de Freinet este învățarea centrată pe rezolvarea unor probleme de către grupurile de copii, aflate sub îndrumarea cadrelor didactice. Se consideră munca în grupuri mici drept mijlocul fundamental de educație. Formarea grupurilor se face la alegerea copiilor și durează 3-4 săptămâni.

Neintervenția cadrului didactic îi va permite copilului să conștientizeze, pentru prima dată, valoarea sa ca membru al unui grup, precum și valoarea celor cu care colaborează. În acest caz, rolul cadrului didactic se va limita doar la organizarea materialelor necesare educației, asigurarea și menținerea climatului de încredere, cultivarea încrederii în părerile celorlalți.

Principalele caracteristici ale acestui sistem s-au concretizat în tehnici, denumite generic, după numele autorului lor, Freinet.

Acest tip de educație are în centrul său copilul, cu nevoile sale firești, școala asigurând acestui copil continuitatea cu valorile trecutului. Munca pentru el este cea care transformă și conduce la creație. Elevul va fi cel care va dezvălui interesele sale, fiind lăsat liber și doar coordonat în punctele esențiale, va dobândi încrederea în sine și va acționa conform propriilor sale opinii. Rolul cadrului didactic este unul coordonator. El, în cea mai mare parte, este doar un observator atent care dirijează și coordonează activitățile elevilor săi.

Principiile alternativei Freinet sunt: pedagogia centrată pe copil, pedagogia muncii motivate, pedagogia personalizată, pedagogia comunicării și cooperării.

Tehnicile Freinet sunt: textul liber, jurnalul școlar, corespondența școlară, ancheta documentară, exprimarea plastică, exprimarea corporală, creație manuală, exprimarea dramatică, ieșirea școlară.

Textul liber. „Un text liber este, așa cum indică numele, un text pe care copilul îl scrie în mod liber, când are chef să-l scrie și pe tema care îl inspiră.(C. Freinet). Destinatarul textului liber nu mai este profesorul care sancționează, ci colegii, grupul-clasa, corespondenții, părinții, etc.

Prezentarea textului liber o face elevul când dorește. El citește în fața colegilor, într-un climat de înțelegere și bunăvoință. Colegii au o atitudine critică valorizantă, nu distructivă. Rolul cadrului didactic este să găsească spațiu în orar pentru textul liber; să deschidă clasa pentru viață; să ajute pe copil să-și găsească cuvintele care să-i exprime cel mai bine sentimentele, emoțiile; să nu facă tot timpul observații, de genul: ai murdărit pagina; ai scris cu greșeli; nu ți-ai ales cele mai potrivite cuvinte; etc. Aranjarea textului liber (daca va fi publicat în revista școlii/clasei) implică analiză, suprimări, adăugiri, modificări, completări, în deplin respect pentru gândirea autorului. Fiind rod al unei colaborări, textul liber nu se notează. Ilustrarea textului liber - i se da o forma artistică. Prelungirile textului liber: pornind de la el pot fi organizate lecții de gramatică/ortografie, vocabular, istorie, geografie, cunoasterea mediului, se pot demara anchete, documentare, etc. Meritul textului liber este de a deschide porțile scrisului.

Jurnalul școlar. Este un mijloc de exprimare care respectă libertatea de opinie în spiritul Declarației Drepturilor Copilului (1959) și a Declarației Drepturilor Presei Tinere (1989), și este jurnal de opinie pentru că publică ceea ce gândesc. De asemenea, este un mijloc de comunicare, un mijloc de a face cunoscut celorlalți (clasa, corespondenți, alte clase, familie, etc.) ceea ce vrea să spună copilul. Este și un mijloc de socializare și de formare civică, fiind o recunoaștere a dorințelor individului, copilul primind o imagine pozitivă asupra scrisului, iar simpla difuzare în afara clasei îi dă o dimensiune socială. Si nu în ultimul rând, este un mijloc de învățare, pentru că realizarea lui necesită competențe în citire, scriere, ortografie, vocabular. Este un instrument de lucru cu textul, din toate punctele de vedere, iar realizarea lui este o activitate în inima clasei.

Corespondența școlară permite: deschiderea școlii spre viață (creează legături cu alte clase; spre un mediu geografic, social, lărgirea câmpului de relații afective); copilului să se construiască (copilul devine un observator atent al mediului, iar adultul îl cunoaște mai bine). Aduce măsura timpului și a spațiului prin trăirea afectivă care-l separă de corespondentul său. Este o deschidere spre socializare, întărește identitatea grupului. Activitățile determinate de corespondența sunt funcționale și determină învățarea, favorizând punerea în aplicare a altor tehnici: textul liber, jurnalul școlar, etc.

Ancheta documentară este o tehnică complexă de învățare. Pentru realizarea ei se parcurg mai mulți pași: se stabilește o temă, în cadrul ei se stabilește problematica, sursele de obținere a informației și modul de abordare. Urmează partea de cercetare și experimentare propriu-zisă; prelucrarea informației; bilanțul fiecărei etape parcurse; realizarea formei finale. Ancheta nu este încheiată dacă nu poate fi valorificată, ceea ce presupune ca informația să fie corectă, la zi, și să poată fi folosită și de alții.

Exprimarea plastică favorizează și dezvoltă creativitatea elevului, dându-i acestuia posibilitatea de a-și manifesta trăirea interioară. Atmosfera deschisă din clasă deblochează anumite frâne de ordin perceptual, mintal sau emoțional, creând o atitudine pozitivă și optimistă, fondată pe convingerea și disponibilitatea de a crea. Prin desen îi lăsăm copilului posibilitatea de a imprima pe hârtie ceea ce vrea sau cum vrea, fără restrângere, doar sugerând unele tehnici rapide de lucru, care pot fi puse sub diferite forme (pliante, felicitări, lucrări de dimensiuni obișnuite sau mai mari, etc.).

Materialele pot fi folosite la alegere: tuș, baț, pastel, marker, carioca, tempera, hârtie colorată, etc. În realizarea lucrărilor, activitatea creatoare individuală se imbină cu o activitate creatoare de grup, influențând pozitiv gândirea creativă.

Exprimarea corporală este o exprimare non-verbală, care caută să-i apropie de oameni, le sporește încrederea în propria persoană. Accentul se pune pe mimică și pe gesturi, pe mișcare. Îi oferă copilului posibilitatea să se dezvolte armonios, să-și exprime sentimentele fără îngrădire, se realizează în atelierul de exprimare corporală, unde pot fi experimentate o serie de exerciții fizice, jocuri de mișcare, care se nasc din creativitatea copiilor. Jocul este activitatea prin care ei își exprimă sentimentele pe care le trăiesc, se exteriorizează, învață. Este o activitate, în aceeași măsură, serioasă și amuzantă.

Tehnicile Freinet sunt rezultatul unei activități de grup, mai mult decât opera unui singur individ, oricât de genială poate fi ea.

Cea mai importantă lecție pe care ne-a lasat-o Freinet, a fost o lecție de viață: unirea eforturilor, colaborarea, apropierea oamenilor printr-o muncă comună, efectuată în vederea unei progresive eliberări pentru pace și progres a umanității.

Bibliografie:

1. Pettini, Aldo, *Metode moderne de educație. Freinet și tehnicile sale*, Centrul pentru Educație și Dezvoltarea Creativității, 1992
2. Rădulescu, Mihaela S., *Pedagogia Freinet. Un demers inovator*, Editura Polirom, Iași, 1999

Profesor Larisa Pistol, Colegiul Național „Moise Nicoară”, Arad

Step by step, alternativă de succes a învățământului românesc

„Nimic nu-i mai frumos, mai nobil decât meseria de profesor sau învățător, de grădinar de suflete umane, de călăuză a celor mai curate, mai pline de energie și de căldură suflete umane.”

(Dumitru Almaș)

Și tu, și eu și mulți alții suntem produsul unui învățământ tradițional. Dacă a fost bun sau rău, dacă ne-a avantajat ori nu, l-am acceptat fără să crâcnim și-am ars ca făcliile, căutând să ne luminăm cărările destinului încărcându-ne mințile și sufletul cu tot ceea ce ni s-a părut mai bun și mai util. Chiar și atunci când am fost forțați să „mestecăm în liniște” lucruri greu „digerabile”, dacă am avut șansa de a avea alături de noi un bun pedagog, am reușit să depășim momentul fără a simți durerea.

În 1994, când în România a fost demarat programul „Step by Step” eram în liceu, pregătindu-mă să-mi fac meseria în mod tradițional, fără a mă gândi o clipă că într-o zi voi trece la un alt sistem. Am acceptat, peste câțiva ani, mai precis în anul 2006, acest lucru ca pe o provocare, dornică de-a îmbrățișa o tehnică nouă, de a schimba ceva în cariera mea de dascăl, de a fi mai aproape de elevii mei. Nimic nu mi se pare mai interesant și mai folositor în activitatea mea de învățător ca strânsa legătură pe care o pot stabili cu elevii mei. După primul curs de perfecționare asta am înțeles cel mai bine: că pot lucra umăr la umăr cu elevul meu, că mi-l pot face partener de încredere, că pot dărâma acele bariere care îngreunau progresul, că pot topi pereții de gheață existenți între cele două echipe – educator și elev –, aducând mai multă iubire și având grijă să-i mențin aprinsă flacăra. Am o oarecare vechime, dacă afirm că sunt la a treia generație de step. Trebuie să amintesc că nu a fost deloc ușor, dar rezultatele obținute de-a lungul celor patru ani m-au motivat să-mi continui munca în același sistem. Alături de elevii mei am înțeles mai bine că învățarea se poate realiza foarte ușor prin descoperire individuală, acceptându-le și încurajându-le moduri personale de a înainta în formarea deprinderilor și în cunoaștere. Alternativa „Step by Step” nu pune piedici și blocaje în receptarea cunoștințelor, ci îl încurajează pe elev ”să învețe a învăța” și a înțelege. „Umăr la umăr”, alături de învățător, elevul a reușit să parcurgă aceeași materie ca cel de la tradițional, având însă mai multă deschidere, mai mult curaj, mai multă dezinvoltură și inițiativă. Toate achizițiile sunt exersate în centrele de activitate sub diferite forme, încât temele pentru acasă lipsesc cu desăvârșire, fără a îngrădi dorința vreunui de a lucra suplimentar dacă dorește. „Plimbarea” aceea pe la centre nu este o joacă așa cum au numit-o adesea necunoscătorii. E ușor a blama un sistem de care nu ai cunoștință, dar dificil să intri în competiție. În step, nu elevii sunt cei care trebuie să intre în competiții, ci dascălii lor; iar aceasta trebuie înțeleasă în sens constructiv;

alternativa Step nu distruge învățământul românesc, ci încearcă să facă din elevii săi oameni cu orizonturi largi, oameni care vor ști să lucreze în echipe și să obțină profituri de invidiat.

A nu avea un catalog pe care să-l încarci cu note, care cel mai des reflectă ceea ce nu știe elevul decât ceea ce știe, nu înseamnă că evaluarea nu are substanță. Din contră, toate însemnările pe care cei doi învățători le fac în dreptul fiecărui elev, mapa cu lucrările realizate în timp, datate și comentate, vor oglindi progresul acestuia față de el însuși. Așa va înțelege mult mai bine și el și părintele ce are de făcut în continuare. Caietele de evaluare în care se face o inventariere a competențelor ce sunt grupate pe arii curriculare și discipline țin loc de catalog, iar părintele va înțelege bine care este situația reală a copilului său. Fără a se face ierarhizări și categorisiri, alternativa Step nu omoară dorința elevului de a ști cât mai multe; aceștia realizează singuri prin munca în echipă, mai ales că, fiecare este răspunzător de rezolvarea unei sarcini și dacă el nu se achită în mod conștiincios, nu va fi pedepsit pentru nereușită, ci va fi ajutat să înțeleagă mai bine pentru a progresa în timpul cel mai scurt. Prin activitățile realizate la clasă ei își vor dezvolta capacități de buni critici, fără a fi părtinitori. Prin modul în care se acționează, vor ști că sunt apreciați pentru ceea ce au reușit să facă până la un anumit punct. Nu există elev care prin munca lui să nu dea un produs de calitate.

S-a demonstrat nu o dată că alternativa Step facilitează învățarea, iar activitatea este centrată pe elev. La orice centru ar fi, i se oferă posibilitatea de a-și corecta singur greșelile după ce este atenționat. Niciun învățător nu se grăbește să înroșească foaia pe care a lucrat elevul, ci îl îndrumă spre corectare. Totul este în favoarea sa.. El termină ciclul primar având o deschidere formată spre o bună comunicare ceea ce-l conduce cu rapiditate spre progres, ori acest sistem tocmai acest lucru își dorește să înfăptuiască. Activitatea de învățare în grup se definește ca o metodă în care sarcinile sunt executate de grupuri mici de elevi, grupuri care sunt autoconstituite și care se autodirijează. Este folosită cu succes în cadrul Stepului, fără a neglija însă munca individuală, ci doar privind-o pe aceasta ca o componentă a muncii în echipă. Dacă la tradițional elevii erau selectați în funcție de capacitățile intelectuale, aici apar grupuri unde toți elevii pot lucra împreună, urmând ca fiecare membru al grupului nu numai să-și îmbunătățească situația, dar și să contribuie la creșterea performanței grupului din care face parte.

De subliniat este că, în organizarea și desfășurarea procesului instructiv- educativ se are în vedere realizarea sarcinilor de lucru, mobilizând resursele tuturor membrilor grupului. Aceasta nu se poate înfăptui dacă nu se ține seama de relația existentă dintre învățător și elev, dar și de diversitatea surselor de informare ce sunt la îndemâna elevului; ori în cadrul Stepului ele există cu prisosință.. Grupurile pe care elevii le formează la începutul fiecărei zile pot fi omogene sau eterogene; dar, indiferent de formatul lor, ele au același scop fundamental: stimularea învățării prin

cooperare. În primul caz elevii cooperează la același nivel, în al doilea caz cei buni îi pot ajuta pe cei care au un potențial intelectual mai scăzut. „*Învățarea în grup exersează capacitatea de decizie și de inițiativă, dă o notă mai personală muncii, dar și o complementaritate mai mare aptitudinilor și talentelor.*” (Ioan Cerghit). Indiferent de grupa din care face parte, elevul lucrează fie pentru a rezolva una și aceeași problemă, fie explorează o temă nouă, iar rolul învățătorului este de animator, mediator și evaluator. Toate rolurile sale au o importanță covârșitoare. De calitatea activității lui depinde calitatea activității elevilor, iar rezultatele vor putea să aspire către performante!

„*Cu cât învățătorul va fi mai conștient de faptul că elevii îl privesc ca pe o ființă superioară, cu atât mai puternică va fi influența sa asupra copiilor, cu atât mai multă bucurie va aduce fiecare lauda sa, cu atât mai adânc va pătrunde în inima copiilor fiecare mustrare a sa, și deci întreaga operă a educației va fi incomparabil mai rodnică.*” (N.A.Dobroliubov)

Alternativa Step, trebuie să se impună tocmai prin această cooperare, având la bază un adevărat parteneriat între școală și familie. Să dăm copiilor noștri o fărâmă din preplinul inimii noastre de „grădinari de suflete umane”, iar peste vreme, fiecare dintre ei va fi o amintire printre anii noștri cărunți.

Și cât de mult ne-am bucura dacă, măcar unii dintre ei, ar murmura din când în când:

Ești flacăra ce arde

Ești umbră și culoare

Salut a ta venire

În suflet de copil,

Ești dor, dar și suspin,

În câmpul meu de flori,

Ești ploaie ce s-abate

Ești blânda-nvățătoare

Vei fi prin amintire

La rădăcini tiptil.

Ce ne-a iubit din plin.

Mănunchi de calzi flori.

Bibliografie:

1. Breban, S., Fulga, M., Goncea, E., Ruiu, G., *Metode interactive de grup*, Editura Arvers, 2002
2. Burke, Walsh, K., 1998, *Predarea orientată după necesitățile copilului de 6/7ani*, CEDP, București.
3. Cerghit, I., *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006
4. *** *Proverbe, cugetări, definiții despre educație*, Editura Albatros, București, 1977

**Profesor învățământ primar Semerian Claudia Gabriela, Școala Gimnazială „Aron Cotruș”,
Arad**

Step by Step – o alternativă de succes

„Nu-ți lăsa copiii să se limiteze la ceea ce știi tu, pentru că ei s-au născut în alte vremuri”
Proverb ebraic

Clasă step by step - calendarul zilei și mesajul zilei

Una dintre metodele alternative de educație implementată cu succes în sistemul educațional românesc este cea denumită *step by step*.

Metoda *step by step* a fost formulată respectând teoriile lui Jean Piaget, Eric Erikson și L.S.Vagotski. Ea se bazează pe o atitudine de respect față de copil, căruia i se recunoaște dreptul de a învăța activ, prin joc, în ritmul său propriu. Sistemul este conceput în așa fel încât să răspundă nevoilor individuale ale copiilor într-o mult mai mare măsură, decât sistemul tradițional de învățământ.

Părinții cu viziuni mai conservatoare se vor bucura să afle că programa este aceeași în cazul claselor cu predare pe sistem step by step. Totuși, învățarea se face altfel. Copiii sunt stimulați să

începe: individual, unii de la ceilalți, să coopereze. Curiozitatea lor naturală este stimulată, sunt încurajați să gândească și să se exprime.

La nivel de ciclul primar, întreaga organizare a sălii de clasă este diferită. Catedra lipsește, clasa este structurată pe centre de activitate, cu destinație diferită: comunicare, joc de rol, matematică, arte, construcții. Sistemul de educație *step by step* promovează respectul pentru individualitate. Copiii nu sunt etichetați, nu sunt obligați să își găsească poziția într-o ierarhie. Ei sunt apreciați pentru aptitudinile lor, iar nevoile le sunt recunoscute și acceptate. Învățarea are un caracter democratic și este bazată pe metode interactive. Dezvoltarea socio-emoțională și atitudinea față de învățare și cunoaștere primează în fața acumulării de informații. Copiii sunt învățați să gândească, să își exprime opiniile și opțiunile, să fie creativi, să colaboreze în găsirea soluțiilor la diferite probleme. deprinderile obținute la sfârșitul celor 5 ani de învățământ primar sunt aceleași pentru toți copiii; diferența majoră este reprezentată de metoda prin care aceste deprinderi sunt formate. Sala de clasă este mult mai mobilă decât sala de clasă obișnuită. Mesele și scaunele sunt mobile. Incăperea este personalizată cu însemne ale fiecărui copil (poza, nume, data de naștere), iar pe pereți sunt afișate micile lor realizări din timpul orelor de curs, responsabilitățile pe care le are fiecare dintre ei, un calendar personalizat în care sunt notate activitățile fiecărei zile sau tematica fiecărei săptămâni.

Programul de școală este de 8 ore pe zi, cu o masă de prânz luată în comun. Având în vedere că învățarea în sistemul **step by step** include o alternare a tipurilor de activități și adaptarea sistemului la ritmul propriu al fiecărui copil, programul de 8 ore nu este suprasolicitant. În plus, deși petrec mai multe ore la școală, copiii nu primesc teme pentru acasă. Dimineața copiii sosesc la școală. Unul dintre învățători îi primește, copiii își pregătesc ținuta confortabilă (sau se și descalță, și încălță pantofi lejeri, clasa fiind prevăzută cu mochetă). Programul propriu-zis începe cu **ÎNTÂLNIREA DE DIMINEAȚĂ**, care pornește cu prezentarea **AGENDEI ZILEI**. Un alt moment este calendarul zilei de azi. Precizarea zilei, a datei, a evenimentelor sociale și personale legate de ziua de azi, inclusiv aspectul vremii, comentariile și întrebările.

Urmează apoi **MESAJUL ZILEI** – un mesaj conceput de învățător pentru a introduce cunoștințele sau deprinderile noi de achiziționat și de prelucrat pe **Centre de activități**.

Un alt moment important este acela al **NOUTĂȚILOR**. Noutățile sunt comunicate celorlalți din “Scaunul Autorului”, unde copilul va fi valorizat, dar va avea și responsabilitatea comunicării, întrucât urmează întrebările și comentariile colegilor. Când aceste lucruri au fost valorificate, se trece la lucrul pe **CENTRE DE ACTIVITATE**. Pe masa fiecărui centru sunt scrise activitățile tematice specifice. **EVALUAREA** - Lucrările care s-au efectuat sunt afișate în clasă, câteva zile ele

reprezintă, prilej de comparație. La un moment dat, după câteva rotiri și evaluări, se ia masa de prânz, după care continuă lucrul pe centre de activitate.

Alternativa **STEP BY STEP** nu recurge la sistemul de notare cu calificative. Evaluarea cunoștințelor fără notare se dovedește a fi o modalitate eficientă de urmărire a progresului școlar în învățământul primar. Instrumentele de evaluare se bazează pe consemnarea competențelor ce trebuie achiziționate de către elev pe parcursul anului școlar, în concordanță cu obiectivele prevăzute de programa analitică; precizează conținuturile abordate, achizițiile dobândite, eventualele dificultăți, progresul școlar și unele observații.

În alternativa **STEP BY STEP** se marchează gradul de achiziție astfel: competență achiziționată, competență în curs de achiziționare, competență neachiziționată. Bilanțul de sfârșit de an constituie o sinteză a achizițiilor elevului și observații ale învățătorului necesare pentru continuitatea educațională.

Bibliografie:

1. Bane, Colleen, *Manualul cadrului didactic pentru întâlnirea de dimineață „Buna dimineața! Mă bucur că ești aici”*, C. E. D. P. Step by step, București, 2004
2. Burke Walsh, Kate, *Predarea orientată după necesitățile copilului*, în colaborare cu Institutul pentru o societate deschisă, Editura Cermi, Iași, 1999
3. Burke Walsh, Kate, *Crearea claselor orientate după necesitățile copiilor de 8, 9, 10 ani*, Editura Cermi, Iași, 1999
4. Cerghit, Ioan, *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006
5. Cristea, Sorin, *Alternative educaționale din România (2003)*, Editura Triade, Cluj-Napoca, 1998,
6. Cucuș, C., *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2002

Profesor învățământ primar Briciu Nicoleta Elena, Școala Gimnazială „Aron Cotruș”, Arad

METODOLOGII INSTRUCTIV-EDUCATIVE

Tehnica WebQuest, un model didactic ce utilizează noile tehnologii

În zilele noastre utilizarea Internetului și a telecomunicațiilor aduce schimbări importante în modul de a învăța. Învățarea trebuie să treacă dincolo de sala de clasă și să înglobeze discipline și tehnologii complexe. *Integrarea noilor tehnologii în instruire determină schimbarea metodelor și tehnicilor de lucru la clasă. Folosirea internetului, a resurselor on-line, a bibliotecilor virtuale, a comunicării on-line, are implicații pe care societatea în care trăim le solicită: stimulează și dezvoltă potențialul cognitiv multiplu al elevilor (Teoria Inteligențelor Multiple, H. Gardner), dezvoltă abilitățile necesare în secolul XXI, contribuie la dezvoltarea abilităților de gândire de nivel superior (Taxonomia lui Bloom), orientează procesul de instruire către interesele elevilor (predare centrată pe elev).*

Utilizând instrumentele specifice ale Internetului, tehnica WebQuest sugerează o nouă metodă de lucru, bazată pe principiul constructivist al proiectării de către elevi a propriilor cunoștințe, prin efort personal, dar și un model de căutare pe web care include, în același timp, elemente de învățare prin cooperare. Tehnica a fost dezvoltată și pusă în aplicare în SUA (1995) de către Bernie Dodge și Tom March, profesori la Universitatea de Stat din San Diego.

Dodge definește WebQuest drept: "*O activitate centrată pe investigație prin care elevii interacționează cu informație preluată în mare parte de pe Internet*". În același timp, el oferă cel puțin două tipuri distincte de WebQuest:

- **WebQuests de durată scurtă** – are ca scop dobândirea de noi informații și integrarea lor în sistemul de cunoștințe existent. La sfârșitul unui astfel de proiect, elevul a adunat într-o perioadă scurtă de timp o cantitate semnificativă de informații noi și le-a analizat în profunzime. Un WebQuest pe termen scurt poate fi completat în una până la trei lecții.
- **WebQuests de lungă durată** – are drept obiective pe termen lung dezvoltarea, structurarea și rafinarea cunoștințelor. După participarea la un WebQuest de lungă durată, elevul a procesat și analizat informațiile accesate, transformându-le într-o anumită măsură. În cele din urmă, el demonstrează cunoașterea în profunzime a materialului, prin crearea unui produs la care alții să răspundă on-line sau off-line. Un WebQuest de lungă durată este în mod normal, completat cu o clasă în timp de o săptămână până la o lună.

Indiferent de durata sa (pe termen scurt sau lung), un WebQuest trebuie sa fie creat în așa fel încat sa organizeze timpul de învățare al elevilor cat mai bine posibil. Prin urmare, un WebQuest trebuie sa fie eficient și sa precizeze în mod clar scopul pentru care a fost creat. "*WebQuests sunt proiectate pentru a utiliza timpul de studiu bine, pentru a se concentra pe utilizarea de informații, mai degrabă decât pe căutarea lor, și pentru menținerea cursanților la nivelurile de analiză, sinteză și evaluare.*" (Bernie Dodge). Prin urmare, profesorul trebuie să organizeze riguros sarcinile, pașii care trebuie făcuți și, cel mai important, să aleaga și să recomande elevilor acele site-uri de unde pot lua cele mai bune informații. Cu cât site-urile sunt mai numeroase și oferă o gamă mai largă de informații, cu atât elevul are posibilitatea de a ști mai multe și de a întocmi un produs final interesant.

WebQuests sunt, de obicei, activități de grup, incluzând elemente de motivare a cursanților prin includerea unui scenariu sau a unui joc de rol, putând fi concepute unidisciplinar sau interdisciplinare. Aceste instrumente utilizează tehnologia într-un mod practic, centrat pe elev și oferă oportunități de diferențiere. Cu toate că mulți profesori încă încearcă să găsească metode prin care să utilizeze computerele eficient în clasă, WebQuests-urile oferă elevilor o modalitate autentică de a sintetiza informația obținută prin accesarea internetului. Cunoscându-se că utilizarea tehnologiei generează creșterea motivației, combinarea acesteia cu sarcini realiste, care angajează elevii într-un proces de gândire mai ridicat, nu poate decât să constituie o rețetă de succes în învățare.

WebQuest-urile sunt ușor de proiectat și conțin de regulă 5 elemente: introducere, sarcini, proces, evaluare și concluzie. Aceste elemente sunt organizate într-un mod logic care să permită o navigare ușoară.

- **Introducerea** – oferă elevului unele informații de fond, îl orientează și îi trezește interesul. Ca și la o lecție obișnuită, profesorii concep introducerea cu scopul de a crea interes pentru tema care urmează să fie abordată. Cu toate că elevii se vor implica în activitate în mod natural prin utilizarea tehnologiei, conceperea unei introduceri coerente și stimulante creează decorul pentru o experiență de învățare plăcută și reușită.
- **Sarcinile** – descriu activitățile care vor conduce la produsul final. Ele trebuie să fie clare și interesante. Este imperativ ca aceste sarcini/probleme să nu aibă o soluție simplă și unică. Descrierea acestor sarcini/probleme ar trebui să fie scurtă și concisă pentru că următoarele etape vor avea activități mai complexe.
- **Procesul și resursele** – **Procesul** explică pașii din cadrul strategiilor pe care elevul trebuie să le utilizeze pentru a-și îndeplini sarcina. Un proces de succes va prezenta foarte clar toate etapele care trebuie parcurse de elev. Fiecare etapă trebuie descrisă în detaliu. Profesorul ar

trebui să ofere materiale adiționale necesare finalizării sarcinii. În această etapă, ar trebui descrise criteriile de bază de evaluare și așteptările profesorului vizavi de produsul final. Profesorul ar trebui să descrie detaliat calitățile conform cărora va fi evaluat produsul final.

- **Resursele** – site-uri, cărți, baze de date etc. pe care le accesează elevii pentru a-și atinge scopul. Profesorul include liste de hyperlinks de care au nevoie elevii pentru a-și finaliza sarcinile. Aceste link-uri trebuie selectate atent ținând cont de nivelul elevilor. Conținutul acestora ar trebui verificat, după care acestea trebuie prezentate într-un format accesibil, preferabil ca un simplu link fără să fie nevoie ca elevii să tasteze întregul URL. Pe lângă asta, profesorul ar trebui să ofere și o scurtă descriere a site-ului pe care urmează să-l consulte. După ce s-a alcătuit lista de hyperlink-uri, acestea trebuie verificate regulat pentru a se asigura că funcționează și că conținutul rămâne același.
- **Evaluarea** – măsoară rezultatele activității elevilor. Evaluarea ar trebui să reflecte elementele cuprinse în etapele *sarcini* și *proces*. Cele mai multe webquest-uri utilizează o grilă de punctaj care îi ajută pe elevi să înțeleagă ce urmărește evaluatorul în momentul acordării punctajului. Ideal este ca aceste grile să fie obiective în așa fel încât cei mai mulți itemi să fie măsurabili. Indiferent de forma de evaluare folosită, aceasta ar trebui să permită elevilor să se autoevalueze.
- **Concluzia** – o sinteză a activităților, care îi încurajează pe elevi să reflecteze asupra beneficiilor aduse de curs și a rezultatelor pe care le-au obținut. În concluzie, profesorul trebuie să puncteze ceea ce au învățat elevii și de ce prin îndeplinirea sarcinilor cerute. O concluzie bună îi va încuraja pe elevi să reflecte asupra sarcinilor finalizate, inclusiv modalitățile prin care procesul de învățare s-ar fi putut desfășura mai bine și de asemenea comentariile elevilor vizavi de curs. Al doilea scop al concluziei este să creeze scena unor viitoare experiențe de învățare.

Printre abilitățile de gândire necesare pentru un WebQuest, sunt incluse: compararea, clasificarea, inducția, deducția, analiza erorilor, formularea unor argumente, abstractizarea și analiza perspectivelor. Dodge sugerează că sarcinile de lucru ar trebui să formeze trei grupuri: de intrare (acest domeniu ar trebui să conțină articole, imagini, știri, muzică, rapoarte, date pe care elevii le obțin direct de pe Web, pentru a le procesa), de prelucrare (transformare a datelor de intrare cu scopul de a obține un produs final), de ieșire (datele inițiale sunt transformate în rezultate care pot fi, de asemenea, punctul de plecare al altor procese de învățare). Mai mult decât atât, sarcini adecvate, conform taxonomiei WebQuest, ar putea fi: redarea de informații, compilarea, rezolvarea problemelor, proiectarea, sarcini creative, raționamentul, analiza, evaluarea, sarcini științifice sau sarcini de tip jurnalistic și așa mai departe.

Informații complete despre crearea unui WebQuest, precum și exemple, template-uri și alte resurse utile se găsesc la <http://webquest.org>.

WebQuest-urile pot deveni instrumente importante al unui profesor și uneori pot înlocui cu succes un proiect plictisitor. Acest tip de activitate oferă elevilor oportunitatea de a alege pe baza abilităților și intereselor lor și nu în ultimul rând pe baza motivației individuale de a învăța. Cu alte cuvinte, aceste WebQuest-urile, în cazul în care sunt corect construite, sunt activități care cer elevului să utilizeze resursele bazate pe internet pentru a-și aprofunda și clarifica propria înțelegere și pentru a-și antrena gândirea pentru orice temă posibilă.

Întrucât profesorul trebuie să creeze un proiect WebQuest astfel încât să coordoneze cât mai bine factorul timp, este necesar ca acesta să organizeze riguros sarcinile de lucru, pașii ce trebuie parcurși, dar, cel mai important, să aleagă și să recomande elevilor site-uri de unde pot prelua cel mai bine informația. Cu cât site-urile sunt mai numeroase și oferă o paletă mai largă de informații, cu atât elevul are posibilitatea să cunoască mai mult și să creeze un produs final interesant. Acesta este de altfel unul dintre avantajele importante ale WebQuest-ului, știindu-se faptul că navigarea pe Internet, fără o temă anume sau fără un scop nu este întotdeauna atât de utilă, iar elevul poate pierde foarte mult timp.

Tehnologia modernă a WebQuest-ului oferă o modalitate prin care să se utilizeze computerele eficient în clasă. Aceste instrumente utilizează tehnologia într-un mod practic, centrat pe elev și oferă oportunități de diferențiere. Deși sunt proiectate pentru a fi utilizate la clasă, ceea ce la noi este destul de dificil, ele pot fi utilizate și în afara orelor de curs, ca mod de proiectare a unui wiki.

Bibliografie:

1. Chicioreanu, T., *Computerul în activitatea educațională dincolo de ora de curs*, platforma Conversii (<https://conversii.upb.ro>)
2. <http://webquest.org/>

Profesor Emilia Dăncilă, Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad

Diferențierea și personalizarea actului educațional

Clasele de elevi sunt din ce în ce mai diverse. Elevii vin la școală din medii variate, fiecare cu preferințele, abilitățile și nevoile sale. Predarea diferențiată îi permite profesorului să răspundă nevoilor tuturor elevilor (fie supradotați, fie cu nevoi speciale, fie „normali”). Partea esențială în educația diferențiată este că aceasta recunoaște că nevoile educaționale nu pot fi clar delimitate între „nevoi normale” și „nevoi speciale”. Oricând, la orice materie, în timpul oricărei activități, diferiți elevi pot avea dificultăți – în implicare, în învățarea conceptelor noi etc.

Diferențierea eficientă oferă modalități multiple de învățare și îi ajută pe elevi să înțeleagă ce trebuie să învețe, să-și evalueze progresul, să-și identifice punctele tari, preferințele, dar și punctele slabe. Identificând clar unde se află elevii și oferindu-le oportunități prin care să-și demonstreze preferințele și abilitățile, motivația, încrederea în sine și dorința de a-și asuma responsabilitatea pentru propria lor formare și dezvoltare cresc.

Însăși natura diferențierii este să privim diferit în contexte și medii diferite de învățare, în funcție de elevi, de profesor și de curriculum. Totuși, predarea diferențiată presupune, în toate contextele cinci componente esențiale: cunoașterea elevilor, înțelegerea programei școlare, oferirea de modalități multiple de învățare, împărțirea responsabilității învățării cu elevii, abordarea flexibilă și reflexivă.

Cunoașterea elevilor este condiția sine qua non a diferențierii. Este esențial să identificăm punctele tari, nevoile, preferințele, interesele, stilurile de învățare ale elevilor noștri. La fel de important este să cunoaștem mediul lor cultural și lingvistic pentru că acestea pot influența interacțiunea lor cu ceilalți, modalitatea în care procesează și folosesc informația, precum și așteptările lor vizavi de școală și dorința de a învăța.

Diferențierea permite elevilor să învețe diferit, în ritm diferit. Pe de altă parte, fiecare dintre ei trebuie să parcurgă programa de studiu. Predarea diferențiată susține și re-potentează programa școlară, nu o înlocuiește. Trebuie, așadar, să cunoaștem foarte bine programa pentru ca mai apoi să identificăm modalități prin care îi putem ajuta pe toți elevii să învețe.

Predarea diferențiată depinde de folosirea cât mai multor metode și strategii pentru a crea situații de învățare și oportunități pentru elevi de a-și demonstra învățarea. Fie că luăm în calcul inteligențele multiple, sau stilurile de învățare, sau facem apel la preferințele și interesele elevilor, oferind o varietate de activități motivante, provocatoare și relevante trebuie să ne asigurăm că răspundem nevoilor cât mai multor elevi în același timp.

Unul dintre obiectivele finale ale educației este să transfere, gradual, responsabilitatea actului învățării la elevi, astfel încât aceștia să devină persoane care învață pe tot parcursul vieții. Elevii au

nevoie de ajutor în construirea unui repertoriu de strategii legate de organizarea informației, înțelegerea, reținerea și operarea cu aceasta.

Abordarea flexibilă și reflexivă a instruirii presupune proiectare proactivă, în care să se identifice modalități diverse de înregistrare a progresului. Planificarea, însă, trebuie făcută flexibil, atât la nivel de planificare, cât și la nivel de atitudine deoarece nevoile elevilor se pot schimba de la o activitate la alta, fără să fi fost identificate inițial.

Predarea diferențiată e o compilație între numeroase teorii și practici. Ea își are rădăcinile în înțelegerea unei pedagogii eficiente și a unor teorii ale învățării, inclusiv cele bazate pe cercetări neurologice, teoria inteligențelor multiple, taxonomia lui Bloom sau modelul universal pentru învățare. A crea experiențe de învățare diferențiată înseamnă a oferi elevilor o varietate de activități și de contexte relevante pentru învățare, cu alte cuvinte, a crea un mediu al flexibilității și al alegerii, mediu ce schimbă rolurile clasice din sala de clasă. Astfel, rolul profesorului este acela de a crea și selecta oportunități de învățare pentru elevi, fiindu-le în același timp facilitator, îndrumător și co-participant la evaluarea lor. Rolul elevilor ar trebui treptat să devină acela de a deveni independent, auto-motivat și încrezător în capacitatea sa de a învăța pe tot parcursul vieții.

Activitățile relevante sunt acelea care corespund nivelului de dezvoltare a copilului, au legătură cu viața lui, sunt autentice, motivante, respectabile și corecte. Ele trebuie să dea posibilitatea elevilor să exploreze, să pună întrebări, să aplice cunoștințele noi dobândite, să reflecteze asupra conceptelor învățate și asupra abilităților sale.

În implementarea activităților, ar fi bine să ne asigurăm de următoarele lucruri: obiectivele și importanța activității sunt cunoscute de elevi, instrucțiunile și așteptările sunt foarte clare (pentru a nu genera frustrare, dezamăgire), toți elevii au posibilitatea de auto-depășire, modalitatea de evaluare este cunoscută, s-a făcut o analiză de nevoi înainte de distribuirea sarcinii, elevii au la dispoziție o gamă variată de resurse accesibile care sa-i ajute în învățare.

Exemplele de bună practică referitoare la realizarea de activități relevante includ:

- folosirea diferitelor tipuri de materiale în predare: materiale vizuale, obiecte, muzică, poezie
- oferirea de surse multiple atunci când desfășoară activități sau lucrează la un proiect
- încurajarea elevilor să țină un jurnal pentru a-și putea urmări progresul, a reflecta asupra celor învățate și a face conexiuni
- demonstrarea diferitelor strategii care se adresează nivelelor și abilităților diverse ale elevilor
- posibilitatea de a aplica în afara școlii ceea ce au învățat la clasă
- crearea de contexte de învățare bazată pe probleme – în cadrul cărora elevii sunt puși să rezolve o problemă exact ca și în viața reală la locul de muncă

- oferirea de activități care au obiective identice, dar care se pot îndeplini în diferite grade de complexitate, abstractizare sau au o finalitate diferită
- folosirea de organizatori grafici pentru a prezenta informații noi și scoaterea în evidență a legăturilor dintre concepte/ idei, prezentarea de alternative, discutarea succesiunii ideilor.
- oferirea unui schelet pe care să construiască elevii atunci când trebuie să extragă/ să compare/ să sintetizeze informația
- identificarea de situații de-a lungul anului în care fiecare dintre elevii dumneavoastră poate să-și asume rolul de „expert” pentru a facilita creșterea stimei de sine a fiecăruia
- crearea de legături între preferințele, activitățile preferate ale elevilor și materia predată

Predarea diferențiată nu înseamnă a folosi o singură strategie, ci mai degrabă o atitudine care pleacă de la premiza că profesorul trebuie să-și adapteze demersul în funcție de nevoile elevului. Adaptarea poate fi făcută la diferite niveluri: în privința conținutului de predat, a procesului în sine și a evaluării.

În ceea ce privește conținutul, accentul trebuie pus pe conceptele mari, principiile pe care elevii trebuie să și le însușească și abilitățile pe care trebuie să și le dezvolte. În predarea la clasă, toți elevii trebuie să învețe despre aceleași concepte, ajustarea constând în gradul de complexitate a materialelor folosite.

În procesul instructiv-educativ efectiv, elementul crucial al predării diferențiate îl constituie strategiile de grupare a elevilor. Atunci când învățarea prin cooperare este implementată corect, ea este caracterizată prin cinci elemente: interdependența pozitivă, interacțiunea față în față, responsabilitate individuală și de grup, abilități interpersonale, procesarea informației cu ajutorul celorlalți.

Evaluarea inițială și continuă a elevilor este, de asemenea, esențială. Dacă evaluarea inițială este atent făcută, aceasta duce natural la planificarea pentru diferențiere. Evaluarea poate fi atât formală, cât și informală (interviu, sondaj de opinie). Important este ca aceasta să existe permanent pentru a informa profesorul cu privire la modificările, ajustările pe care trebuie să le facă pentru a-i ajuta pe fiecare dintre elevii săi să înregistreze succes în învățare.

Bibliografie:

- Campbell, B., *Handbook of Differentiated Instruction Using Multiple Intelligences*, USA: Pearson Education, Inc., 2008
- Tomlinson, C. A., *How to differentiate instruction in mixed-ability classrooms*. (2nd. ed.), Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development, 2001

Profesor Camelia Avramescu, Casa Corpului Didactic "Alexandru Gavra" Arad

Ipoteze cu privire la raționalizarea și standardizarea exercițiilor fizice în educație fizică școlară. Posibilități și limite și antrenamentul sportiv

Exercițiul fizic (dupa Cîrstea) este actul motric repetat sistematic și conștient, în vederea îndeplinirii obiectivelor educației fizice școlare, fiind mijlocul specific de bază. Exercițiul fizic își are originea în actul motric general al omului și se deosebește de actul motric obișnuit deoarece are la bază o intenție deliberat concepută. Se repetă sistematic, după reguli metodice precise și influențează sfera biologică cât și cea spirituală.

Educația fizică școlară trebuie să selecționeze din bagajul de exerciții specific domeniului (~35 de ramuri sportive) un număr restrâns, care să aibă eficiența cea mai mare de realizare a obiectivelor urmărite. Criteriile după care un specialist selecționează exercițiile fizice sunt: eficiența, valoarea de întrebuințare și posibilitățile de a controla efectele.

Din punct de vedere al eficienței, exercițiile fizice trebuie alese în funcție de obiectivele urmărite în procesul instructiv-educativ și condițiile concrete, existente în școli (condiții materiale, număr de ore, efectivele de elevi cu care se lucrează, nivelul de dezvoltare fizică și psihică a acestora). Există categorii de exerciții moderne care nu se pot realiza în condițiile unei baze materiale precare. De asemenea, timpul (reflexat în numărul de ore sau timpul efectiv al unei lecții de educație fizică) limitează posibilitățile de selecție și utilizare a exercițiilor fizice. De exemplu, la clasa a VIII-a este prevăzută o oră pe săptămână în trunchiul comun. Dacă nu se aplică curriculum la decizia școlii cu o oră extindere, scade numărul de deprinderi/ priceperi motrice și al calităților motrice ce urmează a fi proiectate și instruite, precum și numărul lecțiilor din cadrul sistemelor de lecții necesare dezvoltării calităților motrice sau formării de deprinderi/priceperi motrice.

Astfel, selecționarea exercițiilor fizice devine un proces complex pentru ca într-o lecție să se poată atinge toate obiectivele urmărite corespunzător temelor planificate. În acest sens, foarte importantă este proiectarea unității de învățare.

Din acest punct de vedere, în cazul claselor cu efective numeroase de elevi, se limitează numărul de exerciții precum și timpul acordat acestora. „Limitele” în alegerea și utilizarea exercițiilor fizice, sunt date de sex și de nivelul de pregătire al elevilor. Soluția, în acest caz este dată de tratarea diferențiată a elevilor, pe grupe de nivel valoric biomotric. Exercițiile accesibile unei grupe pot fi total nepotrivite pentru o alta. Astfel, selecționarea atentă a exercițiilor fiecărei grupe și lucrul pe grupe constante biomotric sunt căi sigure pentru asigurarea progresului în școală.

Deci, eficiente sunt exercițiile pe care le putem utiliza și pentru aceasta, foarte importantă este cunoașterea cu precizie a tuturor variabilelor, precum și cele pe care le putem determina și dirija cu precizie influențele.

Educația fizică, împreună cu celelalte discipline ale procesului de învățământ, trebuie să satisfacă cerințele comenzii sociale. Ansamblul de deprinderi/priceperi motrice dobândite de elevi în școală trebuie să aibă valoare de întrebuințare, găsindu-și o aplicare concretă în îndeplinirea diferitelor activități sociale.

Înșușirile de deprinderi/priceperi motrice nu trebuie transformate în scop în sine. Elevul trebuie să cunoască utilitatea ei în activitatea cotidiană, în rezolvarea unor situații pe care le întâlnește în diferite împrejurări din viață. Nu este suficient să știe să execute deprinderi/priceperi motrice ci să înțeleagă soluția cea mai potrivită în condițiile concrete și să știe să motiveze această alegere.

O importanță deosebită trebuie acordată calităților care sunt dobândite concomitent cu însușirea de deprinderi/priceperi motrice și dezvoltă concomitent dârzenia, curajul, spiritul de dăruire, competitivitatea.

Fiecare elev își însușește un anumit “bagaj” motric. Dar, dincolo de aspectul cantitativ, trebuie să se insiste asupra factorului calitativ: progresul permanent, cunoașterea propriilor posibilități și educarea angajamentului, a capacității de depășire a tuturor barierelor psihice și a dorinței de autodepășire.

Eficiența exercițiilor fizice este dată de rezultatele obținute în urma utilizării acestora. De aceea, foarte importantă este activitatea de proiectare în raport cu cerințele instruirii, profesorul de educație fizică posedă ca instrumente de evaluare ansamblul indicilor somatici și funcționali. Testele finale reprezintă un ghid deosebit de valoros în aprecierea eficienței și utilității metodelor și mijloacelor folosite în instruire.

Rezultatele pozitive confirmă eficiența exercițiilor folosite. În cazul în care rezultatele nu ating standardele scontate, profesorul va renunța la exercițiile care s-au dovedit a fi inoportune, și va lua în reconsiderare atât documentele de planificare cât și tipurile activității de învățare.

În antrenamentul sportiv, raționalizarea și standardizarea sunt măsuri metodice prin care se urmărește obiectivizarea antrenamentelor și a concursurilor în mod special. Analiza caracteristicilor concursurilor și natura efortului specific probei sportive (aerob, anaerob, mixt), evidențiază calitățile motrice combinate și ponderea lor în pregătire.

În etapa următoare, raționalizarea exercițiilor se realizează în funcție de coeficientul de solicitare stabilit pe baza valorilor frecvenței cardiace. Se alcătuește un clasament al exercițiilor în funcție de acest parametru și apoi se stabilesc categorii de exerciții în funcție de etapa de pregătire.

Pe baza acestor date se realizează raționalizarea exercițiilor, dozarea lor în lecții, microcicluri și celelalte structuri ale antrenamentului, precum și stabilirea structurilor diferențiate pentru fiecare componentă a antrenamentului (fizic, tehnic, tactic). Raționalizarea și standardizarea exercițiilor în antrenamentul sportiv și în final a modelului de pregătire se mai poate realiza prin metoda corelației statistice dintre două variabile: exercițiul pregătitor și performanța în concurs.

În cazul probelor de sprint din atletism, s-a stabilit că din 120 de exerciții pregătitoare, un înalt grad de corelare cu proba de concurs au numai 12, care constituie modelul operațional de pregătire. Mai mult decât atât, pentru sprinterii americani sunt stabilite exerciții pe zile de antrenament, pentru toată perioada pregătitoare.

Standardizarea în educație fizică școlară se referă la elaborarea unor modele standardizate. Acțiunea profesorului de educație fizică de pregătire a subiectului trebuie să fie în concordanță cu indicatorii cuprinși în modelele elaborate. Această acțiune vizează mijloacele, metodele, tehnicile de lucru, “pașii metodici”, criteriile de evaluare a disponibilităților și a subiectului în vederea realizării valorii modelului stabilit pe anumite intervale de timp. Prin procesul de învățământ se urmărește îndeplinirea finalităților prevăzute de Legea Învățământului, referitoare la dezvoltarea complexă a personalității autonome și creatoare a elevilor.

În educația fizică școlară, modelele de tip “ideal” (exprimă cerințele maxime ale comenzii sociale) sunt predominante. Modelele finale (valabile pentru sfârșitul unor cicluri de învățământ) și modelele intermediare (valabile pentru un an școlar) sunt trepte de realizare ale modelului ideal. Ele trebuie să exprime “cum trebuie să arate” și “ce trebuie să știe” elevii în anumite etape ale procesului de instruire.

O altă categorie de model standardizat sunt finalitățile exprimate prin standardele de performanță, punct de reper important în activitatea didactică a profesorului de educație fizică. Cele mai des întâlnite în educație fizică sunt modelele operaționale, care reprezintă instrumentele propriu-zise cu care se acționează pentru îndeplinirea fiecărei componente a modelului intermediar. Exercițiile fizice se constituie în modele operaționale dacă se realizează într-o succesiune logică, dacă sunt precis dozate și dacă prezintă un grad mare de eficiență în îndeplinirea obiectivelor propuse.

Concluzionând, raționalizarea și standardizarea exercițiilor fizice presupune cunoașterea și aplicarea științifică a principiilor de instruire în educația fizică și, cu precădere, aplicarea principiului accesibilității. Printre celelalte variabile, nivelul de dezvoltare motrică și intelectuală a subiecților poate genera anumite limite în realizarea procesului instructiv. În acest sens, cunoașterea aptitudinilor și disponibilităților elevilor are rol decisiv în selecționarea exercițiilor, dozarea corespunzătoare a efortului și realizarea tratării diferențiate în procesul de pregătire.

Bibliografie:

- Carstea, Gheorghe, Teoria și metodică educației fizice și sportului, Editura Universul, București, 1993;
- Dragnea, Adrian, Antrenamentul sportiv, Editura Didactică și Pedagogică, R.A. București;
- Mitra, Gheorghe; Mogos, Alexandru, Metodica educației fizice școlare, Editura Sport-Turism, București, 1980

Profesor Olimpia Ancateu, Colegiul Național “Elena Ghiba Birta” Arad

Strategii ale instruirii diferențiate

Cunoașterea personalității elevului nu este o problemă nouă, dar este mereu actuală și prezintă o importanță deosebită în procesul instructiv - educativ. Epoca noastră a reușit să determine faptul că problemele de dezvoltare și deficiențele copiilor constituie un domeniu care trebuie să preocupe educația și pe educatori. Îndatorirea fundamentală a instituțiilor de învățământ și a personalului didactic este aceea de a crea premisele și condițiile optime pentru valorificarea potențialului psihologic de care dispune fiecare elev. Preocuparea pentru observarea și studierea particularităților psihoindividuale ale elevilor constituie necesitatea de bază pentru un management optim la nivelul clasei de elevi. Identificarea particularităților fiecărui copil, a disponibilităților și deficiențelor, a progreselor înregistrate periodic favorizează adaptarea/reglarea procesului de instrucție și educație, astfel încât să răspundă optim nevoilor fiecărui elev și să asigure șanse egale de dezvoltare tuturor copiilor.

Sfera acestei problematici complexe a condus la declanșarea unor activități specifice de informare, sensibilizare și mobilizare a cadrelor didactice în vederea stabilirii unei comunicări și cooperări interdisciplinare pentru realizarea școlii incluzive și a îndemnat cadrele didactice la realizarea următoarelor obiective :

- promovarea unor practici concrete și eficiente de cunoaștere a personalității copilului încă din învățământul primar;

- optimizarea procesului de predare-învățare în raport cu particularitățile de vârstă și individuale ale elevilor;
- valorificarea experienței pozitive în ce privește tratarea diferențiată a copiilor cu cerințe educative speciale;
- colaborarea și cooperarea cadrelor în vederea integrării cu succes a preșcolarilor în învățământul primar și apoi în cel gimnazial.

Clasa diferențiată ar trebui să semene cu un magazin de tip autoservire, în care produsele de strictă necesitate sunt la îndemâna fiecăruia, iar produsele – accesorii și cele noi, o opțiune. Fiecare se servește în funcție de nevoile sale imediate sau viitoare, de preferințe și dorințe. În procesul de cunoaștere al elevilor instruirea diferențiată este răspunsul pe care îl dă cadrul didactic nevoilor lor, aceasta fiind ghidată de principiile diferențierii:

- conținutul, procesul și produsul instruirii se diferențiază după profilurile de inteligență, nevoile și interesele elevilor;
- parcurgerea materiei se face în conformitate cu ritmurile lor individuale;
- evaluarea este continuă, însă notarea nu este permanentă.

Instruirea diferențiată nu are rețetă, ci ține de un anumit mod de gândire al educatorului și de o atitudine a lui în realizarea activității cu elevii. Profesorul are capacitatea de a folosi informația în mod strategic la clasă pentru a motiva elevii spre învățare și comportament individual, bazat pe rigoare științifică, deschidere și toleranță. Ea este un mod de a gândi deschis despre procesul de predare și învățare, plecând de la nivelul de disponibilitate al elevilor, interesele și nevoile lor de învățare.

Proiectarea și planificarea lecțiilor au ca punct de plecare elevul și stadiul în care se află acesta în diferite momente ale procesului didactic, pentru că încadrarea dezvoltării elevilor în scheme rigide nu mai funcționează.

La o primă analiză, la noi în țară obiectivul instruirii diferențiate este greu de atins deoarece cadrele didactice nu sunt instrumentate suficient pentru acest tip de demers. Dacă însă ne uităm la această transformare ca la un proces de schimbare în bine a educației, în timp și cu pași mici, constatăm că acest tip de instruire se autoreglează din mers, fără a fi bazat pe rețete și reguli stricte și fără a se disocia de viața reală. Se poate spune chiar că de multe ori facem muncă diferențiată fără a o planifica dinainte, în funcție de situația de învățare pe care o realizăm la un moment dat cu elevii.

În continuare, bazându-mă pe experiența mea didactică, voi încerca să arăt cum am realizat eu, la anumite teme și în anumite momente ale lecției, diferențierea conținuturilor pe care le-am predat, diferențierea procesului de instruire și a produselor învățării.

Pentru a preda conținutul în mod diferențiat, se poate proceda în multe moduri:

- „testarea” elevilor la începutul predării oricărei teme noi pentru a putea ști cât are de învățat fiecare elev din fiecare unitate de conținut. Este vorba despre o evaluare inițială a cunoștințelor legate de tema dată, cu scopul cunoașterii nivelului de la care pleacă sau se situează fiecare elev în parte;
- facilitarea învățării unei teme în mod integrat și pluridisciplinar, astfel încât grupuri de elevi cu interese, abilități și cunoștințe diferite să poată aprofunda tema respectivă din perspective diferite, așa cum este de altfel și în realitate;
- alegerea de puncte diferite de intrare pe text, în sensul că accesarea unei teme noi este mai ușoară în momentul în care fiecare elev poate interveni în mod activ cu ceea ce știe despre tema respectivă, fiind astfel valorizat la întreaga lui capacitate și motivat în învățare;
- permiterea accelerării sau încetinerii ritmului de progres individual prin diferite procedee didactice.

În timpul procesului de instruire, se poate acționa diferențiat astfel:

- investigarea subiectului lecției din perspective multiple, pentru aprofundarea înțelegerii acestuia;
- diversificarea metodelor și tehnicilor de instruire pentru a oferi elevilor o mai mare bogăție de oportunități de exploatare a conceptelor;
- modelarea tipurilor de interacțiuni după nevoile, interesele și profilurile de inteligență ale elevilor.

Putem obține rezultate diferite în urma învățării utilizând:

- activități în care elevii pot demonstra și dezvolta ceea ce știu, înțeleg sau pot să facă în activitatea de învățare;
- proiecte care se realizează diferit, prin exprimarea abilităților cognitive multiple;
- investigații realizate de grupuri de elevi cu interese specifice;
- rezolvare de probleme din perspective multiple.

Educația incluzivă presupune un proces permanent de îmbunătățire a instituției școlare, având drept scop exploatarea resurselor existente, mai ales a resurselor umane, pentru a susține participarea la procesul de învățământ a tuturor elevilor din cadrul unei comunități. Dacă prin educația integrată se vizează mai ales obiective legate de școlarizarea normalizată a copiilor cu cerințe educative, incluzivitatea educației are ca obiectiv principal adaptarea școlii la cerințele speciale de învățare ale copiilor și, prin extensie, adaptarea școlii în general la diversitatea copiilor dintr-o comunitate. Aceasta presupune reforma și regândirea statutului și rolului școlii.

Acest nou tip de educație, flexibilă, adaptată necesităților persoanelor presupune o detașare de normativitatea educației tradiționale, punând accent pe aplicarea inspirată, originală, creativă, în orice caz, într-o nouă manieră, a unor metode și mijloace vechi, preexistente, acceptându-se chiar modificarea acestora. În esența lor, strategiile educației integrate sunt strategii de micro-grup, activ-participative, cooperative, colaborative, parteneriale, implicante, organizative și socializante.

Bibliografie:

1. Păcurari, O., *Strategii didactice inovative*, Editura Sigma, București, 2003
2. Ungureanu, D., *Educația integrată și școala inclusivă*, Editura de Vest, Timișoara, 2000

**Profesor Balta Mirela Bogdana, Colegiul Tehnic de Construcții și Protecția Mediului,
Arad**

Inter-, pluri-, transdisciplinaritatea – o provocare pentru sistemul de învățământ

“Educația transdisciplinară se bazează pe reevaluarea rolului intuiției, imaginației, sensibilității și corpului în transmiterea cunoștințelor.”
(Basarab Nicolescu)

Lumea contemporană se caracterizează printr-o evoluție rapidă dar și imprevizibilă a tehnicii și a științei care generează la rândul său o mișcare rapidă de idei, de descoperiri, ce influențează profund comportamentul elevului. Ca urmare a acestor modificări crește diversitatea culturală și se impune necesitatea promovării unor strategii diversificate de învățare, care să sprijine dezvoltarea elevului sub diferite aspecte: socio-emoțional, cognitiv, motric, de utilizare a limbajului în contexte relaționale.

Astfel, se impune dezvoltarea în plan personal și social a elevilor prin formarea unor trăsături care le vor asigura integrarea socială, aderarea la valori etice și morale universale, profund umaniste ce contribuie la obținerea unui succes personal și profesional. Este important ca prin activitățile propuse, elevii să conștientizeze conexiunile dintre cunoștințele teoretice și relevanța lor

pentru viață. Acest aspect este considerat esențial în dezvoltarea personală, socială și profesională a viitorului adult, elevul de astăzi.

Pentru a întări o viziune integratoare la nivel transdisciplinar consider că profesorul ar trebui să integreze cunoștințe, competențe din mai multe domenii. Formarea și dezvoltarea competențelor de comunicare orală, a competențelor de redactare, a competențelor lingvistice, a competențelor de lectură constituie un punct esențial avut în vedere de fiecare profesor îndeosebi în proiectarea activităților specifice elevilor din învățământul secundar inferior. Astfel, se aduc diferite domenii împreună, se creează conexiuni, în așa fel încât elevii să înțeleagă de ce învață, în ce fel îi ajută să studieze ceea ce îi interesează în viitor, să reușească în viață.

Este bine ca elevii să înțeleagă că toate disciplinele pe care le învață în școală au o finalitate comună: de a facilita accesul către cunoaștere și de a-i forma ca oameni deplin și autentici. În același sens, este bine ca și profesorul să aibă o viziune integratoare asupra disciplinei pe care o predă.

În cele mai multe cazuri, astăzi, trecerea de la o activitate la alta este bruscă, nu există nicio legătură între temele abordate sau conceptele vehiculate. Astfel abordarea monodisciplinară ar putea fi o cauză pentru elevii care sunt plictisiți sau chiar dezinteresați de școală. Apare firesc întrebarea cât e de necesar abordarea educației altfel decât disciplinar?

"Interdisciplinaritatea este o formă a cooperării între discipline diferite cu privire la o problematică a cărei complexitate nu poate fi surprinsă decât printr-o convergență și o combinație prudentă a mai multor puncte de vedere." (C. Cucuș)

Ideea de bază a interdisciplinarității constă în transferul metodelor de la o disciplină la alta, ceea ce ajută la predarea cu un anumit sens. Strategiile de lectură, jocul de rol, dezbaterile, redactarea unui eseu, documentarea sunt metode comune diferitelor discipline. Des utilizate, prin aceste metode poate fi descoperit și valorificat potențialul fiecărui elev. Interdisciplinaritatea este centrată pe formarea de competențe transversale, cu o durabilitate mai mare în timp.

Pluridisciplinaritatea reprezintă o formă superioară a interdisciplinarității, și constă în suprapunerea unor elemente ale diverselor discipline, care ar trebui să colaboreze. Altfel, pluridisciplinaritatea înseamnă studierea unei teme dintr-o disciplină din perspectiva mai multor discipline. Putem analiza cu elevii cum este tratată tema copilăriei în literatură, în muzică, arte plastice, cinematografie.

Transdisciplinaritatea este întrepătrunderea mai multor discipline, sub forma integrării curriculare, cu posibilitatea constituirii chiar a unei discipline noi. Abordarea integrată, specifică transdisciplinarității este raportată la lumea reală, la aspecte relevante ale vieții cotidiene. În concepția lui Basarab Nicolescu, aceasta nu este o ideologie sau un domeniu, ci instituie un dialog

între domenii, punând în mișcare, în vederea creării unui ideal pedagogic, „inteligente lărgite”: inteligența analitică, inteligența emotivă, inteligența corpului. Transdisciplinaritatea se referă la ”ceea ce se află în același timp și *între* discipline, și *înăuntrul* diverselor *discipline*, și *dincolo* de orice disciplină”(B. Nicolescu).

Prin abordarea transdisciplinară se formează competențe integratoare prin însăși transferabilitatea lor. Elevul devine capabil să interpreteze, să analizeze, să formuleze, să exprime opinii personale, să utilizeze informații în scopul rezolvării unei probleme, să identifice și să soluționeze probleme. Abordarea transdisciplinară pentru sistemul de învățământ actual rămâne o provocare. Ansamblul proiectării activităților didactice presupune câteva aspecte:

- *Diversificarea situațiilor de învățare* – atunci când elevul primește sarcini de învățare variate, strategii diverse de organizare a activității didactice poate valorifica diferitelor medii de învățare formal, nonformal, informal, contribuind la dezvoltarea personalității acestuia.
- *Asumarea de noi roluri de către profesor și elev* - pentru a crește implicarea elevilor și eficacitatea învățării atât profesorul cât și elevul își pot asuma rolul de mediator, moderator sau facilitator, ceea ce conferă viziuni diferite asupra situației prezentată.
- *Utilizarea metodelor interactive și a tehnologiei moderne* - dramatizare, învățare prin cooperare, conduc la crearea unui climat de învățare bazat pe respect reciproc, pe valori democratice, ceea ce contribuie la dezvoltarea cognitivă și socio-morală a elevului.
- *Valorificarea experienței elevilor* – conținuturile propuse vor reprezenta un punct de legătură între ceea ce elevii știu deja și ceea ce vor afla.
- *Utilizarea metodei proiectului* - stimulează implicarea elevilor și învățarea prin cooperare, lucrul individual dar și munca în echipă, distribuirea sarcinilor, asumarea responsabilităților, completarea activităților de la nivelul școlii cu cele din afara acesteia. Metoda facilitează transferul de cunoștințe și dezvoltarea competențelor transversale.

Constituirea unui scenariu didactic transdisciplinar presupune multe ore de muncă, colaborare între profesorii implicați dar contribuie la formarea la elevi a competențelor necesare integrării în societate.

Bibliografie:

- 1.Ciolan, L., *Învățarea integrată- fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008
- 2.Cucoș, C., *Educația. Experiențe, reflecții, soluții*, Editura Polirom, Iași, 2013
- 3.Nicolescu, B., *Transdisciplinaritatea: Manifest*, Traducere din limba franceză de Horia Mihail Vasilescu, Editura Junimea, Iași, 2007

4. Petrescu, P., Pop, V., *Transdisciplinaritatea – o nouă abordare a situațiilor de învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007
5. Sânmihăian, F., *O didactică a limbii și literaturi române*, Editura Art, București, 2014

Profesor Monia Liana Deta, Școala Gimnazială "Aurel Sebeșan" Felnac

Povestirea

„*De ce povestim?*” se întreabă Florica Bodiștean, în *Eseuri de Literatură universală (de la Cântarea cântărilor la Doris Lessing)*¹, pentru ca apoi să ne ofere „o listă de răspunsuri, de la cele simple la cele savante și de la motivațiile concrete și de moment la cele subtile și cu bătaie lungă”.

Povestirea este specia literară a genului epic, în proză, de mică întindere, în care acțiunea se limitează la o singură întâmplare. Povestirea se mai numește și „*short-story*”, având în vedere că este cea mai scurtă formă de narațiune. Nararea se realizează la persoana I, uneori și la persoana a III-a, ceea ce conferă caracterul puternic subiectiv al întâmplărilor relatate.

O povestire presupune o relație mai specială între povestitor și ascultător, deoarece se consideră că aceasta este preferabil să fie ascultată, și nu citită; acest lucru îi conferă oralitate, deoarece se respectă elementele specifice comunicării orale (*captarea atenției ascultătorului, cucerirea acestuia și, uneori, verificarea atenției*). O povestire presupune, de asemenea, crearea unei anumite atmosfere, pentru a atrage ascultătorii, o atmosferă de sfat sau de petrecere, o atmosferă de intimitate.

Timpul evocat într-o povestire este de cele mai multe ori vag, nedeterminat, un timp de mult trecut, de cele mai multe ori mitic.

În dezvoltarea literaturii, povestirea a fost o specie literară ușor de abordat, pentru că este scurtă și pentru că se pune accent pe întâmplarea propriu-zisă și nu pe caracterizarea personajelor. Scriitori care au cultivat povestirea sunt: Balzac, Dickens, iar în literatura română: Ion Creangă, Ion Agârbiceanu, Vasile Voiculescu, Mihail Sadoveanu.

O formă mai specială de povestire o constituie povestirea în ramă, cunoscută și sub numele de narațiune cu cadru, povestire în povestire sau povestire cu sertare. Modelul narativ al povestirii

¹ Florica Bodiștean, *Eseuri de literatură universală (de la Cântarea cântărilor la Doris Lessing)*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2013, p.71.

în ramă a fost cunoscut mai de mult, și cultivat în literatura orientală, în *O mie și una de nopți*; apoi în perioada Renașterii, în *Decameronul* de Giovanni Boccaccio.

Florica Bodiștean, în *Poetica genurilor literare*², analizează și acest tip de discurs, pe care îl consideră de tipul „intercalare – înglobare”, ca fiind „tipul compozițional caracterizat prin abandonarea unei secvențe începute în favoarea unei a doua secvențe urmate de finalizarea celei dintâi: **A1, A2 – B1, B2, B3, B4, B5 – A3, A4, A5**”[...], „Forma cea mai spectaculoasă a înglobării este prezența oamenilor-povestiri, când fiecare personaj nou antrenează o nouă povestire, astfel că povestirea înglobantă devine « povestirea unei povestiri ». Este cazul ciclului sadovenian *Hanu Ancuței*, unde fiecare povestire poate fi considerată o replică extinsă într-un polilog pe nouă voci”.

În literatura română, modelul narativ al povestirii în ramă a fost impus și cultivat cu succes de Mihail Sadoveanu în volumul *Hanu Ancuței*, apărut în 1928. Acest volum surprinde aspecte ale vieții medievale, arhaice românești, din zona Moldovei.

Volumul cuprinde o povestire cadru sau ramă, în care se află alte nouă povestiri cu tematică diferită: anecdotică, hazlie: *Iapa lui Vodă*; de dragoste: *Fântâna dintre plopi*, *Cealaltă Ancuță*, *Istorsirea Zahariei Fântânarul*; fantastică: *Balaurul*; de călătorie: *Orb sărac*, *Negustor lipscan*; socială și de răzbunare: *Județ al sărmanilor*; psihologică: *Haralambie*.

În povestirea cadru, naratorul rămâne până la sfârșit abstract, este un narator necunoscut, este cel care mărturisește că: „Într-o toamnă aurie am auzit multe povești la Hanul Ancuței”.

Acest narator abstract este naratorul întregului volum, cel care face legătura între cele nouă povestiri; el ne prezintă locul și timpul în care se relatează povestirile: un timp vag: „Într-o toamnă aurie”; „într-o departată vreme, demult, în anul când au căzut de Sântilie ploi năpraznice...”; locul despre care ni se narează este undeva pe valea Moldovei, la hanul Ancuței, care o avea acum pe Ancuța cea tânără drept hangiță, un han cu ziduri groase și porți ferecate cum nu s-a mai văzut, un han la care poposeau călătorii, cu vite și căruțe și nu aveau habar dinspre partea hoților. Hangița cea tânără îi ospăta cu hartane de berbeci și de viței la frigare, cu mreană din apa Moldovei, cu vin din podgoriile din jur, căci în anul acela fusese atâta belșug la vița-de-vie „de nu mai aveau vierii unde să puie mustul”. Acest narator principal ni se adresează nouă, ca cititori, în mod direct, utilizând toate elementele comunicării orale: „trebuie să știți dumneavoastră”, „la vremea la care vorbesc”, „eu aici is trecător”, „așa s-a întâmplat, cinstiților creștini”.

În afară de naratorul principal care este subiectiv și narează la persoana I, există în volumul *Hanu Ancuței*, alte trei feluri de naratori, specifici fiecărei povestiri în parte: *naratorul personaj* este

² Florica Bodiștean, *Poetica genurilor literare*, ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Institutul European, Iași, 2009, p.145-146.

cel care participă direct la acțiunea relatată, fiind și personaj principal ; un exemplu de astfel de narator este comisul Ioniță din *Iapa lui Vodă* sau căpitanul Neculai Isac din *Fântâna dintre plopi*; *naratorul martor* este cel care asistă la întâmplare, este un fel de observator, uneori fiind personaj secundar; întâlnim narator martor în *Haralambie* sau zoderul din *Balaurul*; *naratorul colporteur*, este naratorul care nu a participat la acțiune, nu a asistat, dar o poate relata din auzite, așa cum i-a fost povestită și lui de către un apropiat care a trăit-o direct și în numele căruia pretinde că vorbește; un astfel de narator poate fi considerat ciobanul din *Județ al sârmanilor*.

În volumul *Hanu Ancuței* personajele sunt foarte diferite pentru că aparțin unei multitudini de categorii sociale: hangii, călugări, negustori, boieri, ciobani, oșteni, țărani, vodă, zoderi, fântânari, oameni din părțile Moldovei sau care se întâlnesc întâmplător la Hanul Ancuței. Unii dintre ei se cunosc, având în vedere că în tinerețile lor au trecut împreună prin aceleași întâmplări, alții, dimpotrivă, sunt necunoscuți, însă sunt acceptați în cercul povestirii.

O altă caracteristică a volumului o constituie faptul că între acești naratori se creează un fel de întrecere în legătură cu povestirea relatată, „*un turnir al povestirii*”, fiecare povestitor încercând să îl depășească pe cel anterior, nu numai prin frumusețea întâmplării relatate, ci și prin felul în care își ține discursul.

Timpul în cadrul volumului este de trei feluri: există un timp din discurs, adică timpul ramei, al cadrului, acel timp vag istoric, neprecizat, despre care naratorul principal spunea: „*Într-o toamnă aurie*”, „*într-o depărtată vreme, de demult*”; al doilea timp este timpul din istorie, timpul fiecărei povestiri, al fiecărei întâmplări relatate, ca de exemplu, timpul tinereții comisului Ioniță. Al treilea timp este timpul lecturii, timpul cititorului, momentul receptării textului. Umberto Eco, în *Șase plimbări prin pădurea narativă*³ vorbește și el despre cele trei forme ale timpului într-un text narativ: „*Ei bine, chiar și timpul care se cere ca să răsfoiești paginile ce nu se citesc face parte dintr-o strategie narativă, pentru că autorul model știe că într-o povestire timpul apare de trei ori: ca timp al fabulei, timp al discursului și timp al lecturii.*”

S-a observat că fiecare povestire este scurtă și a pus accentul pe întâmplarea propriu-zisă și nu pe caracterizarea personajelor. Majoritatea povestirilor sunt subiective, narate la persoana I, uneori naratorul încercând să influențeze atitudinea receptorului.

Având în vedere că toate povestirile sunt relatate la han, în jurul focului, cu felurite bunătăți de mâncare, cu băutură și lăutari, s-a respectat și cealaltă caracteristică a povestirii, și anume, atmosfera de intimitate, de petrecere, prielnică unei astfel de relatări.

Limbajul personajelor și al naratorilor este de o rară frumusețe, este o îmbinare de regionalisme și arhaisme, împrumutate din vechile cronici, sugerând și prin aceasta acel timp vag,

³ Umberto Eco, *Șase plimbări prin pădurea narativă*, Editura Pontica, Constanța, 1997, p.73.

mitic al povestirii care este, de altfel, limbajul ce conferă originalitate marelui povestitor Mihail Sadoveanu.

A patra povestire din volumul *Hanu Ancuței* de Mihail Sadoveanu este *Fântâna dintre plopi*, o povestire frumoasă, o idilă, ale cărei întâmplări au avut loc în urmă cu douăzeci și cinci de ani, când personajul principal, căpitanul Neculai Isac, era tânăr și dornic de aventură, spre disperarea mamei sale care dorea să-l însoare. Perspectiva temporală este întoarcerea în trecut, iar împrejurimile hanului, ca topos, compun perspectiva spațială.

Într-o toamnă, pe vremea celeilalte Ancuțe, pe când ducea butoaie cu vinuri la Suceava, poposise la han „*singur cuc*”, fiindcă-l părăsise iubita. Neculai este impresionat de „*o fetișcană de optsprezece ani*”, cu fustă roșie, în mijlocul unei cete de țigani. A doua zi, Neculai o întâlnește pe țigăncușa Marga, care-i mulțumește pentru un bănuț de argint. După ce și-a terminat treburile, în miez de noapte, s-a dus direct la „*fântâna dintre plopi*”, unde îl aștepta frumoasa țigancă. Tinerii îndrăgostiți își promet că se vor revedea la întoarcerea lui de la Pașcani, a doua zi, unde Neculai vinde bine vinurile și îi cumpără fetei „*o blăniță cu fața de postav roșu*”, cu gândul la ochii țigăncușei. Se întoarce, așadar, cu chimirul plin, spre hanul Ancuței, cu intenția de a întâlni fata. Cadrul este romantic, „*stelele se aprinseseră în cerul curat*”, creând o atmosferă de vrajă pentru întâlnirea erotică. Venind la întâlnire, Marga îi destăinuie că unchiul Hasanache o pusese să-l atragă în locul acela pustiu, pentru ca țiganii să-i fure calul și banii. Fata e speriată, știind că va fi înjunghiată, dacă ei își vor da seama că i-a trădat, dar „*mi-ești drag*” și „*de-acuma nu-mi mai pasă*”. Neculai este atacat, și, căzut de pe cal, simte „*o lovitură de fier ascuțit la coada ochiului drept*”, trage cu pistolul într-un țigan, în timp ce câinele Lupei îl „*rupea pe celălalt*”. Cu ochiul plin de sânge fuge la han, de unde primește ajutoare. Pe colacul fântânii unde se întâlnise cu Marga, „*lucea sânge proaspăt*”, semn că țiganii omorâseră fata și o aruncaseră în fântână. Din ochiul lui Neculai „*se prelingea sânge pe mustăți și-i intra în gură; și parcă gusta din sângele împrăștiat pe colacul fântânii*”.

Căpitanul Neculai Isac este naratorul personaj, care narează la persoana I, întâmplarea nefericită din tinerețe. El își amintește, cu glasul încărcat de emoție și tristețe, cum a rămas fără un ochi, în inocența tinereții.

În final, naratorul principal, omniscient, conturează direct suferința protagonistului, declanșată de amintirea povestirii, chipul lui fiind împietrit de durere.

Stilul povestirii este specific lui Sadoveanu, cu regionalisme și arhaisme, folosite cu naturalețe și oralitate. Trăirile sunt tulburătoare, declanșând emoții intense în sufletele ascultătorilor.

Fiind o specie a genului epic, o narațiune de mică dimensiune, cu o singură întâmplare, povestită cu subiectivism și încadrată într-o narațiune mai amplă (*Hanu-Ancuței*), cu personaje

puține, *Fântâna dintre plopi* de Mihail Sadoveanu este o povestire în ramă, „o fantezie umană”, așa cum precizează Luigi Pirandello, în *Șase personaje în căutarea unui autor*⁴: „Tot ceea ce trăiește, prin faptul că trăiește, ia o formă, și tocmai prin ea va muri: în afară de opera de artă, care trăiește mereu tocmai prin forma luată.

Nașterea unei plăsmuiți a fanteziei umane, naștere ce reprezintă pasul pe pragul dintre nimic și eternitate, poate să survină și pe neașteptate, dacă gestația ei a fost necesară”.

Bibliografie:

1. Bodiștean, Florica, *Eseuri de Literatură universală (de la Cântarea cântărilor la Doris Lessing)*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2013.
2. Bodiștean, Florica, *Poetica genurilor literare*, ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Insitutul European, Iași, 2009.
3. Luigi, Pirandello, *Șase personaje în căutarea unui autor*, Editura Art, București, 2012.
4. Sadoveanu, Mihail, *Hanu Ancuței*, Editura Minerva, București, 1979, ediție îngrijită de Constantin Mitru.
5. Umberto, Eco, *Șase plimbări prin pădurea narativă*, Editura Pontica, Constanța, 1997.

Profesor Iuliana Radu, Colegiul Economic, Arad

Mijloace de învățământ moderne utilizate la disciplinele de specialitate

1. Rolul disciplinelor de specialitate în învățământul liceal tehnic

Formarea competenței profesionale a unui absolvent este asigurată prin instruirea sa complexă și progresivă, pornind de la problemele generale ale profilului spre cele specifice unui grup de meserii.

Astfel, studiul diferitelor discipline de specialitate și efectuarea activităților practice complementare, se vor baza pe fondul de cunoștințe formate prin studierea disciplinelor de cultură generală. Între acestea se stabilesc legături complexe, fiecare având importanța sa proprie.

⁴Luigi Pirandello, *Șase personaje în căutarea unui autor*, Editura Art, București, 2012, p.34.

Disciplinele de specialitate trebuie privite ca părți ale aceleiași întreg constituit de procesul de învățământ. Ele nu pot fi privite unilateral, ca o parte teoretică pe care se construiesc abilitățile practice ale viitorului profesionist, ci în unitate cu ele; ceea ce le diferențiază este conținutul facilităților pedagogice pe care urmează a le realiza elevii.

Cât privește raportul acestora cu instruirea practică, trebuie menționat faptul că prin astfel de activități de instruire, elevii își însușesc cunoștințe și își formează în același timp deprinderi, o sarcină comună a tuturor disciplinelor de instruire fiind aceea a formării capacităților intelectuale a aptitudinilor și deprinderilor.

Prin abordarea judicioasă și corectă a disciplinelor de cultură generală și a celor de cultură tehnică de specialitate, absolventul unei forme de învățământ poate fi corespunzător pregătit pe plan cognitiv, psihomotor și afectiv pentru situațiile în care se va confrunta în practica socială.

2. Mijloace de învățământ

Prin mijloace de învățământ se înțelege totalitatea resurselor materiale care contribuie la desfășurarea activității școlare și la realizarea obiectivelor educației.

Mijloacele de învățământ se împart în două categorii principale:

- baza tehnico-materială a învățământului;
- materialele didactice.

2.1. Baza tehnico - materială

Baza tehnico - materială este constituită, în primul rând, din acele mijloace care asigură îndeplinirea obiectivelor de politică școlară. Funcția esențială a acestora este de a asigura condițiile de cuprindere a populației școlare în sistemul de învățământ, de a crea o ambianță cu anumite caracteristici ergonomice și valențe estetice, de a asigura desfășurarea activității în condiții de igienă, de confort și de securitate. În cadrul acestor mijloace sunt incluse: clădiri cu o anumită arhitectură, mobilier cu o anumită structură și funcționalitate, echipamente de protecție.

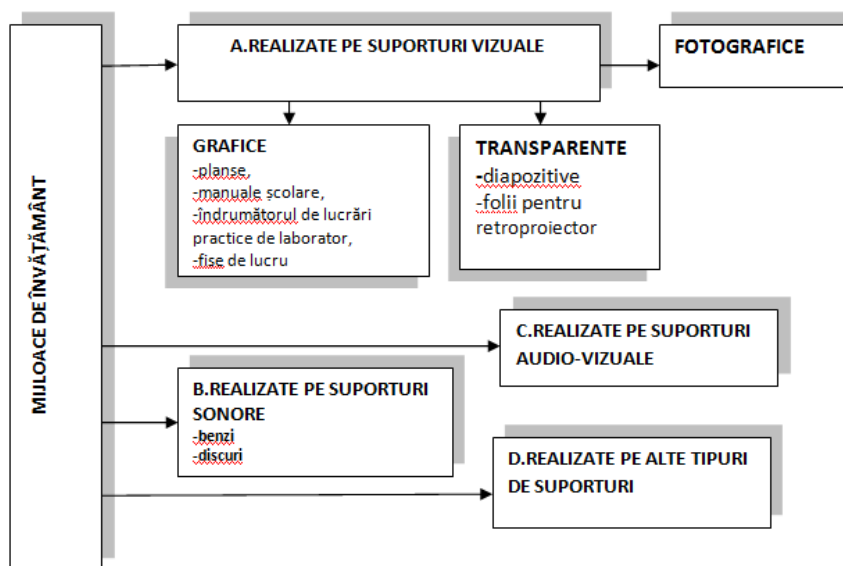
În al doilea rând, baza materială este constituită din dispozitive și aparate tehnice a căror funcție este de a asigura prezentarea cunoștințelor, de a diversifica gama posibilităților de organizare a conținuturilor învățării. Aceste mijloace rămân doar un suport exterior procesului de explicare și înțelegere, de unde și denumirea lor de auxiliari didactici.

Prin varietatea acestor auxiliari didactici au crescut considerabil posibilitățile de structurare, prezentare și comunicare a conținutului oricărei discipline de învățământ. S-au diversificat posibilitățile de lucru prin care se pot transpune în practică cerințele principiilor didactice.

Mijloacele auxiliare ale procesului de învățământ sunt standardizate, există în dotarea școlii. Folosirea lor de către profesor și elev presupune cunoașterea condițiilor tehnice de funcționare și manevrare, respectarea normelor de securitate.

2.2. Materiale didactice

Materialele didactice sunt mijloace care se integrează prin structură și conținut procesului de explicare și înțelegere, de formare a capacităților intelectuale și a deprinderilor practice. În interiorul acestor categorii de mijloace de învățământ se pot opera o serie de subdiviziuni. Vom grupa materialele didactice după natura acestora:

Materiale intuitive:

- obiecte și fenomene în stare naturală, obiecte tehnice;
- modele obiectuale (machete, mulaje);
- materiale intuitiv convenționale (corpuri geometrice, hărți geografice);

Materiale logico – noționale:

- manuale, secvențe de conținut programate;
- modele simbolice: scheme, diagrame;

Mijloace moderne audio - vizuale:

- banda magnetică;
- folii pentru retroproiector;
- diapozitive, diafilme, filme didactice;
- programe TV;

Materiale destinate formării deprinderilor practice și intelectuale:

- mașini de antrenament;
- simulatoare;
- instrumente și unelte de muncă;

- dispozitive de verificare și măsurare;
- calculatorul;

Învățarea asistată de calculator. În școală, calculatorul devine unul din cele mai eficiente mijloace de învățământ. Eficiența acestuia este dată de posibilitatea de a furniza rapid și fără eroare un volum mare de cunoștințe, de a oferi informațiile solicitate de către elevi, de a individualiza învățarea.

Prin programele implementate, calculatorul preia o serie de funcții și operații de rutină ale profesorului:

- furnizează informații organizate conform programului sau potrivit cererii elevului;
- chestionează elevul și îi identifică lacunele;
- corectează greșelile și elimină lacunele prin furnizări de date pertinente;
- controlează sistematic cunoștințele;
- sprijină efortul de autoevaluare al elevului;
- oferă exerciții de stimulare a creativității.

Bibliografie:

1. Cerghit I., *Metode de învățământ*, EDP, București, 1997.
2. Ionescu M., Radu I., *Didactica modernă*, Editura Dacia, București, 1995
3. Nițuica C., Stavciu T., *Didactica disciplinelor tehnice*, Iași, 2006

**Profesor Mureșan Maria, Liceul Tehnologic de Electronică și Automatizări
„Caius Iacob”, Arad**

Metode și tehnici de comunicare nonverbală

Există o seamă de gesturi care au o valoroasă semnificație didactică. Există numeroase strategii pe care cadrul didactic le are la îndemână ca să formeze abilitățile de comunicare nonverbală, forme ce contribuie la facilitarea contactului comunicativ dintre elevi și elevi, elevi și cadre didactice. Ele sunt descrise cu lux de amănunte de către Andre de Peretti, Jean-Andre Legrand, Jean Boniface, în volumul „**Tehnici de comunicare**”(2001) și vizează tehnici de

comunicare de grup, comunicarea și arta exprimării, tehnici de formare a elevilor pentru conversație, simulare și jocuri de rol. Voi prelua câteva dintre acestea, pentru că sunt utile în a învăța orice cadru didactic să deprindă aceste tehnici spre a le utiliza apoi în relațiile cu elevii săi. Lecturând exercițiile de comunicare, cititorii sunt avertizați că acestea contribuie la stimularea creativității și facilitarea contactelor dintre elevi.

a) observarea comportamentului

Obiective:

1. Conștientizarea existenței celorlalți prin observație, schimb de priviri și atingeri;
2. Exprimarea atitudinii de a intra în raport cu ceilalți, fără cuvinte;

Condiții: un număr variabil de elevi este invitat să se miște în clasă, fiind îndemnați să exprime ce fac când întâlnesc pe cineva fără să-i vorbească.

Desfășurare:

Faza 1.

Deplasați-vă și încercați să observați la colegi:

atitudinea

deplasările

modul de ținere a mâinilor

forma feței

vestimentația

părul

trăsăturile

parfumul

semne particulare

Faza 2.

Când întâlniți un coleg, îl priviți în ochi și apoi îi strângeți mâna

Faza 3.

Atingeți-vă hainele, încercând să obțineți cât mai multe informații. În acest fel, se observă elementele de conduită care exprimă personalitatea fiecăruia.

Faza 4.

Doi câte doi, comunicați ceva prin semne, încercând să vă înțelegeți ca într-un dialog al surdo-mușilor

b) exprimarea grafică

Obiective:

1. Dezvoltă spiritul de observație;

2. Facilitează utilizarea unor forme de comunicare neverbalizată;

Condiții:

Realizarea de desene individuale, de surprindere a trăsăturilor proprii ale colegilor

Desfășurare:

Se împarte clasa în subgrupe de doi până la cinci elevi, înmânând fiecărui grup foi mari, creioane colorate, hârtie adezivă sau pioaneze. Se prezintă instrucțiunile: fiecare elev exprimă grafic fără a vorbi ceva despre coleg sau colegi, de regulă comportamente. Se poate cere ca exercițiul să aibă un oarecare umor, pentru că portretele colegilor pot fi caricaturi, fără a supăra pe cineva. Foile se vor afișa și comenta.

Bibliografie:

1. *Comisia Națională pentru Curriculum*, Curriculum Național, București, 1998
2. Constantin, Dinu, *Comunicarea*, ediția a 3-a, Institutul European, București, 2001
3. Ilica, Anton, *Pedagogia comunicării*, Editura Universității Aurel Vlaicu, Arad, 2003
4. Ionescu, Miron, Chiș, Vasile, *Pedagogie*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001
5. Pereti, Andre, Legrand, Jean-Andre, Boniface, Andre, *Tehnici de comunicare*, Editura Polirom, Iași, 2001
6. Slama-Cazacu, Tatiana, *Psiholingvistica, o știință a comunicării*, Editura Aii, 1999
7. Stan, Cristina, *Teoria comunicării*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001
8. Stanton, Nicki, *Comunicarea*, ediția a 2-a, Editura Științifică și Tehnică, București, 1995
9. Șoitu, Laurențiu, *Comunicare și educație*, ediția a 2-a, Editura Spiru Haret, Iași, 2001

Profesor învățământ primar Moza Mariana, Școala Gimnazială „Aron Cotruș”, Arad

MANAGEMENT EDUCAȚIONAL

Managementul stresului

Termenul de stres provine din cuvântul omonim englez stress, care în limba de origine înseamnă constrângere, forță, solicitare. Prin stres desemnăm orice stare de tensiune creată, de agresiune provenind din mediul extern sau intern, față de care organismul se apără pe calea unor reacții de adaptare.

Noțiunea de stres a devenit un fapt cotidian, stresul însoțește orice activitate în care omul este implicat, aceasta ca rezultat posibilă a unui conflict ce poate fi generat de activitatea în sine și cel care o prestează. Vorbim astfel despre stresul cotidian, al mediului ambient, familial, profesional, școlar.

Părintele conceptului de stres este considerat canadianul Hans Selye, el definindu-l ca răspuns nespecific al organismului la solicitările cu care este confruntat. Stresul, într-una din accepțiunile actuale este o modalitate interacțională dintre individ și mediu, concretizat printr-o stare tensională, de încărcare.

Stresul este reacția pe care oamenii o pot avea atunci când simt că nu se pot adapta solicitărilor și presiunilor cărora trebuie să le facă față în viața de familie, personală sau la locul de muncă; solicitările nu conduc neaparat la stres, ele pot stimula succesul care conduce satisfacția în muncă; problemele apar atunci când solicitările sunt prea mari și pe termen lung sau acționează din mai multe direcții; unele persoane își pot pierde controlul ceea ce duce la stres.

Definiția cu cea mai largă circulație a stresului este starea biologică de alertă care mobilizează corpul pentru a răspunde sau a riposta la solicitări sau amenințări.

Conform teoriei lui Selye, tensiunile care-l produc fac parte din viața zilnică. În consecință, nimeni nu poate și nu trebuie să evite stresul; el este viața însăși și eliberarea de stres înseamnă liniștea morții. În aceste condiții – afirmă specialiștii – este cu mult mai bine ca stresul să fie cunoscut și controlat, decât ignorat.

Cercetarea stresului face posibilă o abordare pozitivă a lui, prin cunoașterea, conștientizarea și dezvoltarea capacității de a reacționa optim la agresiunile zilnice ale mediului.

Conform concepției actuale stresul nu trebuie evitat în instituțiile de învățământ, rolul managerului fiind de a identifica agenții stresori și de a realiza un nivel optim al stresului, benefic insuției.

Existența stresului în instituțiile de învățământ și nivelul acestuia se pot determina prin observarea atentă și sistematică a comportamentului colaboratorilor și al subordonaților, a rezultatelor obținute de aceștia în activitatea instructiv-educativă, prin cercetări specializate și discuții de grup sau individuale.

Global, se poate afirma că stresul apare în orice situație în care starea de echilibru sau integritatea fizică și/sau psihică a organismului este amenințată de factori interni și externi, și față de care individul nu dispune de soluții tip pentru a reduce sau elimina amenințarea.

Agentul stresor este desemnat prin factori nocivi sau stimuli psihici ca semnificație afectivă puternică. Multitudinea factorilor generatori de stres a impus și clasificarea lor, proces necesar cunoașterii și stăpânirii efectelor.

Unele persoane se pot adapta mai bine la agenții stresori, altele mai puțin, în funcție de personalitate și circumstanțe. Stresul poate avea o varietate de cauze, printre care se numără frustrarea, supraaglomerarea, temperaturile extreme sau incapacitatea de a ieși dintr-o situație de aparent pericol.

În prezent, cei mai importanți factori de stres sunt: incertitudinea, schimbările rapide și imprevizibile, concurența, șomajul, necesitatea reorientării și recalificării rapide, scăderea nivelului de trai. Oamenii au rareori posibilitatea de a influența evenimentele stresante venite din exterior. Tot ceea ce pot face este să-și găsească niște strategii adaptive care să-i facă mai rezistenți la agresiunile psihice și mai eficienți în activitatea profesională.

Reacția la stres se instalează treptat atunci când individul este supus un timp îndelungat unor condiții de tensiune psihică, mai ales atunci când este atinsă imaginea sa, situația materială, profesională sau maritală. De obicei omul își revine când situația stresantă a fost înlăturată, deși uneori pot rămâne unele sechele sau o vulnerabilitate crescută față de anumiți factori de stres.

Factorii de mediu reprezintă, de asemenea, factori de stres pentru organismul uman și animal, producând perturbări la nivelul diferitelor sisteme fiziologice. Acești factori, dintre care menționăm: temperatura, umiditatea, zgomotul, agenții poluanți.

Există și factori stresori de natură psihosocială cum ar fi: situațiile conflictuale, presiunea socială prea mare, factori care pun în pericol situația materială sau statutul social al individului, care sunt percepuți ca o amenințare pentru individ.

Stresul nu este influențat numai de situațiile externe ci și de vulnerabilitatea, de toleranța la stres a individului sau de unele trăsături ale personalității acestuia. Există de asemenea situații de viață care sunt considerate stresori universali, ca de exemplu: războiul, detenția, calamitățile naturale, accidente care produc invaliditate sau bolile incurabile, pierderea unor persoane apropiate.

Conștientizarea faptului că nu pot schimba situațiile stresante dar le pot accepta și depăși, angrenându-se în activități de autoîmbogățire a resurselor intelectuale și spirituale.

Deși stresul nu este un fenomen nou, acesta capătă tot mai mult caracter globalizat și afectează toate țările, toate categoriile socio-profesionale, cât și familia și societatea.

Ultimele decenii au fost marcate de preocuparea științelor umaniste pentru definirea, caracterizarea și teoretizarea adaptării omului la cerințele vieții moderne. În aceste condiții, termeni ca: nevroză, stres, au fost transferați din limbajul științific în cel de zi cu zi.

Dacă sănătatea este considerată un echilibru dinamic, stresul este o parte a acestuia. Nu există stare de sănătate fără o interacțiune cu alți oameni sau cu alte medii. Doar stresul excesiv devine o boală.

De aceea unele tipuri de stres sunt chiar ceva normal și necesar, atât la serviciu, cât și în afara lui. În cazul în care stresul este intens, continuu sau repetat, atunci acesta poate deveni un efect negativ ce poate conduce la îmbolnăvire fizică și psihică. În contextul organizațional, acesta generează adesea adaptări inadecvate la situații.

Este important de știut că stresul nu este numai rezultatul unor evenimente majore negative, ci de asemenea al unor presiuni și tensiuni zilnice. Acestea din urmă, prin frecvența lor, au un rol important în mediul profesional și afectează mai mult omul, decât evenimentele negative majore, dar mai rare. Dacă vom putea depăși simpla rezolvare a stresului, trecând la managementul lui creativ, există posibilitatea obținerii unor rezultate superioare.

Desigur, acest lucru nu este deloc ușor. Procesul trebuie condus cu atenție, pentru a evita extrema stăgării, pe de o parte, și a haosului, pe de altă parte.

Bibliografie:

1. Berlingher, V., *Managementul resurselor umane*, Editura „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2009.
2. Braica, A., *Managementul resurselor umane*, Editura „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2009.
3. Ionescu, M., *Instrucție și educație*, Editura „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2005.
4. Maior, C., *Management și cultură instituțională*, Editura „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2009.
5. Maior, C., *Management educațional*, Editura „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2011.
6. Milancovici, S., *Relații publice*, Editura „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2008.
7. Stanciu, Ș., *Managementul resurselor umane*, Editura SNSPA, București, 2001.

Profesor Cosmin Julan, Școala Gimnazială „Ștefan Cicio Pop”, Arad

Marketingul educațional

Termenul de marketing provine de la verbul englez „to market” (a vinde, a cumpăra). Sunt implicate două elemente: piața și rentabilitatea. Conceptul cuprinde: o activitate practică, o funcție a managementului, un demers științific, o artă, o latură socială.

Marketingul este un ansamblu de principii care contribuie la realizarea pe piață a producției, dar și satisfacerea pretențiilor consumatorilor.

Marketingul vizează:

- a) realizarea activităților economice care dirijează fluxurile bunurilor și serviciilor de la producător la consumator;
- b) orientarea producției după cerere, satisfacerea consumatorilor și obținerea de profit;
- c) a prevedea, a constata, a stimula trebuințele consumatorilor la produsele puse în vânzare;
- d) realizarea continuă a adaptării aparatului productiv, a celui comercial, la trebuințele consumatorilor, cu obținerea de profit.

Marketingul mai înseamnă adaptarea producției la mediul pieței, prin obținerea profitului. El conștientizează atitudinea managerială, stimulează cererea, intimidează concurența. Manifestarea întreprinderii este multiplă: publicitate, sponsorizare, mecenat, etc.

Prin tehnicile de marketing se evaluează cererile prin interviu, chestionare, testarea produselor, măsurarea evoluției vânzărilor, studierea comportamentului consumatorilor pe zone, arii de piață, pe segmente de consumatori, etc

În ceea ce privește marketingul educațional și cultural este justificat prin aceea că și educația și cultura, în general trebuie să devină domenii rentabile, punând în valoare ceea ce au de oferit, valorificând pentru aceasta orice oportunitate.

Dacă în economie nu se pot lua decizii raționale fără investigarea pieței, tot așa nici în domeniul educațional nu pot lipsi studiile asupra nevoilor publicului, de aceea trebuie definite niște concepte ca: piață educațională, cerere de educație, ofertă educațională, consum educațional, public consumator, strategii de marketing, sponsorizare.

Educația este un sistem de bunuri educaționale și ca totalitate a instituțiilor și activităților implicate în promovarea și difuzarea ei. Educația privește valori care se referă la nevoile umane, cererea de bunuri și servicii din acest domeniu este dependentă de intensitatea motivației consumatorilor.

De la nevoile spirituale individuale care declanșează procesul motivației consumatorilor de educație, se ajunge la presiunea socio-economică globală în favoarea demersului educațional.

De aceea, trebuie subliniată ideea de a prelua unele metode de analiză din domeniul economiei în domeniul educațional. Între anumite limite, produsele educaționale pot fi considerate bunuri susceptibile de achiziționare, stocare, distribuție sau vânzare.

La stabilirea valorii, în cazul marketingului educațional trebuie să se țină cont de calitatea actului educațional, de investițiile făcute în asigurarea unor bune condiții de desfășurare a activității, de calitatea profesorilor care susțin educația etc.

Evaluarea calității o fac consumatorii, după realizarea prestațiilor educaționale. Ei cumpără actul educațional înainte de a-i percepe valoarea. Desigur, se iau în considerare și informațiile existente până la acea dată despre o anumită unitate școlară, dar adevărata valoare se stabilește la sfârșitul școlarizării, în funcție de performanțele de care sunt capabili absolvenții școlii respective.

Serviciul educațional odată evaluat, va determina o afluență mai mică sau mai mare de clienți. Serviciul în munca educativă reprezintă orice activitate care oferă beneficii și are ca loc în momentul interacțiunii dintre prestator și cumpărător.

Serviciile educaționale sunt activități prestate în beneficiul consumatorilor de educație, cu sau fără participarea lor directă, cu scopul de a le împlini anumite nevoi și a le produce satisfacții intelectuale.

Educația este un fenomen complex format dintr-un ansamblu de măsuri, aplicate în mod sistematic în vederea formării și dezvoltării însușirilor intelectuale, morale sau fizice ale tinerilor (oamenilor); pentru cunoașterea publicului țintă, managerii educaționali trebuie să știe metodologia studiilor de piață.

Înțelesurile cuvântului educație sunt bine cunoscute, dar nu întotdeauna precizate finalitățile, unii pun accent pe informarea continuă și modelează aptitudinea de comunicare pentru creșterea standing-ului și mobilității în spațiul social, care stimulează participarea activă, favorizează capacitățile și pregătirea profesională, dezvoltă personalitatea umană rafinând spiritul și cultivând năzuința spre perfecțiune.

Într-o instituție școlară pot fi oferite următoarele servicii educaționale:

- cursuri;
- seminarii
- conferințe;
- sesiuni de comunicări;
- spectacole;
- activități culturale în biblioteci;
- activități extrașcolare și în afară de clasă

În toate aceste cazuri există o relație de complementaritate între aceste servicii și de stimulare reciprocă. Toate acestea oferă informații, cunoștințe, valori, simboluri, modele și idealuri menite să satisfacă o diversitate de nevoi umane ca: nevoia de cunoaștere și informare, de acțiune și participare, de relevare a propriei identități, de afirmare și prestigiu în societate, nevoia de justiție, nevoia de imaginar, de evaluare din mediul cotidian.

Dar, marketingul este și o concepție, adică o școală care trebuie să producă și să ofere pieței ceea ce se cere efectiv, să-și orienteze activitatea în funcție de așteptările consumatorilor.

Marketingul este un demers științific care presupune nu numai cunoașterea de cerințe de consum, ci și anticiparea lor, adaptarea permanentă la nevoile consumatorilor, acest demers presupune un ansamblu de metode și tehnici științifice care să poată analiza cantitativ și calitativ fenomenul precum și previziunea pieței.

De aceea, marketingul devine o funcție a managementului, el este o știință care presupune asimilarea la nivelul teoriei și acțiunii educaționale, a conceptelor semnificative din domeniul educațional, crearea de concepte noi, generalizarea teoretică și reflecția continuă asupra ideilor generate de practică, experimentarea unor idei noi de investigare a consumului cultural și a comportamentului consumatorilor, elaborarea unor instrumente de previziune a pieței educaționale.

Demersul de marketing presupune stăpânirea informațiilor despre mediul socio-economic și educațional.

Conceptele și metodele de marketing sunt aplicate mai întâi în domeniul bunurilor materiale, apoi și în cele nonlucrative: marketing industrial, comercial, turistic, financiar, al transporturilor, politic, cultural sau educațional.

Promovarea marketingului în domeniul educațional necesită din partea managerilor și a cadrelor didactice dăruire, perseverență, consecvență, cinste, dragoste pentru elevi.

Bibliografie:

1. Ionescu, M., *Instrucție și educație*, Editura „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2005.
2. Iosifescu, Ș., Bunea, P., Niță, G., Pop, V., *Manual de management educațional*, Editura Pro Gnosis, București, 2000.
3. Maior, C., *Management și cultură instituțională*, Editura „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2009.
4. Maior, C., *Management educațional*, Editura „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2011.
5. Someșan, C., *Bazele cercetării de marketing*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2002.
6. Țoca, I., *Management educațional*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2002.

Profesor Cosmin Julan, Școala Gimnazială „Ștefan Cicio Pop”, Arad

SPRIJIN, SUPT ȘI ASISTENȚĂ EDUCAȚIONALĂ ȘI PSIHOLOGICĂ

Măsuri de sprijin pentru elevii cu ADHD

Problematika copiilor cu ADHD este tot mai frecventă și fiecare cadru didactic trebuie să gestioneze diverse situații în care sunt implicați astfel de copii .

ADHD nu este o problemă doar pentru cei care suferă de această tulburare ci și pentru persoanele importante din anturajul lor (mai ales pentru părinți, profesori) datorită caracterului cronic și implicațiilor în funcționarea cognitivă și socială. Adaptarea curriculară în cazul elevilor cu ADHD este deosebit de importantă deoarece ignorarea dificultăților prezentate de acești copii în plan academic, social și al integrării pot conduce la abandon școlar, inadaptare socială sau tulburări emoționale.

Sindromul hiperkinetic cu deficit de atenție (THDA sau ADHD) este o tulburare de comportament care se manifestă prin deficit de atenție și dificultăți în desfășurarea unei sarcini. ADHD este frecvent întâlnită, debutează în copilărie, dar poate persista și la vârsta adultă.

Pentru ca procesul instructiv-educativ să fie cel scontat este nevoie ca profesorul să recurgă la unele măsuri. Dintre acestea cele mai utile pot fi:

1. Așezarea elevului în prima bancă din rând, departe de fereastră sau de alte elemente care-i pot distra atenția.

Acest lucru va reduce posibilitatea ca alți stimuli să-i distragă atenția vizual sau auditiv de la activitatea pe care o realizează în fiecare moment. Dacă elevul este plasat în rândurile din spate vor fi în câmpul său vizual colegii săi, a căror comportament sau comentarii îi pot distra atenția de la profesor sau sarcină. La fel se întâmplă dacă este așezat în apropierea unei ferestre sau culoar, datorită zgomotelor sau stimulilor vizuali.

Atât elevul hiperactiv cât și cel neatent are dificultăți să își mențină sau să își concentreze atenția asupra sarcinii sau stimulilor relevanți în comparație cu colegii săi. De aceea prin așezarea lui aproape de profesor poate fi ajutat mai ușor.

2. Asigurarea înțelegerii explicațiilor sau instrucțiunilor pentru a îndeplini sarcinile.

Elevul cu ADHD nu este neapărat un elev cu deficit intelectual. Abilitatea lui de raționament este bună, cu excepția cazurilor specifice. Prin urmare, dacă nu înțelege o explicație

sau nu urmează o instrucțiune va fi din cauza dificultăților de a acorda atenția necesară expunerii profesorului. Pentru a rezolva aceste probleme, cadrele didactice pot stabili ca rutină, următoarele:

- explicațiile la clasă trebuie să conțină termeni adecvați pentru nivelul lor.
- în timpul explicațiilor sau instrucțiunilor trebuie stabilit de multe ori contactul vizual cu elevul
- după terminarea explicațiilor sau instrucțiunilor, elevul trebuie să repete ceea ce a înțeles.

3. Trebuie să permitem elevului hiperactiv să se deplaseze prin clasă la intervale regulate.

Nu trebuie să uităm faptul că acești elevi au dificultăți în a sta liniștiți sau a lucra în liniște. Elevul poate fi numit "elev de serviciu" sau „asistent" și i se încredințează anumite sarcini, care să-i permită mobilitatea în sala de clasă. Trebuie să fim atenți atunci când elevul arată agitație, nervozitate, momente în care fie îi punem întrebări, fie îi dăm o sarcină care să îi stârnească curiozitatea.

4. Adaptarea numărului de sarcini atât în clasă cât și la domiciliu.

Având în vedere considerațiile de la punctul precedent, se impune elevilor cu deficit de atenție un număr inferior de sarcini față de cel considerat adecvat pentru restul elevilor. Putem utiliza, de asemenea, o strategie diferită: propunem un număr minim de sarcini pentru tot grupul, exprimând satisfacția în cazul în care numărul de sarcini a fost îndeplinit, și apoi propunem sarcini suplimentare opționale a căror finalizare este voluntară și care le poate îmbunătăți calificativul.

Pentru că sunt opționale, elevii cu deficit de atenție nu se vor simți incapabili să o facă și, în funcție de abilitățile lor, le vor realiza pe cele posibile.

5. Adaptarea criteriilor de calitate în executarea sarcinilor.

Elevii hiperactivi și inactivi au predipoziția de a face greșeli foarte ușor în executarea sarcinilor, din cauza lipsei de atenție susținută. Prin urmare, pentru a încuraja motivarea realizării sarcinii și calitatea rezultatului, propunem pentru fiecare tip de activitate un standard de calitate minim, pe care să-l considerăm mulțumitor, și apoi alte criterii progresive de calitate, cu care își poate îmbunătăți scorul. Putem face același lucru cu alți elevi din clasă dacă credem că acest lucru i-ar putea influența în mod negativ pe ceilalți.

6. Utilizarea de strategii atenționale în timpul realizării sarcinii.

Deseori, elevii hiperactivi și neatenți încep executarea sarcinilor, fără suficientă atenție și cu dificultăți în selectarea elementelor relevante ceea ce conduce la greșeli, deși au competențele cognitive necesare pentru a îndeplini cu succes sarcina. Pentru a face față acestei eventualități, pe lângă instrucțiuni, îi ajutam în realizarea sarcinii prin atenționări de genul: „fii atent aici”, „observă că ceea ce trebuie să faci este să...”, „nu trebuie să faci ...” etc. În orice caz, ajutorul oferit elevului trebuie să fie exclusiv atențional.

Este importantă realizarea unei evaluări diferențiate prin folosirea unor metode și materiale adecvate problemelor manifestate de elevi, ceea ce nu înseamnă că elevul respectiv este tratat diferențial (de ex. dacă în cazul unui elev cu deficiențe vizuale sunt folosite metode diferite de evaluare, și în cazul celui cu ADHD se impun metode diferențiate).

Rolul important al profesorilor influențează în mod direct procesul de formare a elevilor, el nu joacă doar un rol de mediator în procesul de învățare, ci contribuie și la normalizarea vieții elevilor în școală, prin ajustarea procesului de învățare la nevoile lor. De asemenea prin demersurile de adaptare a procesului educațional la cerințele elevilor, este facilitată integrarea lor, atât în școală și în clasă cât și în mediul lor social.

Bibliografie:

1. Christopher Green și Kit Chee, *Să înțelegem ADHD*, Editura Aramis, București, 2009;
2. Gherguț, A. *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii de educație integrată.*, Editura Polirom, Iași, 2011;
3. Gherguț, A. *Evaluare și intervenție psihoeducațională. Terapii educaționale, recuperatorii și compensatorii*, Editura Polirom, Iași, 2011;
4. Neamțu, C., Gherguț, A., *Psihopedagogie specială*, Editura Polirom, Iași, 2000.

Profesor: Șufană Talida Teodora, Colegiul Tehnic Energetic “Dragomir Hurmuzescu”, Deva

Integrarea psihopedagogică a comunicării

Educația se adaptează diversității indivizilor și grupurilor, oferind o paradigmă instrucțională contemporană, flexibilă, între considerarea ființei umane ca fiind unică și umanul ca abstracție; idealul educațional dirijând spre o centricitate și coerență, spre formarea unui model dezirabil de personalitate umană. Idealul educațional reprezintă produsul final al raționalizării fenomenologiei psihosociologice, deseori combinatoriu, complex, multiplu determinat. Societatea în care funcționează idealul educațional ca valoare orientativă este una de tipul sprijinirii tuturor membrilor societății pentru o educație de calitate, o educație pentru toți copiii, inclusiv pentru cei cu cerințe educative speciale, o educație ce proiectează secvențe instructiv-educative particularizate. Educația caută să fie una de natură anticipativă, adică una ce prospectează nevoile membrilor societății, o educație ca sistem informativ - formativ care, în opinia mai multor cercetători în domeniu, constă în desfășurarea conștientă și sistematică a unor activități cu finalitate planificată și eficientă.

Problematika educației copiilor cu cerințe educative speciale este una complexă ce necesită un tip de abordare particularizat, unul organizat pe un spațiu semantic de un permanent dinamism. În acest context, psihopedagogia specială își asumă responsabilitatea și se implică total propunând o implementare de factură interdisciplinară în clarificarea unor aspecte socio-psihopedagogice, un tip de ajustare la tranzacțiile conținuturilor științifice implicate. Constituindu-se ca disciplină de sinteză, psihopedagogia specială a semnalat frecvent importanța educației copiilor/persoanelor cu cerințe educative speciale și posibilitatea de a interveni pentru recuperarea, compensarea, ameliorarea sau modificarea după caz a unor reprezentări defavorabile/negative față de mediul social, societal- funcțional, la nivelul tuturor persoanelor cu cerințe educative speciale. Cu alte cuvinte, psihopedagogia specială evidențiază faptul că aptitudinile, capacitățile și potențialitățile active ori latente prezente la persoanele cu cerințe educative speciale trebuie să fie valorificate la maximum (Gherguț, 2001).

După cum știm, învățământul special reprezintă un subsistem al învățământului românesc, parte a învățământului public ce contribuie la realizarea obiectivelor, principiilor, criteriilor și finalităților învățământului. Educația specială reprezintă un model de educație specializată destinată persoanelor cu cerințe educative speciale, o educație adaptată, a cărei obiectiv este educația centrată pe individ, o intervenție specializată cu suprapunerea unor substructuri complexe în vederea atingerii obiectivelor intervenției, o formă specifică de acceptare mai mult ca oricând a diferențelor

dintre indivizi, o promovare a principiilor interculturalității și normalizării, o școală pentru diversitate. În aceste condiții, psihopedagogia specială solicită o revizuire atentă a stării de interdisciplinaritate adică o trecere la operaționalizarea obiectivelor, o integrală a aplicării psihologice și pedagogice atașată unui patern atitudinal de poziționare corespunzătoare în fața tranzațiilor științifice cu, și în, mediul educațional special. Deși activă, contextualitatea psihopedagogiei speciale a pendulat între tendințe evoluționist-integratoare și clișeele școlii de masă, dinamica subcomponentelor sale invitând specialiștii din mai multe domenii de activitate să dezvolte noi și noi strategii cu posibilitatea validării științifice a lor.

Principala funcție a psihopedagogiei speciale este aceea de a interveni acolo unde curriculumul de masă nu poate fi urmat de beneficiarul educației subiect și obiect al acesteia, cât și de a modifica mediul educațional particularizând intervenția dinamică de specialitate.

Dezvoltarea abilităților de comunicare și analiza feed-back-ului în cadrul învățământului special relevă faptul că nicio comunicare nu este perfectă. Comunicarea de-a lungul drumului dezvoltării societății umane a deținut deopotrivă atât sensul de concept cât și sensul de act tranzitoriu ce scapă definiției precise. Managementul comunicării didactice se constituie astfel ca reflecție a reversibilității comunicării ca act de apropiere a două sau mai multe persoane, o adaptare a etimologiei termenului latin *communicare*, o influențare unilaterală sau mutuală ce tinde să-i schimbe mai mult sau mai puțin pe cei care întrețin procesul (Tellier, 1999).

Cu toate că există peste 126 de definiții ale comunicării, principiul prim și fundamental este acela că, individul interacționează în urmărirea unui scop comun: intragrup, intergrup, clar sau mai voalat. Comunicarea reprezintă un concept global, un spațiu al dialogului inclusiv în educație, reprezentând o artă în completarea alteia, respectiv în atingerea dezideratului educațional. Așa cum educația constituie un obiect exclusiv al pedagogiei, însă aceasta din urmă este știință, tot așa comunicarea pedagogică poate lua forme ca: predare (Chiș, 2005), sau poate condensa mesaje integrate (verbale, nonverbale, paraverbale), (Prutianu, 2000).

Educația modernă devine un domeniu al practicii sociale, iar noile solicitări din partea societății impun modificarea macro-strategiilor pedagogice de la an la altul, sau chiar mai frecvent. Așadar corespondența consimțită dintre actorii scenei pedagogice și sociale devine una transparentă, una în care abilitățile de comunicare sunt fundamentale.

“Comunicarea este cea care creează comuniunea și comunitatea” (cit. în Prutianu, pag. 27, 2000) însă, cum aceasta intervine în domeniul educației speciale unde, didactica modernă schimbă fundamentele psihopedagogice ale predării-învățării” (cit. în Chiș, pag. 105, 2005), rămâne la aprecierea tuturor specialiștilor implicați în munca de educare a copiilor.

Bibliografie:

1. Chiș, V., *Pedagogia contemporană. Pedagogia pentru competențe*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj- Napoca, 2005
2. Gherguț, A., *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe educative speciale. Strategii de educație integrată*, Editura Polirom, Iași, 2001
3. Prutianu, Ș., *Manual de comunicare și negociere în afaceri*, Editura Polirom, Iași, 2000
4. Tellier, Y., Frumușani, D., R., *Resurse umane și dezvoltare organizațională*, Editura Cavallioti, București, 1999.

**Profesor educator Mureșan-Chira Gabriel, Școala Gimnazială Specială
Centrul de Resurse și Documentare pentru Educația Incluzivă/Integrată, Cluj- Napoca**

ȘCOALĂ, CULTURĂ ȘI TRADIȚIE

Învățământul feroviar arădean: de la CFR la Electronică-Automatizări

Școala profesională CFR Arad a luat ființă la data de 1 octombrie 1922 pe lângă Depoul de Locomotive Arad, aici fiind școlarizați elevi pentru depou, ateliere și revizia de vagoane. Corpul profesoral compus din 10 membri, dintre care 6 ingineri de specialitate, 3 tehnicieni instructori și un medic, erau cu înaltă calificare profesională.

Ca urmare a reorganizării Căilor Ferate clădirea administrativă, unde erau săli de clasă, căminul și cantina, a devenit parțial disponibilă determinând comasarea la Arad a încă 3 școli CFR și anume pe cele de la Brașov, Dej și Ploiești. Atelierul de instructaj funcționa în fosta hală a secției de vagoane din cadrul Atelierelor Principale Arad.

De-a lungul timpului, școala a fost și sub tutela Atelierului Central Arad, aceasta datorită comasării Atelierelor Principale cu Uzina de Vagoane Arad. În perioada de început ea a avut și clase pentru meseriile de electricieni lumină și forță, mai apoi profilându-se pe meseriile de: electromecanic pentru rețelele de comunicații și lăcătuș mecanic SCB.

În perioada anilor 1966 - 1969 în cadrul școlii a funcționat o clasă de învățământ seral pentru meseriile de lăcătuș mecanic TTR și SCB, iar în 1970 s-au deschis cursurile unei clase de lăcătuși mecanici locomotive.

Interesul mare pe care l-au manifestat tinerii din județul Arad pentru această unitate școlară și sânguinta cadrelor didactice, au condus la înființarea în anul 1974 a liceului cu profil feroviar, pe lângă școala profesională existentă. Pe lângă elevii din județ, au fost școlarizați elevi și din județele învecinate - Hunedoara, Caraș-Severin, Alba - iar absolvenții erau angajați, pe bază de repartiție, în meseriile pe care le-au absolvit.

Sub deviza: „Nu pregătim șomeri, ci viitori specialiști!”, specializările oferite de școala noastră sunt calificări de viitor, căutate de agenții economici, în pas cu solicitările și cerințele pieței muncii. Astăzi toate companiile moderne folosesc linii automatizate de producție, iar fără circuite electrice și electronice, viața noastră ar fi mult mai „săracă” și nici nu ar exista progres în tehnologie.

Pentru elevii cu înclinații practice, școala profesională poate fi o bună alegere deoarece aceștia fac practică la agenți economici, cu care școala are colaborare. Absolvenții acestei forme de

învățământ pot să-și continue studiile, atât la învățământul de zi sau la cel seral, în paralel cu desfășurarea activității profesionale.

Sunt absolvenți care au continuat studiile în învățământul superior, mai apoi încadrându-se în locuri de muncă unde și-au valorificat cunoștințele dobândite, fiind foarte apreciați. În prezent absolvenții instituției noastre sunt căutați atât de companii multinaționale din zona industrială din Arad, dar și de companii din Germania. Această solicitare se datorează faptului că profesorii școlii oferă elevilor o bună pregătire teoretică la cursuri și le dezvoltă abilitățile, competențele și aptitudinile tehnice prin orele de laborator și de instruire practică, menținând prestigiul acestei școli.

Fiind un liceu tehnologic sunt elevi care au participat la concursuri și olimpiade școlare, obținând rezultate deosebite, atât la nivel județean cât și național, dintre care menționăm cele mai recente: locul I la Olimpiada Națională Tehnică - domeniul "Electronică, automatizări, telecomunicații", mențiune la etapa națională a Olimpiadelor de la disciplinele din aria curriculară "Tehnologii"- domeniul "Electric, electrotehnic, electromecanic", locul I și mențiune la Concursul național de chimie pentru elevii de la filiera tehnologică "Petru Poni". Aceste rezultate, împreună cu alte premii câștigate la diverse competiții de elevii școlii noastre, demonstrează faptul că valorile adevărate vor fi întotdeauna apreciate.

De mai bine de 3 ani școala noastră colaborează cu compania HBS ElektrobauGbmH din Oettersdorf, Germania. Aceștia recrutează elevi, încă din clasa a XI-a liceu, cărora le oferă un an de pregătire gratuită la limba germană și apoi 2 ani de formare profesională în Germania. După finalizarea acestei perioade de instruire, compania germană oferă locuri de muncă specializate, pe perioadă nedeterminată.

De-a lungul anilor, echipa de proiecte a școlii a derulat mai multe proiecte internaționale, cu finanțare europeană, pentru ca elevii să poată realiza instruirea practică în țări dezvoltate tehnologic. Astfel, elevi din toate formele de școlarizare prezente în liceul nostru, au participat la diverse proiecte internaționale: Proiect formare profesională Erasmus+ 2014-2016 Leipzig, Germania cu 64 elevi și 6 profesori însoțitori; Proiect formare profesională Leonardo da Vinci IVT 2011-2012 Leipzig, Germania cu 40 elevi și 4 profesori însoțitori; Proiect formare profesională Leonardo da Vinci IVT 2010-2011 Leipzig, Germania cu 30 elevi și 2 profesori însoțitori.

În urma concursurilor organizate de Ministerul Educației, școala a obținut de 2 ori, titlul de „Școală europeană” pentru anii 2009-2012 și 2012-2015, ca recunoaștere a implicării în numeroase proiecte naționale și internaționale derulate în acești ani.

**Secretar Denisia Cîntar, Bibliotecar Marius Andrei Pantea,
Liceul Tehnologic de Electronică și Automatizări „Caius Iacob”, Arad**

Ce înseamnă Francofonia?

Cuvântul a fost conceput de către geograful Onesime RECLUS (1837-1916), care s-a gândit să clasifice locuitorii terrei în funcție de limba pe care o vorbeau în cadrul familiei sau a relațiilor lor sociale. Acest lucru l-a determinat să creeze termenul de FRANCOFONIE ("Francophonie"), desemnând astfel ansamblul populațiilor ce se exprimă în limba franceză. Deci, francofonia cuprindea atât o dimensiune lingvistică cât și geografică, desemnând ansamblul teritoriilor unde se vorbea franceza. La aceasta se adaugă simbolul limbii, în calitate de port-drapel al idealurilor Revoluției franceze, ferment mistic al libertății, fraternității, solidarității umane și al schimburilor culturale.

Odată cu ivirea secolului XX și ca urmare a constientizării de către anumiți intelectuali cu activități notabile, francofonia devine o idee nouă și își forjează o dimensiune culturală odată cu crearea, îndeosebi după 1945, a unui mare număr de asociații internaționale.

Calea instituționalizării francofoniei și piatra de hotar al acestui proces ireversibil o constituie, fără îndoială, crearea în 1970, la Niamey, în cadrul unei convenții a Agenției de Cooperare Culturală și Tehnică ("Agence de Cooperation Culturelle et Technique" - ACCT), unica organizație interguvernamentală a francofoniei. Dar consacarea definitivă a dimensiunii instituționale a francofoniei va fi marcată de către Prima Conferință a Șefilor de Stat și de guvern a țărilor având în comun folosirea limbii franceze, eveniment petrecut la Versailles, în 1986.

Dacă, la începuturile sale, francofonia reprezenta o dimensiune culturală, evoluția sa recentă, cea din ultimul deceniu în special, dovedește că a devenit un element la plural, modern și solidar, al unității în diversitate, novator și original în peisajul politic, economic și cultural internațional.

Francofonia mai este ansamblul persoanelor de pe mapamond care au în comun folosirea limbii franceze, ea fiind în prezent o comunitate internațională, acoperind cele cinci continente, având un ideal de inter-înțelegere și de fraternitate între popoare sau indivizi care regăsesc în aceasta sinteza dintre aspirația generală către universalitate și aspirația individuală către identitate.

Situația francofoniei în România Conform "Raportului asupra stării Francofoniei în lume", publicat în 1990 de către Ministerul Francez al Afacerilor Externe, "un român din patru ar cunoaște limba franceză și țara ar număra 27% de francofoni".

Pe plan pedagogic, conform lucrării "Starea Francofoniei în lume" a Înalțului Consiliu al Francofoniei, editată în 1991: "la începutul anului școlar 1990, care a marcat și introducerea limbii franceze în învățământul primar, începând de la vârsta de opt ani, opțiunile părinților s-au îndreptat

mai întâi către limba franceză (38%), apoi engleză (26%) și, în fine, germană (20%). La acea dată, 161.000 elevi urmăreau cursuri în limba franceză, iar Maison parisienne Hatier-Didier edita primul manual corespunzător clasei a II-a curs primar", manual conceput de către o echipă de profesori români. În 1993, Hatier-Didier publica primul manual pentru clasa a III-a, curs primar, realizat de către aceeași echipă.

În plus, mai multe filiere francofone pe lângă instituții de învățământ superior funcționează la București (Universitatea Politehnică, Academia de Științe Economice, Universitatea Tehnică de Construcții, Facultatea de Științe politice și Facultatea de Chimie din cadrul Universității), Craiova (Facultatea de Electrotehnică), Iași (Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi") și Timișoara (Institutul Politehnic).

Aceste filiere au stabilit legături puternice de cooperare cu Agenția Universitară a Francofoniei (AUPELF-UREF). De menționat, de asemenea, Școala Doctorală din București, ce se afla tot sub patronajul Agenției Universitare a Francofoniei. La aceasta se adaugă și participarea Bibliotecii Naționale din România la programul Băncii Internaționale de Date privind tarile francofone, BIEF.

Să notăm, totodată, că în România există un Institut Francez la București, având drept corespondent un Centru Cultural Român la Paris, precum și trei Centre Culturale, după cum urmează: Iași, Cluj și Timișoara, a căror funcționare este urmarea Acordului Guvernamental semnat la Paris, în septembrie 1990, între România și Franța, la care se adaugă mai multe alianțe franceze. Momentul cheie, marcând intrarea României în structurile instituționale ale Francofoniei, l-a constituit cea de-a IV-a Conferință a Șefilor de Stat și de guvern a țărilor având în comun folosirea limbii franceze - reuniunea la vârf de la Chaillot - care s-a desfășurat în perioada 19-21 noiembrie 1991, la Paris, Conferință la care România a fost invitată oficial cu statut de observator. La cea de-a VI-a Reuniune la vârf de la Cotonou - Benin (2-4 decembrie 1995), România a fost aleasă în rândul celor 18 membri ai Consiliului Permanent al francofoniei.

Profesor Alexandra Blaga, Liceul Tehnologic "Iuliu Maniu", Arad

Cultivarea dragostei pentru folclorul local

“Creațiile folclorice sunt pietre scumpe în sânul poporului și prin urmare este o sfântă datorie de a le cânta și a le feri de noianul timpului și uitarei...”

Vasile Alecsandri

Creație multiseclară, folclorul reprezintă în arta poporului român un capitol de o mare varietate, bogăție și un înalt rafinament estetic. Omul contemporan regăsește frumosul folcloric în aspectele esențiale ale vieții sale: arta, natura, societatea, și simte nevoia acută de a introduce esteticul în viața sa. Cunoașterea profundă a folclorului de către elevi trebuie să constituie bază pentru discernarea între valoarea autentică și nonvaloare.

Folclorul copiilor dispune de valențe formative multiple, vizând toate resorturile personalității umane și anume: cognitiv (memoria, imaginația, gândirea, spiritul de observație), afectiv (înclinații, sentimente, voință) și psiho-motor (care se referă la deprinderi psiho-motorii).

O cunoaștere mai profundă și o receptare mai atentă a folclorului de către “micuții căutători de frumos”, vor contribui în mod eficient la educația estetică a acestora, vor asigura legătura cu pământul pe care trăiesc cu tradițiile locale, cu poporul și arta acestuia.

Din dorința conservării și perpetuării creațiilor folclorice, de care, așa cum spunea Ion Creangă, “se leagă tot trecutul unui popor, cu datinile străbune, jocurile, cimiliturile, proverbele, legendele și cântecele populare, cele pline de dulceață”, am folosit în lecții, de câte ori am avut prilejul, material folcloric cules din Sâmbăteni, ce cuprinde cântece, strigături, povești, descântece, obiceiuri de sărbători, datini, credințe.

Manualele de limba română din clasele I- IV ne oferă o multitudine de culegeri din folclorul românesc, cum ar fi: colindele “Moș Crăciun”, “Din an în an”, “Florile dalbe”, și datini de Anul Nou: “Vine Anul Nou”, “Plugușorul”, “Sorcova”. La clasă am studiat cu elevii în cadrul orelor de literatură aceste nestemate folclorice ale neamului și am venit în completare cu colinde și obiceiuri culese de sau elevii mei din Sâmbăteni. Unul dintre colindele cântate cu plăcere de copii în Seara de Ajun este: “Soroleo Mario (se striga numele gazdei) / Am venit sa-ți colindăm / Soroleo Mario (se striga numele gazdei) / Iară tu fată miloasă / De ne slobozi în casă / Din lădița cu cheiță / Să ne dai vrei doi-trei sloți / Pe fereastră să ni-i scoți. / Tu gazdă de nu ne crezi / Vin’ afară să ne vezi / Afară plouă de varsă / Slobozi-ne gazdă-n casă!”

Cu nerăbdare copiii așteaptă a doua zi de Crăciun când costumați în Irod, Baltazar, Păstori, Magi și însoșiți de o stea confecționată de ei merg din casă în casă cu “Irozii” spunând: “Trei Crai de

la Răsărit / Cu Steaua au călătorit / Și-au mers până au stătut / Unde Pruncul s-a născut / S-au dus și s-a închinat / Ca la un Mare Impărat. / Aur, smirnă și tămaie, / Lui Iisus Li daruiră.....”

În orele de cunoașterea mediului înconjurător am vorbit elevilor despre câteva obiceiuri calendaristice, explicându-le că țăranii din Sâmbăteni mai păstrează și astăzi vechi credințe și practici pentru că ele se suprapun peste anumite observații desprinse din repetarea aceluiași întâmplări sau fenomene de-alungul vremii. În lecția “Satul și comuna” elevii au vorbit despre ocupația de bază a locuitorilor - cultivarea pământului. Se practica obiceiul legat de sporirea bogăției roadelor pământului prin ieșirea la câmp în a doua zi de Rusalii a preotului cu toți enoriașii pentru sfințirea culturilor. Prezența abundentă sau lipsa precipitațiilor au determinat rituri legate de fenomenele atmosferice. Acestea au fost arătate chiar de elevi deoarece unii dintre ei au participat direct la ele. Când se apropie o ploaie mare mai ales cu grindină părintii îi pun pe copii să arunce peste casă coronița din salcie (primită de la Biserică la Florii). În lecția “Să ne păstrăm sănătatea” elevii au învățat despre microbi și dușmanii lor, au aflat că sănătatea este bunul cel mai de preț al omului. Le-am amintit că la noi mai sunt bătrâne care pentru anumite maladii folosesc descântecele. Descântecul este parte integrantă a medicinei populare și are vechime ce se confundă cu începutul istoriei omenești. În descântecul “de deochi”- bunica zicea că „țâpă cărbuni”: lua un pocal, pune în el trei linguri de apă (linguri de lemn, din cele adânci), dintr-o căldare cu apă „ne’ncepută”, apoi arunca, pe rând, trei cărbuni aprinși, descântând. Se zice doar: „Dacă e pocită [deocheată] de bărbat... dacă de femeie, dacă de copil...” Spunea o rugăciune, făcea cruce cu cuțitul (cu el pune cărbunii) – ne dădea să bem de trei ori, apoi arunca apa în grădină, pe pământ curat, întorcea pocalul cu gura în jos și gata leacul! Zicea : „Vezi, te-o pocit femeia aia sprâncenată, că tare s-o mai uitat la tine, fată!”. Știa, fiindcă urmărea care cărbune se duce la fund! Ciudat, doi pluteau, unul se ducea în fundul câinii! Îndată, orice durere trecea. Studiind creațiile folclorice din manual și cele culese din sat, elevii au înțeles că folclorul local e bogat și variat; nu poți cunoaște adevărata istorie a unui popor fără a cunoaște creația orală. Elevii au concluzionat că țăranul din Sâmbăteni aflat în permanentă relație cu natura înconjurătoare și-a alțoit existența de fiecare zi pe arborele milenar al vechilor credințe și practici calendaristice. În semn de respect pentru folclorul local, elevii clasei mele au realizat un foto-montaj deosebit în care au redat în scris și prin desen datini și obiceiuri din Sâmbăteni.

În cadrul opționalului “Lumea poveștilor” discutând cu elevii despre obiceiurile și tradițiile satului humuleștean prezentate atât de frumos de Ion Creangă am trezit în ei dorința de a-și întreba vecinii, bunicii despre jocurile practicate de ei pe vremea copilăriei: se adunau în colțul străzii 10-12 copii care se jucau de-a “Ciracul”. Se împărțeau în două echipe, o echipă ținea ochii, iar cealaltă pleca prin vecini cerând acestora să îi ascundă cât mai bine. Echipa care ținea ochii pleca în

căutarea lor și doar când îi găseau pe toți se schimbau rolurile. Jocul “Pliscul” era practicat mai mult de băieți. Se tăia în jumătate coada unei mature rele, se ascuțea la ambele capete. Un capăt se înfigea în pământ. La o distanță de 5 metri se aliniau toți jucătorii. Pe rând fiecare dintre ei lua în mână un alt băț pe care îl arunca înspre țintă - vârful țarusului, iar castigatorul era cel care reușea să atingă vârful țarusului și a cărui băț cădea la distanța cea mai mare față de țarus.

În cadrul orelor de educație plastică și abilități practice am confecționat cu elevii “steaua lui Irod” pentru a o folosi a doua zi de Crăciun, când merg prin sat cu Irozii. Cu ocazia Paștelui am reactualizat cu elevii un obicei străvechi de ornare a ouălor.

Am valorificat folclorul din satul meu natal și în serbările organizate cu prilejul diferitelor sărbători sau a sfârșitului de an școlar, când elevii îmbrăcați în frumoasele costume populare specifice satului Sâmbăteni au dat glas colindelor și cântecelor culese din sat cum ar fi : cântece: “Pe valea Mureșului” și “Crișule, Mureșule”: “Crișule, Muresule, / Mândru-ți duci tu apele, / Peste codrii cu izvoare, / Peste câmpuri cu ogoare, / Mai cu foc zi lăutare / Să se audă peste zare / Azi e mare sărbătoare. / Floricică, floare dragă, / Peste țara mea cea dragă / Strălucește mândru soare / Azi e mare sărbătoare.”

Pentru elevii ciclului primar manifestarea pe scenă este un prilej de bucurie, iar serbările școlare ne oferă cadrul adecvat pentru a trezi în sufletul micilor școlari acest sentiment. Copiii sunt mândrii de ceea ce fac și înțeleg perfect că sunt apreciați.

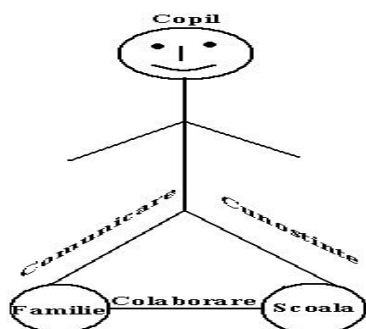
Bucuria noastră, a tuturor, trebuie să fie deplină, întrucât școlarii își înțeleg datoria lor sacră ca fii ai acestui neam, față de care sunt răspunzători pentru păstrarea valorilor lui spirituale și morale. Realizând sensul acestei responsabilități ei vor rămâne ca niște mlădițe vii roditoare ale neamului românesc.

Bibliografie:

1. Creangă, Ion, *Elogiu folclorului românesc*”, Antologie de Octav Paun, Editura pentru Literatură, București, 1969
2. Miloșescu, Pantelimon, *Datini românești*, București, 1990, p. 33
3. Rosetti, Al., *Colindele religioase la români*, București, 1920, p.18

Învățător Adriana Budea, Școala Gimnazială „Sabin Manuilă”, Sâmbăteni

„Cei șapte ani de acasă la braț cu anii de școală!”

*„Eu sunt copilul. Tu ții în mâinile tale destinul meu. Tu determini în mare măsură, dacă voi reuși sau voi eșua în viață!
Dă-mi, te rog, acele lucruri care să mă îndrepte spre fericire!
Educă-mă, te rog, ca să pot fi o binecuvântare pentru lume!
(din Child's Appels, Mamie Gepe Cole)*

CEI ȘAPTE ANI DE ACASĂ sunt esențiali pentru dezvoltarea ulterioară a copiilor noștri. Profesia și calitatea vieții lor sunt determinate de educația copiilor din timpul copilăriei. Aici, părintele este actorul principal. Se știe că în copilul nostru găsim un bun imitator al părintelui. Noi suntem cel mai bun exemplu pentru ei. De aceea ceea mai bună și mai corectă cale de a stabili anumite așteptări pentru copii este să fim exemple de valori pentru ei, apoi să le observăm cu răbdare eforturile lor de a le aplica. Efortul copilului trebuie răsplătit pentru a-l ajuta să-și câștige încrederea în sine. Încrederea, răbdarea, responsabilitatea, empatia, toate trebuie sădite și cultivate înainte de a trece pragul școlii.

ÎNCREDEREA: Joacă un rol important în primii ani de viața ai copilului. Câștigând încrederea în cei din jur, se pune piatra de temelie pentru felul în care copilul îi va trata pe cei cu care, mai târziu, va interacționa. În lipsa capacitații de a avea încredea în ceilalți, copilului îi va fi greu să se simtă stăpân pe sine, să socializeze și să progreseze.

RĂBDAREA: Este adevărat că lucrurile bune se întâmpla celor care știu să aștepte. Copiii care învață să aibă răbdare sunt capabili să persevereze și au mai multe șanse de succes.

Vrei să-ți ajuți copilul în cursul dezvoltării lui? Atunci **NU UITA!**, că oricât ar fi de mic, copilul te urmărește și cu orice greșeală a ta îi vei da un exemplu rău.

EMPATIA: Empatia este cheia către dezvoltarea competenței sociale a unei persoane. Pentru a avea succes în relațiile interumane trebuie să înveți să-ți dai seama de sentimentele persoanei cu care interacționezi și să-i răspunzi corespunzător.

Copiii sunt capabili de-a se pune în locul altcuiva doar după vârsta de 5 ani. Până la aceasta vârstă ei sunt incapabil să vadă lucrurile din perspectiva altcuiva diferită de cea personală. Însă sunt multe lucruri care-l pot ajuta pe copil să-și dezvolte empatia. De exemplu jocul de rol sau scenetele.

CUM PUTEM ÎNCURAJA UN COPIL CARE NU ARE ÎNCREDERE ÎN EL Dacă aveți un copil care se subapreciază și are o percepție negativă asupra propriei persoane, atunci, scoateți în evidență calitățile sale, caracteristici ale aspectului fizic, calități morale. Copilul are o imagine despre sine așa cum este văzut de către ceilalți. De aceea nu este permis să i se spună copilului direct: „Tu nu știi!”. Chiar dacă greșește trebuie să îl corectăm ajutându-l cu exemple pozitive, nu să-l descurajăm. Să-i dăm a doua șansă ajutându-l să încerce din nou. Încurajați reușitele copilului, dar să nu exagerăm căzând în cealaltă extremă spunându-i : „Ești cel mai talentat copil...”.

RĂBDARE ȘI IAR RĂBDARE: Nu te lăsa cuprins de furie și nu-ți pierde cumpătul! Chiar dacă o palmă dată copilului tău te face să te simțim mai bine, acest gest nu are niciun rol educativ. Dimpotrivă, copilul va învăța că autoritatea o deține cel care are forța fizică mai mare și nu va ezita să fie agresiv în viitor cu copiii mai mici.

RESPONSABILITATEA: Aceasta înseamnă că trebuie să ne gândim la mici sarcini pe care să le dăm copilului, sarcini ce pot fi îndeplinite cu succes. Ceea ce va duce, mai târziu , la câștigarea încrederii în sine.

Copilul râde: - “*Înțelepciunea și iubirea mea e jocul.*”
Tânărul cântă: - “*Jocul și-nțelepciunea mea-i iubirea.*”
Bătrânul tace: - “*Iubirea și jocul meu e-nțelepciunea.*”
(*LUCIAN BLAGA*)

Bibliografie:

1. Claparede, E, *Psihologia copilului și pedagogia experimentală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1974
2. Oprescu, Nicolae, *Contribuții la dezvoltarea elevilor*, Revista de Pedagogie, 1998.

**Profesor învățământ primar Daniela Simona Contraș, Școala Gimnazială „Aron Cotruș”,
Arad**

Copilăria, tărâm de poveste

Copilăria este o etapă fundamentală a existenței umane de care ne leagă cele mai senine, mai pure și mai fericite amintiri. Copilăria este primul capitol din propriul Bildungsroman, ea ne formează, ne modelează și ne însuflă pasiuni, scopuri, idealuri și modele de viață. Stând la baza dezvoltării noastre, această perioadă este valoroasă și definitorie, fiind precum rădăcina și trunchiul unui copac, de care mai târziu se vor sprijini coroana și ramurile. Copilăria este inocentă și sacralitate, joc și pasiune, frumusețe și iubire. Vârsta infantilității este o lume de miracole și de uimire a creației scăldate în lumină, ieșind din întuneric, nespuse de nouă și proaspătă și uluitoare” (Eugen Ionescu). Ea devine baza pe care ne clădim viața și centrul tuturor emoțiilor, inima tuturor vârstelor.

În opinia mea copilăria este singura etapă a vieții ce se desprinde din profan, din cotidian și tinde spre necuprins, spre sacru. Puritatea, universul amplu și cunoașterea limitată, obscură a mediului înconjurător permit copilului să exploreze și să descopere universul prin proprii ochi. Lumea nu mai este condiționată de societate, ci este liberă, expansivă, schimbătoare și aproape de Dumnezeu. Adevărul este absolut și iubirea este inocentă. Acum inimile noastre se deschid și sunt inundate de sentimente și trăiri ce ne vor dicta întreaga viață. Copilaria este cea mai infleuntă etapă a dezvoltării personale, ea fiind sufletul și originea noastră.

În primul rând copilăria este o stare fără vârstă, ea ține de infinit, este singura care contopește întregul univers înconjurător. Copilăria este seismograful care anunță cutremurele intime de mai târziu; în funcție de ea, omul se comportă într-un anumit fel când este matur. După cum spunea Gaston Bachelard, copilăria este un foc ce se poate aprinde oricând în noi. „În copilărie dorești totul, în tinerețe și la maturitate ceva anume, la bătrânețe nimic”(Lev Tolstoi). Acum este perioada în care sufletele noastre sunt cu adevărat libere să cerceteze, să experimenteze, acum ne clădim întregul sistem de valori, ne conturăm personalitatea și acum căpătăm cele mai frumoase amintiri ce ne vor însoți pe tot parcursul vieții.

În al doilea rând copilăria este o etapă de inițiere, la fel ca în romanele „Micul Print” (Antoine de Saint-Exupery), „Alchimistul” (Paulo Coelho), „Marile Speranțe” (Charles Dickens) sau chiar și în basmul „Harap Alb” (Ion Creangă). Eroul trebuie să parcurgă anumiți pași, să descopere și să înțeleagă ceea ce se petrece în jurul său, pentru ca mai apoi să evolueze. În copilărie lumea este dictată de joc și de joacă, copilul învață jucându-se și astfel spiritul tuturor vârstelor este captat în acesta. Cum spune un proverb „jucăriile se schimbă dar jocul rămâne la fel”. Principiile pe

care le aplicăm în copilărie nu se schimbă, dorințele noastre spirituale se păstrează și se amplifică, iar modul în care se percepe lumea exterioară este doar accentuat de relațiile cu ceilalți.

Copilăria reprezintă pentru oricine un tărâm de poveste. Nimeni nu știe când începe și când se termină. Știm doar că ne trezim într-o bună zi oameni mari și ne tot amintim apoi ce frumos era și cât de fericiți eram în acel rai care nu se mai întoarce. Este și firesc, având în vedere că lumea este într-o continuă evoluție. Copiii de azi sunt evoluți, sunt în ton cu tehnologia, dar nu și esența copilăriei, care este jocul, visul, libertatea, lipsa grijilor, lucruri care predispun mai mult la creativitate și formarea unei gândiri autonome.

Copilăria trăită cu visuri și bucurii bazate pe jucării simple, uneori din sărăcie, în care ne puteam lupta cu zmeul cel rău și credeam că suntem amici la cataramă cu Harap-Alb și cu Ileana Cosânzeana. Nu era oare mai frumoasă decât copilăria celor de azi, petrecută printre amici virtuali, focuri pe calculator și desene animate cu monștri și personaje science-fiction? Cu siguranță, suntem subiectivi, dar ceva adevăr trebuie să fie la mijloc.

Copiii de astăzi trăiesc destul de diferit față de cum am trăit noi acum 20 de ani. Dacă mă gândesc la copilăria mea, nu pot să nu-mi amintesc de verile pe care le petreceam alături de cei dragi, bunicii mei adorabili, părinții mei și adorabilul meu frate. Și acum îmi amintesc când plecam la scaldat iar mama îmi spunea „ai grijă, să nu stai mult!”. Să nu vă imaginați că nu strâmbam din nas, căci eu aveam cu totul alte planuri. Însă în după-amiezele acelea toride ce credeți că făceam? Citeam. "Colț Alb", "La Medeleni", "Ciresarii", "Prinț și cersetor", "Coliba unchiului Tom" și alte cărți potrivite cu vârsta de atunci. Era mult până puneam mâna pe prima carte. Apoi, nu mă lăsam până n-o terminam. Erau și cărți care nu-mi plăceau, normal, dar aveam obiceiul de a le termina pentru că mă rodea curiozitatea să știu cum se terminau. Am crescut cu povețele părinților și bunicilor, într-o lume în care nu existau jocurile pe calculator, dar pierdeam ore în șir, jucând "Rațele și vânătorii", "Nouă cărămizi", "Flori, fete sau băieți..." și câte și mai câte jocuri, care ne trimiteau seara la culcare fără să ne mai dorim să mai mâncăm.

Bineînțeles, cei care au acum 17 ani se amuză pe baza celor scrise până acum. Ei, da, poate că nu am dispus noi de mari posibilități, dar eram fericiți cu ce aveam, mai ales că nu știam cum este să fie altfel.

În concluzie, copilăria reprezintă un amalgam de trăiri pure ce stau la baza dezvoltării noastre. Ea este punctul de la care se pornește în călătoria vieții și etapa care ne va decide destinul. Din păcate, există întotdeauna în copilăria noastră un moment când ușa se deschide și lasă să intre viitorul (Deepak Chopra).

Prof. înv. primar Farcaș Viorica Adina, Școala Primară Avram Iancu, Vârfurile, Arad

În fiecare copil este ceva bun

„Eu sunt bun. Eu accept faptul că la un moment dat, într-un anumit context sunt suficient de bun, chiar dacă nu sunt perfect. Eu nu am nevoie să mă compar cu ceilalți.” Casriel.

Fiecare copil este înzestrat cu ceva bun. Ca și cadre didactice avem datoria de a descoperi calitatea fiecărui copil. Odată descoperită, este necesar ca să oferim copilului mediu propice de a o dezvolta .

De multe ori, unii copii nu prezintă interes pentru profesor pentru că „nu sunt așa buni” la matematică, la limba română. Un copil care pare că este mai rezervat comparativ cu geniul clasei, care zbârnâie la fiecare oră, nu îl putem lăsa deoparte fără să-i cautăm aptitudinea și calitatea care o are. Atunci cum procedez eu ca dascăl cu acel copil care pare a fi „slăbuț”? Datoria mea este să mi-l apropiu, în primul rând. Dându-i atenție, îi dezvolt încrederea în sine. Odată ce are curaj își formează încredere în mine, se deschide și îmi destăinuie câte ceva din propriul său univers. Ajungând să îl cunosc, descopăr calitățile, aptitudinile și atunci trebuie să i le cultiv, să-l coordonez să muncească la ceea ce este el priceput și să-și dezvolte personalitatea.

Fiecare copil este diferit, fiecare copil are sentimente, emoții, aptitudini diferite. Mi se pare greșit să comparăm copiii între ei. Nu este niciunul mai bun ca altul, pentru că, fiecare are ceva bun la un moment dat, ceva care ne poate uimi. Atunci când îi comparăm și laudăm pe unul mai mult decât pe altul, putem crea complexe de inferioritate. Elevul se resemnează, își pierde încrederea în sine și în ceilalți. În prima fază va renunța să mai răspundă sau să activeze în oră. Apoi își pierde interesul, se detașează de învățare, de colegi, și devine tot mai închis. Probabil că și în familie va deveni retras. Lucrul acesta îl poate determina să evadeze în anturaje periculoase și să se deconecteze de tot ce înseamnă prieteni, școală, familie. Efectele acestui fapt sunt dezastruoase în ce privește regresul personalității copilului.

Tocmai de aceea, este necesar ca și cadrul didactic să ofere elevilor un cadru necesar pentru a se dezvolta, în climat afectiv bun în care să-i potențeze copilului puncte tari care îl definesc.

Am în clasă o fetiță cu CES, care de-abia socotește cu degetele în față, scrie foarte încet și citește greu, însă are o mână atât de dibace. Am observat asta când am confecționat trandafiri din frunze, când desena. Atât de frumoase, artistice, îngrijite, erau lucrările ei. Ritmul de scris este încet, dar literele le scrie atât de caligrafic și frumos. Această fetiță are talent în ce privește crearea frumosului, spre arte.

Am învățat că un copil nu trebuie să fie bun la matematică și să știe să citească perfect, pentru a realiza ceva în viață. Sunt importante și aceste elemente de bază, însă aptitudinile înnăscute

trebuie descoperite și dezvoltate pentru că el poate deveni un geniu în domeniul în care este talentat. Există suficiente exemple de oameni de știință, din literatură (Einstein, M.Eliade) care nu au excelat la toate disciplinele, dar au rămas în istoria culturală a lumii.

Profesor învățământ primar Florea Cristina, Școala Gimnazială „Ștefan Cicio Pop”, Arad

Ipostaze ale feminității în epopeea „Eneida”

Eneida, considerată epopeea națională a românilor, este un poem epic aparținând scriitorului latin Vergilius. Alcătuită din 12 cărți, grupate în două părți, corespunzătoare celor două epopei ale lui Homer, marele model literar al poetului latin. Primele șase cărți prezintă călătoria lui Aeneas de la plecarea din Troia până la sosirea în Latium. Asemănătoare cu *Odiseea*, această parte din epopee înfățișează evenimentele care au avut loc în al șaptelea an de rătăcirii pe mare. După ce flota lui Aeneas este aruncată de furtună pe țărmurile Africii, regina Cartaginei, Didona, îi găzduiește pe troieni și organizează în cinstea lor un banchet. Ultimele șase cărți prezintă luptele dintre troieni și populațiile din Latium, conduse de Turnus, regele rutuliilor. După ce pleacă din Cartagina, Aeneas debarcă la gurile Tibrului, unde domnea Latinus; fiica acestuia, Lavinia, urma să devină soția lui Aeneas; Turnus, logodnicul Laviniei, pregătește războiul împotriva lui Aeneas. Din această luptă, eroul troian iese victorios, apropiindu-se de îndeplinirea misiunii sale istorice. Aeneas, erou troian, fiul lui Anchises (regele dardanilor) și al Afroditei, este un personaj complex, ale cărui acțiuni au implicații în câmpul istoriei, religiei și mitologiei și sunt descrise adeseori în paginile poezilor și istoricilor greci și latini. Principalele izvoare care înfățișează pe Aeneas și evenimentele al căror martor și participant a fost sunt clasificate în succesiunea lor cronologică: tradiția homerică, tradiția posthomică și tradiția vergiliană.

Din paginile *Iliadei* reiese că Aeneas n-a luat parte de la început la război cu toate că va fi repede considerat ca cel mai viteaz troian după Hector. În epoca posthomică sunt numeroase legende despre Aeneas cu deosebiri în privința numelui soției, numărul copiilor, precum și a locurilor pe unde a părăsit după înfrângerea troienilor. Naevius, Ennius, Cato, Fabius Pictor, Cicero au fost printre autorii latini care au răspândit legenda lui Aeneas. În Italia, Vergilius a fost cel care, punând pecetea geniului său pe întreaga tradiție anterioară despre Aeneas, a creat prin *Eneida* o epopee a poporului roman. În paginile epopeii se narează etapele călătoriei parcurse de

Aeneas și troienii care i s-au alăturat. Aceste etape sunt următoarele: Tracia, Macedonia, apoi după un răgaz, la Samothrace, Creta, Delos, Laconia și Arcadia. În sudul Italiei s-a lovit de prezența numeroaselor colonii grecești. A înconjurat Sicilia, în timpul popasului de la Drepanon, murind tatăl său Anchises. La reluarea călătoriei o furtună l-a abătut pe coasta cartagineză.

După idila cu Didona și părăsirea Cartaginei, căci zeii nu-l vor lăsa pe Aeneas să se stabilească în orașul care va deveni rival al Romei, în versiunea vergiliană, Aeneas o va vizita pe Sybilla și va coborî în Infern. Reluând călătoria de-a lungul coastei Italiei, Aeneas și tovarășii săi vor ajunge la gurile Tibrului unde au purtat lupte împotriva rutulilor. Au urcat pe Tibru până la orașul Pallante, situat pe locul unde se va ridica mai târziu Roma (Palatinul), au solicitat și au primit alianța și ajutorul regelui Evandros, cândva ostil troienilor. După unele schimbări nefavorabile în desfășurarea bătăliei, rutulii au fost învinși, Aeneas fiind cel care l-a omorât pe Turnus, regele acestora. Titus Livius afirmă însă că Aeneas s-a căsătorit cu Lavinia, a fondat orașul Lavinium, unde s-a născut fiul său Ascanius și a luptat cu diferite populații din Italia. Ascanius va fonda Alba Longa, iar unul dintre descendenții săi, Romulus, orașul Roma. După moarte, Aeneas a fost înălțat la cer, fiind adorat sub înfățișarea lui Iupiter Indiges. Unele tradiții obscure îi atribuie lui Aeneas titlul de fondator direct al Romei, altele, patru copii, printre care Romulus și Remus. Legenda lui Aeneas a încercat să dea Romei un titlu de noblețe coborând neamul fondatorilor ei între troieni, atribuindu-i prin Aeneas strămoși divini și o veșnicie prezisă de divinitate.

Spre deosebire de Homer, care înfățișează o lume primitivă, Vergilius propune – în paginile epopeii sale – o lume civilizată, rafinată, guvernată de influența covârșitoare a fatum-ului. Ca o privire generală, femeile epopeii vergiliene au câteva caracteristici comune: sunt purtătoare de idei fundamentale, sunt înzestrate cu simțul acut al responsabilității, datoriei, sacrificiului și pietății, promovează valori precum căminul sau gloria cetății. Ele sunt individualizate, trecând în centrul atenției autorului prin complexitatea naturii propuse și reliefate prin analiza psihologică. Femeile sunt „ produse ” ale unei epoci evaluate față de cea homerică, sunt responsabile, puternice, implicate în arena publică.

Se reliefează trei ipostaze feminine fundamentale în *Eneida*: femeia afroditică, femeia demetrică și femininul artemic. Ipostaza *afroditică* a femeii e reliefată prin portretele Elenei și Laviniei, plasate într-o opoziție evidentă. Elena, cea vestită prin frumusețea sa în epopeile homerice, este disprețuită de Aeneas, considerată trădătoare, manipuloare. Feminitatea sa este una malefică, căci singura sa preocupare constantă este de a-și pune la adăpost propria persoană. Ea devine un contraexemplu al virtuții afișate de Lavinia. Cea din urmă este prea puțin conturată în epopee, ea este un prototip veneric, importantă prin repercusiunile în timp ale unirii celor două popoare: „*Astfel pe fildeşul alb o roșată de purpură pune*

Maistrul zugrav; ori întocmai pe câmpul de crini ca zăpada

*Roșii lucesc trandafiri – așa e și chipul fecioarei*⁵. Ipostaza demetrică este cea care o conturează cu adevărat pe Lavinia, căci ea devine o miză politică în confruntarea lui Aeneas cu Turnus. Mama sa, Amata (soția lui Latinus) se teme pentru soarta fiicei sale, pe care o aseamănă cu cea a Elenei. Din această cauză, ea acționează instinctiv și o ascunde. Deoarece planul său eșuează, nu găsește altă cale de ieșire din dilemă și se spânzură, recunoscându-și înfrângerea, asemeni Iocastei: „*Vai, și deodată de-amar i se tulbură-ntregul ei suflet!*

*Dânsa, și-al relelor cap și temeiul peririi e dânsa!*⁶. Hecuba, Creusa și Andromaca reprezintă alte ipostaze ale femii demetrice. Creusa întruchipează femeia demetrică generoasă, devenită simbol al sacrificiului necesar. Tocmai din această cauză, ea va fi luată de Cybele, mama zeilor, căci devine o umbă a trecutului. Sub chipul Andromacăi se ascunde imaginea devoțiunii, ea este fidelitatea exclusivistă, căci e prinsă în trecutul din care nu poate evolua. Chiar dacă devine pradă de război, credința față de soțul pierdut rămâne principala sa trăsătură, care o unicizează. Ipostaza femininului *artemic* cunoaște două întruchipări literare: Dido – amazoana civilă și Camilla – amazoana propriu-zisă:

„*Însă de-a lungul prin șiruri s-azvârle-amazoana Camilla,*

Tolbă purtând, și cu piept dezvălit în aprinderea luptei.

Suliți cu stânga, ca ploaia de dese, răvarsă pretutindeni,

Fără de-astâmpăr cu dreapta turbată răpede toporul,

*Arc aurit îi tresaltă pe umeri, și arma Dianei*⁷. Dido este o Diană aflată la conducerea cetății.

Chiar dacă va fi exilată, ea reușește să fugă din Tyr și devine puternică, responsabilă, având funcția de conducere a poporului său. Personajul e plasat în situații problematice, care reliefează complexitatea sa psihologică:

„*Dar pe regina răzbită de mult de văpaia iubirii,*

*Crunta-i durere sporind, o topesc tainuitele flăcări*⁸. Cele trei elemente care o guvernează sunt

pudor, amor și furor, elemente care sunt marcate de apelativele *pulcherrima*, *infelix* sau *optima*

Dido. Eșuând în împlinirea iubirii alături de Aeneas, singura cale de a ieși nepătată din povestea de dragoste este sacrificiul suprem, fapt care înobilează imaginea Didonei și îi readuce aura pierdută:

„*Annei nici gând nu i-a dat, că în chipul jertfirii-și ascunde/Dido perirea*⁹. Camilla este o altă

fațetă a ipostazei femininului *artemic*. Ea impresionează prin fastul regesc, fiind descrise tolba și

⁵ Vergilius, *Eneida*, Editura Gramar, București, 2010, p. 305

⁶ Idem, *ibidem*, p. 321

⁷ Idem, *ibidem*, p. 296

⁸ Idem, *ibidem*, p. 89

⁹ Idem, *ibidem*, p. 105

sulița sa cu detalii minuțioase. Deși moartea sa nu este una pe măsura caracterului personajului – e atrasă de armele scumpe ale lui Chloren – ea își îndreaptă gândurile cu luciditate războinică spre tovarășul său Turnus, lăsându-i Accăi sfaturi pentru acesta cu ultimele puteri:

„*Du-te curând, și vestește-i lui Turnus cuvântul din urmă:*

Grabnic să vie, și-n sânge de troieni să-și păzească cetatea!”¹⁰.

În concluzie, femeile epopeii *Eneida* de Vergilius sunt puternic individualizate, dominate de idei majore. Pentru o mai convingătoare pledoarie, autorul recurge la conturarea unor portrete în antiteză, precum Lavinia – Elena sau Iunona, cea dominată de ură:

„*Simte că nu i s-a stins în suflet mânia și-amarul,*

*Tot supărat-a rămas, și-o zbuciumă până-n adâncuri*¹¹ – Venus, plină de iubire, căci este „Aeneadum genitrix”: „*Spune-mi: Aeneas al meu ce rău a putut el să-ții facă/ Mare-ntr-atât?*”¹².

„Femeile declanșează o forță uriașă de care nu par conștiente, declanșează orgoliul bărbătesc, pe care apoi nu mai pot să îl stăpânescă. Eroii se amăgesc punând multe pe seama zeilor și a destinului, dar dacă privim textul dintr-o perspectivă strict realistă, dacă epurăm *Iliada* de intervenția divină, miza înfruntării rămâne una teribil de disproporționată față de amploarea ei. Războiul *Iliadei* se arată a fi și un război al sexelor, iar medierea dintre femei și bărbați o va aduce *Odiseea*, poemul antirăzboinic, al unei anti-Elene, al femininului care nu dezbină, ci catalizează”¹³.

Profesor dr. Laura Orban, Liceul Tehnologic „Iuliu Maniu”, Arad

Bibliografie selectivă:

1. Balaci, Anca, *Mic dicționar de mitologie greacă și romană*, Editura Științifică, București, 1966.
2. Bodiltean, Florica, *Eroica și Erotica. Eseu despre imaginile feminității în eposul eroic*, Editura PRO Universitaria, București, 2013.
3. Kernbach, Victor, *Dicționar de mitologie generală*, Editura Albatros, București, 1995.
4. Kun, N. A., *Legende și miturile Greciei Antice*, Editura Lider, București, 2003.
5. Lăzărescu, George, *Dicționar de mitologie*, Casa Editorială Odeon, București, 1992.

Izvoare:

1. Vergilius, *Eneida*, în românește de G. Coșbuc, Editura Gramar, București, 2010.
2. Homer, *Iliada*, în românește de G. Murnu, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, București, 1955.
3. Homer, *Odiseea*, în românește de E. Lovinescu, Editura pentru Literatură, București, 1963.

¹⁰ Idem, *ibidem*, p. 301

¹¹ Idem, *ibidem*, p. 12

¹² Idem, *ibidem*, p. 19

¹³ Florica Bodiștean, *Eroica și Erotica. Eseu despre imaginile feminității în eposul eroic*, Editura PRO Universitaria, București, 2013, pg. 33

Excursia - strategie didactică activă

„Turistul vine să-și bucure ochii; gânditorul găsește o carte imensă unde fiecare stâncă este o scrisoare, unde fiecare lac este o frază, unde fiecare sat este un accent și de unde iese un fum de amintiri de mii de ani vechime.” Victor Hugo.

Activitățile extracurriculare contribuie la organizarea rațională și plăcută a timpului liber și la completarea procesului de învățământ prin dezvoltarea înclinațiilor și aptitudinilor elevilor. Conținutul acestor activități este stabilit de către cadrele didactice în funcție de interesele și dorințele elevilor, nu de către programa școlară. Având un caracter atractiv, elevii participă cu entuziasm la acestea.

Excursia reprezintă o formă de activitate extracurriculară, care face posibil contactul nemijlocit cu lumea vie, oferind elevilor prilejul de a observa obiectivele propuse așa cum se prezintă ele în stare naturală. Cu ajutorul excursiei se pot transmite cunoștințe noi, se realizează aplicații practice, se pot verifica anumite cunoștințe însușite în școală. Aceasta oferă copilului posibilitatea de a învăța „pe viu” datorită intrării în contact direct cu oameni și locuri, oferind profesorului și elevului atât satisfacții multiple cât și posibilități de dezvoltare. Alegerea din timp și împreună cu elevii a itinerariului este o cerință foarte importantă pentru o bună desfășurare a excursiei.

În organizarea excursiilor trebuie să se țină seama de o serie de etape și anume:

- Stabilirea tematicii excursiei;
- Alegerea itinerariului și a duratei excursiei;
- Pregătirea elevilor pentru excursie;
 - Anunțarea obiectivelor excursiei;
 - Prelucrarea normelor privind securitatea în excursie;
 - Precizarea echipamentului necesar precum și a obiectelor de uz personal;
 - Fixarea sarcinilor de colectare a materialelor și de păstrare a acestora;
- Desfășurarea excursiei;
- Adunarea materialelor în scopul realizării unor portofolii;
- Realizarea unor albume cu fotografii;
- Realizarea unor compuneri și desene;

O excursie bine organizată, cu o temă bine stabilită, deschide elevului noi orizonturi de cunoaștere și observare și deprinderi practice utile vieții de zi cu zi. În urma unei excursii, elevul rămâne cu o sumedenie de amintiri.

Pe perioada desfășurării excursiei, elevii se împrietenesc mult mai ușor decât în școală. Astfel se leagă prietenii trainice. Pe de altă parte, dascălii reușesc să îi cunoască mai bine observându-le comportamentul în alt mediu decât cel școlar.

Excursia oferă elevului posibilitatea de a se distra, de a avea o zi liberă din programul de școală dar și posibilitatea de a învăța lucruri noi și de a fi pus în situații noi.

Prin intermediul excursiei se pot desfășura cu succes lecții în natură, acestea sprijinind lecțiile de la clasă, mai ales la geografie și la științele naturii.

Astfel, cu elevii clasei a IV-a, alături de părinți, doamna profesor de geografie și de alți colegi am organizat o excursie la Salina Turda. S-a plecat de la Școala Gimnazială „Sabin Manuilă” Sâmbăteni. La Turda am vizitat Salina Turda, cea mai cunoscută destinație turistică din zonă atât prin sala de tratament precum și prin vechimea sa. Până la finalizarea proiectului de modernizare al salinei, accesul turiștilor în salină se făcea prin galeria de transport Franz Josef care a fost săpată între anii 1853-1871 și este o galerie orizontală, realizată pentru a ușura și ieftini transportul sării la suprafață. La terminarea ei avea 780 m, dar până la sfârșitul sec. al XIX- lea a fost prelungită cu încă 137 m.

Castrul Roman Potaissa al Legiunii a V-a Macedonica și mormântul lui Mihai Viteazul, unde este îngropat trupul marelui domnitor, au fost alte obiective importante ale excursiei.

Scopul excursiei a fost îmbogățirea cunoștințelor de geografie îmbinată cu elemente de istorie și de spiritualitate românească din regiunea Turda, de a le cultiva elevilor prețuirea față de monumentele istorico-geografice și culturale vizitate și respect față de trecutul nostru precum și dezvoltarea capacităților de comportament civilizat, de înțelegere și de cooperare între indivizi.

Pregătirea elevilor pentru această excursie s-a făcut într-o ședință specială de instructaj, prezentându-se scopul excursiei și traseul cu punctele cele mai importante. S-au precizat materialele necesare fiecărui elev pentru activitatea desfășurată, precum și echipamentul adecvat acestei activități extracurriculare. S-a stabilit itinerariul, mijlocul de transport – autocarul și prețul excursiei, banii necesari pentru vizitarea obiectivelor, pentru mici cheltuieli și pentru hrană.

Se anunță că informațiile dobândite în timpul excursiei, fotografiile, vederile achiziționate, suvenirurile vor fi valorificate într-un portofoliu.

La data stabilită, elevii s-au adunat în curtea școlii. S-a făcut prezența și s-au instruit elevii pe probleme de protecția muncii, circulație rutieră, igiena pe parcursul excursiei. Pliantele și itinerariul excursiei sunt înmânate fiecărui elev la urcarea în autocar.

La întoarcere, am urcat la Cetatea Devei cu telecabina.

Rezultate scontate:

1. Pe termen scurt:

- conștientizarea importanței protecției mediului înconjurător;
- cultivarea sentimentului de mândrie față de frumusețile și bogățiile țării,
- împlinirea elementelor trecutului cu prezentul;
- dezvoltarea capacităților de comportament civilizată, de integrare în grupul excursioniștilor, de cooperare între elevi;

2. Pe termen lung:

- formarea deprinderilor de observare a aspectelor geografice;
- cultivarea unei educații ecologice;
- formarea deprinderii de comportament civilizată, de integrare în structura unui grup turistic, de cooperare și respect.

Evaluarea s-a făcut prin realizarea unui portofoliu care a conținut poezii, compuneri ale elevilor, desene și un album al clasei cu poze realizate în excursie.

Toate materialele realizate au fost postate pe site-ul școlii și expuse în holul școlii și la bibliotecă pentru a fi văzute de către toți elevii.

Bibliografie:

1. Ilica, A., *Pedagogie modernă*, Editura Universității Aurel Vlaicu, Arad, 2006.
2. Miron, I., Ion R., *Didactica Modernă*, Editura Dacia, 2001.
3. Tolontan, L., Vrabie, V., „Activități extracurriculare în sprijinul învățării geografiei”, în „Învățământul primar”, nr. 1-3/2006, Editura Miniped

**Profesor învățământ primar Ursu Corina Ioana, Școala Gimnazială „Sabin Manuilă”,
Sâmbăteni**

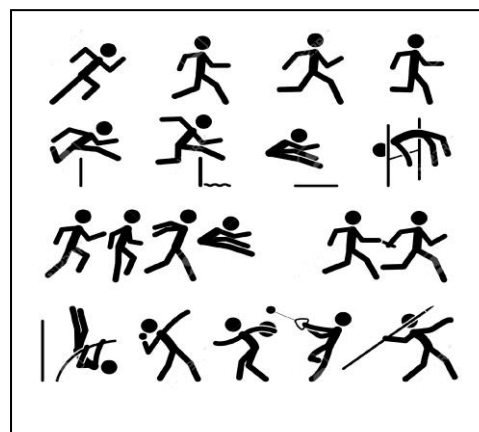

Educația fizică – o abordare modernă

”Sportul reprezintă vigoarea vitală a umanității.”

(George Călinescu)

Educația fizică este o componentă a educației generale, integrale, alături de educația intelectuală, educația morală, educația estetică și educația tehnico-profesională. Între toate aceste componente există - logicinterdependență, relații reciproce, ele formând un întreg, un sistem. Educația fizică poate influența extraordinar de mult sfera intelectuală a personalității umane, dar și celelalte sfere (mai ales morală și estetică). Sensul principal al relației în cadrul componentelor menționate este de la educație fizică către celelalte și nu invers.

Educația fizică este una din variantele prin care se practică exercițiile fizice. Ea este un tip fundamental de activitate motrică care implică legi norme, prescripții metodice, etc., în scopul realizării unor obiective instructiv-educative bine precizate. Se desfășoară (fiind activitate!) în două modalități: ca proces instructiv-educativ bilateral și ca activitate independentă. Cea mai răspândită modalitate la noi în România este prima. În alte țări cea mai frecventă modalitate este cea de-a doua. De aceea, consider că noi, profesorii de educație fizică, în timpul orelor trebuie să le transmitem copiilor și alte cunoștințe legate de: importanța mișcării, a practicării unui sport sau alte jocuri; noțiuni legate de igienă, de alimentație, etc.

În programul unui copil nu trebuie să lipsească mișcarea care este esențială pentru dezvoltarea lui fizică. Eu le explic copiilor de ce obiectul pe care îl studiază la școală „Educație fizică și sport”, este important. Pentru că: îi ajută să se dezvolte armonios, îmbunătățește starea de spirit, stimulează o serie de centri nervoși ai creierului, ceea ce îi ajută să fie mai veseli și mai relaxați, iar capacitatea de reținere după o oră de mișcare este mult mai mare. De asemenea, vor arăta mai bine dacă urmează un program regulat de exerciții, iar acest lucru le va îmbunătăți imaginea de sine și încrederea în forțele proprii. În plus, exercițiul fizic reduce stările de anxietate și depresie. Jocurile sunt foarte importante în lecțiile de educație fizică. Ideea de a folosi jocul în scopuri educative a fost încă din antichitate clar exprimată de Platon, iar mai târziu în epoca Renașterii, de Vitorio da Feltre, apoi de Bacon și Fenelon. Despre joc au scris mulți pedagogi și scriitori români.

Astfel, Mihai Eminescu afirma în 1876 că, „ Prin jocuri copii învață a iubi orânduiala”.

„Jocurile sunt un perfect mijloc de instruire pentru tinerele noastre generații”, dar și de autoeducație, scria în 1922 P. Pavlov. Prin ele „copilul prinde o mai mare dragoste de natură, și fără să vrea, instinctiv, își dă toate silințele de a o cunoaște în toate amănunțimile ei, își face educația pentru sine însuși; - jocurile fiind un puternic stimulent la aceasta”.

Minte sănătoasă într-un corp sănătos! Cu siguranță ați auzit acest dicton aparținând latinilor: „Mens sana in corpore sano”! A face mișcare înseamnă un mod de viață sănătos pe lângă o alimentație sănătoasă și o igienă adecvată. Sportul poate fi înțeles începând cu activitatea zilnică, până la competiții internaționale de înalt nivel.

Desigur, sportul este un „adaos” pentru sănătate dacă este bine înțeles, bine coordonat, cu reguli, făcut rațional. Sportul favorizează o bună sănătate individului, dându-i un sens al responsabilităților și al conviețuirii. Ai nevoie de cel puțin 60 minute de activitate fizică în fiecare zi, fie că practici sport sau alte jocuri, alergii sau te plimbi, încearcă să reduci timpul petrecut în fața televizorului sau a calculatorului, începe ziua cu gimnastica de înviorare, continuă cu exerciții care nu necesită un spațiu larg și nici aparate speciale.

Concret, vorbim despre abdomene, genuflexiuni, îndoiri și răsuciri de trunchi, rotări de brațe, fandări, flotări etc. Apoi, un tip de mișcare la îndemâna oricui este alergatul în parc sau jogging-ul. Din proprie experiență îți spun că te vei simți mult mai bine, mai vioi și cu mai multă putere de muncă. Vei fi surprins să vezi câți tineri, și nu numai, au ales acest stil de viață. Unii fac mișcare pentru că țin un regim alimentar și vor să dea câteva kilograme jos, alții pentru a-și menține tonusul. Dacă știi să înoți, profită de mare sau bazine de înot pentru că acest sport este cel mai complex și cel mai bun pentru organism. Îți vei pune în mișcare toți mușchii.

Exercițiile fizice ajută la dezvoltarea armonioasă a tuturor grupelor musculare și la prevenirea instalării unor atitudini deficiente, combat bolile cronice și mențin controlul asupra greutateii. Prin exercițiul fizic, țesuturile sunt mai bine oxigenate și hrănite cu nutrienți, iar acest lucru duce la îmbunătățirea întregului sistem cardiovascular. Exercițiul poate fi distractiv, înscrieți-vă la cursuri de dans, aerobic, înot, etc..

Educația primită de la părinți și profesori am putea-o defini „educație morală”, deci ne formăm din punct de vedere moral, ne formăm caracterul după niște principii solide de viață care să ne recomande pe mai departe. Această educație ne este completată de educația fizică. Nu poți avea pe deplin o gândire sănătoasă dacă organismul tău nu cunoaște mișcarea, exercițiul fizic. Aceste două elemente se completează pentru a rezulta omul cu adevărat integru.

Profesor Șortan Adrian, Școala Gimnazială Nr. 2, Sântana

A fi copil... Amintiri din copilărie!

„Copilăria durează toată viață. Ea se întoarce mereu pentru a însufleți secțiuni mari ale vieții de adult. Poeții ne vor ajuta să găsim copilăria vie din noi, această lume permanentă, durabilă, de neclintit.”

Gaston Bachelard

Familia, școala, prietenii, șotiile reprezintă universul copilăriei lui Nică despre care poate vorbi orice elev. Toată lumea a citit *Amintirile*. Dar lectura unei cărți se poate face de mai multe ori din diferite motive: fie pentru că ne-a plăcut foarte mult ceea ce am citit, fie pentru că ne propunem să descoperim lucruri noi. Una dintre temele întâlnite în *Amintiri* este și cea a copilăriei, jocului, joaca și semnificațiile ei. Această temă este evidențiată cel mai bine prin limbajul folosit de autor, prin tehnica narativă care-l face mereu pe cititor să-și continue opera, stârnindu-i curiozitatea și umorul în universul humuleștean care reprezintă familia, bucuriile, jocurile, fericirea, o existență într-o colectivitate prietenoasă, o viață sub semnul tradiției care presupune și sărbătoare dar și muncă.

„Nu știu alții cum sunt, dar eu, când mă gândesc la locul nașterii mele, la casa părintească din Humulești, la stâlpul hornului unde lega mama o șfoară cu motocei la capăt, de crăpau mâțele jucându-se cu ei, la prichiciul vetrei cel humuit, de care mă țineam când începusem a merge copăcel, la cuptorul pe care mă ascundeam, când ne jucam noi, băieții, de-a mijoarca, și la alte jocuri și jucării pline de hazul și farmecul copilăresc, parcă-mi saltă și acum inima de bucurie ! Și, Doamne, frumos era pe atunci, căci și părinții, și frații, și surorile îmi erau sănătoși, și casa ni era în- destulată, și copiii și copilele megieșilor erau de-a pururea în petrecere cu noi, și toate îmi mergeau după plac, fără leac de supărare, de parcă era toată lumea a mea!”

Pornind de la acest citat care marchează debutul capitolului II și care este cel mai reprezentativ citat al lui Creangă din *Amintiri* putem observa micul univers al său cu toți cei care făceau parte din el, când toate erau frumoase și toți erau sănătoși, când era el copil și ca la oricare copil viața este frumoasă în anii cei dintâi ai vieții. Creangă își povestește propria copilărie prin personajul Nică. În *Amintirile* lui Creangă nu este nimic individual, cu caracter de confesiune ori de jurnal, ci este simbolizat destinul oricărui copil de a face bucuria și supărarea părinților și de a o lua și el cu încetul pe același drum pe care l-au luat și-l vor lua toți.

Școlile sunt cele care îl obligă la trecerea într-o altă vârstă. Lumea lui Creangă se construiește de la universul cunoscut al familiei și al satului la lumea cea mare, străină, neagreată care pentru erou este orașul. Lumea maturilor este o lume urâtă, respingătoare, chiar bătrână, damnată, care îl obligă la înstrăinare, singurătate, anonim. Este sfârșitul unei vârste și descoperirea alteia, vârsta realităților înconjurătoare, a binelui și a răului, a virtuții și a păcatului. Nică este copilul neastâmpărat, care încearcă să se răzbune pe toate lucrurile care îl fac să se trezească cu noaptea în cap. Năzbâtiile sale sunt până la urmă o modalitate de a cunoaște realitatea lumii înconjurătoare. Este perseverent, tenace în atingerea scopului propus, totodată este inteligent și prevăzător.

În *Procritania*, Ion Creangă ni-l prezintă pe Nică, cu teama de pedeapsa care ar urma cu consemnarea greșelilor însemnate “pe draniță” și i se face rău. Nerăbdarea copilului de a se sustrage examinării prin fugă este exteriorizată prin gesturi și prin atitudine. Această atitudine a personajului și modul în care autorul evidențiază “zbuciumul” lui în situația limită în care este pus, stârnesc voia bună, buna dispoziție a cititorului căci ele sunt surse ale umorului prezent în acest fragment, ca și în întreaga operă. Toate întâmplările narate de Ion Creangă în *Amintiri din copilărie*, locurile unde se petrec acțiunile, precum și personajele sunt aduse în prezent din negura uitării în fața cititorului prin procedeul rememorării, pentru că ajuns la maturitate, Ion Creangă re trăiește clipele copilăriei cu ochii umeziți de lacrimi și le relatează cu vocea tremurândă de emoție. Dovadă este prezența în text a unor cuvinte și expresii ca: “drept să vă spun”, “Adevăr spun, căci Dumnezeu e deasupra”, “cum vă spun”.

Copilăria ca stare metafizică este lumea valorilor pur pozitive, maturitatea în schimb e vârsta unei conștiințe scindate, problematizate și mai ales vârsta la care realizezi că nu ești etern. Pe porțile maturității pătrund Nică și Zaharia lui Gâtlan în momentul în care ajung la Socola, episodul final scoțând în evidență pierderea paradisului copilăriei lor. Fiecare parte a *Amintirilor din copilărie*, și toate la un loc, evidențiază într-adevăr specificul artei sale narative, harul de povestitor, originalitatea oralității stilului și umorul sănătos, tipic țărănesc, toate acestea făcând din această scriere o capodoperă a literaturii române.

Frumusețea operei constă și în farmecul întâmplărilor copilăriei și adolescenței narate cu haz de Ion Creangă și povestite mai întâi de Mihai Eminescu, și în caracterul ei memorialistic, chiar dacă cronologia întâmplărilor nu este respectată cu strictețe și în funcția existențială pe care autorul o dă scrisului său. De fapt, indiferent ce ipoteză am adopta referitoare la geneza *Amintirilor*, opera ne dovedește prin conținutul, dar mai ales prin ideile și tonalitatea ei afectivă, că are la bază un principiu de natură psihică; Ion Creangă încearcă să alunge nefericirea maturității sale prin întoarcerea la fericirea totală a copilăriei, de aici izvorând un registru tragic, răscolitor și altul

luminos, vibrând de emoția fericirii, regăsit prin evocare, exprimat în ambele modalități, și cea lirică și cea obiectivală, dar mereu pândit de vecinătatea termenului contrastant, așa cum lumina soarelui este pândită de vecinătatea umbrei.

Toate aceste aspecte dau o valoare incontestabilă *Amintirilor din copilărie*, care este sporită și de farmecul povestirii, deoarece stilul lui Creangă se caracterizează prin oralitate, el creând impresia că povestește întâmplările unui auditoriu imaginar.

Ion Creangă a realizat prin opera sa literară *Amintiri din copilărie* o capodoperă a literaturii române, fiind unică în felul său. Aceasta este și o dovadă a impresionantei sale puteri creatoare, deoarece scriitorul a reușit să sintetizeze într-o operă cu caracter unitar valențele artistice ale întregii sale creații literare. Așa se explică faptul că *Amintirile* au dat naștere la o multitudine de aprecieri care au scos în evidență originalitatea lor, căci o operă literară este cu atât mai valoroasă cu cât oferă posibilitatea unei interpretări nuanțate de la receptor la altul. De aceea, sunt la fel de îndreptățite aprecierile potrivit cărora *Amintirile din copilărie* sunt o scriere memorialistică, un roman al copilăriei copilului universal, al formării unei personalități ori o monografie a satului moldovenesc de la munte. Sinteza artistică a tuturor acestor aspecte pe care le ilustrează într-o structură unitară, *Amintirile* scot în evidență și arta narativă, umorul și oralitatea stilului. Așadar, autorul prezintă copilăria copilului universal.

Bibliografie:

1. Bîrlea, Ovidiu, *Poveștile lui Creangă*, Editura pentru Literatură, București, 1967.
2. Călinescu, George, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Minerva, București, 1982.
3. Chiș, Vasile, *Pedagogia contemporană. Pedagogia pentru competențe*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj- Napoca, 2005
4. Manolescu, Nicolae, *Istoria critică a literaturii române*, Editura Paralela 45, București, 2008.

Profesor Adriana Petrișor, Școala Gimnazială, Groșeni

Copilăria de ieri, copilăria de azi

Atunci când te uiți în urmă nu te gândești doar la ceea ce ai făcut, ci și la anii copilăriei tale. Îmi aduc aminte ce copilărie frumoasă am avut, chiar dacă nu au existat internet și telefoane mobile. Jocurile copilăriei mele au fost ”mâța-ascunsa”, ”șotron”, concursuri de tot felul. Când se apropiau sărbătorile de iarnă începeam să colindăm, ne gândeam ce o să ne aducă Moș Crăciun. Pentru elevii din clasa I A am pregătit o activitate la care am invitat câteva bunici pentru a ne povesti despre copilăria lor. Activitatea a fost o reușită mai ales că bunicuțele au re trăit câteva clipe din copilărie.

Unul dintre momentele plăcute a fost acela în care împreună cu bunicile am învățat să facem gârdeni. Sunt tăieței speciali pentru supă, făcuți din aluat de tăieței. Pe lângă aluat mai este nevoie de spată și fuștei.

Pe lângă fericirea nepoților de a-și vedea bunicile în costume populare și a depăna amintiri, bunicuțele au fost încântate de atenția pe care au primit-o și de îndemnarea nepoților de a face gârdeni.

Profesor învățământ primar Palcea Adina Laura, Școala Gimnazială, Sântana, jud. Arad

Marele singuratic sau romanul fiului

Romanul *Marele singuratic* de Marin Preda, apărut în 1972, este o reluare dintr-o altă perspectivă a romanului *Moromeții*, iar personajul principal este Niculae, fiul cel mic al lui Moromete. Romanul nu continuă romanul *Moromeții*, ci i se intercalează. În lumea moromețiană, *Marele singuratic* este romanul fiului,¹⁴ al lui Niculae, însă apare neașteptat și tatăl, Ilie Moromete, marele personaj al romanului *Moromeții*. Deși figura tatălui apare și în acest roman, este limpede că acțiunea e acaparată de problemele fiului. Pretextul epic al apariției lui Ilie Moromete în roman este călătoria pe care o face Niculae în satul său natal, împreună cu Simina Golea, pentru a-i arăta acesteia locurile unde a copilărit, locuri despre care i-a povestit de atâtea ori. Surpriza este, însă, mare pentru că în romanul *Moromeții*, la sfârșitul volumului al II-lea, Ilie Moromete moare. Apariția personajului stârnește uimirea și încântarea cititorilor. Se presupune că această vizită a avut loc pe când Moromete mai era în viață, episod, firește, omis în *Moromeții*. „Printr-un artificiu narativ, Ilie Moromete, este readus temporar în prim-plan”¹⁵.

În consecință, *Marele singuratic* este cartea trăirilor tânărului Nicolae Moromete, pe când *Moromeții* este romanul risipirii unei familii, imaginea tatălui fiind cel mai pregnant conturată.

Acest mod de a-și perinda personajele dintr-un roman în altul este, probabil, născut din dorința lui Marin Preda de a scrie mai multe romane despre familia Moromeților, „de a alcătui o mare Comedie țărănească, după modelul declarat al *Comediei umane* a lui Balzac.”¹⁶ Naratorul ne introduce personajele ca și cum cititorul ar trebui să știe despre cine e vorba.

Așa cum aflăm din volumul al II-lea al romanului *Moromeții*, Niculae are un eșec politic și se retrage la o fermă din jurul capitalei. Istoria acestei retrageri este continuată în romanul *Marele singuratic*.

Cuvintele de la începutul romanului: *Un țăran dacă vine la București, tot țărani caută*, reprezintă pretextul apariției lui Niculae Moromete în acțiunea romanului. Doi țărani din Siliștea ajung în București și vor să îl contacteze pe consăteanul lor, Niculae Moromete, care, după spusele lor, nu vrea să vorbească cu nimeni. În capitolul al doilea, Nicolae este în sfârșit găsit de o veche cunoștință de-a sa, de un personaj care apare și în romanul *Moromeții*, un coleg de-al său de partid numit Iosif. Aceasta este tehnica pe care o folosește naratorul pentru a deschide spectacolul experiențelor lui Niculae Moromete. Cei doi prieteni rememorează întâmplările trăite de Niculae pe

¹⁴ Carla Margineanu, *Marin Preda și Marele singuratic*, în „Jurnalul.ro”, 8 martie 2010, <http://jurnalul.ro/cultura/arte-vizuale/marele-singuratic-marin-preda-537865.html>

¹⁵ Alexandru Ștefănescu, *Marin Preda* în „România literară”, nr. 38, 2002

¹⁶ Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române*, Pitești, Editura Paralela 45, 2008, p. 959.

când era activist de partid, întâmplări care marchează „drama omului cinstit, care a avut încredere în lozincile comuniste, și este lovit tocmai fiindcă este cinstit”¹⁷.

Marea temă a timpului revine, romanul împletind mereu două fire: trecutul dominat de imaginile care vin din lumea lui Ilie Moromete, „amintirile lui Niculae conservând o viziune mitizantă asupra lumii rurale”¹⁸ și prezentul, care înseamnă pentru Niculae în primul rând iubirea pentru Simina Golea. Simina îi intensifică dorința de a se reîntoarce în trecut, de a depăna dragi amintiri din perioada șederii sale în Siliștea, de a-și rememora traseul existențial.

Titlul romanului concentrează caracteristica fundamentală a personajului principal. O întâmplare din copilărie plină de *violență sălbatică* îl determină pe Niculae să prefere izolarea: *întâmplările mă făcură să-mi placă numai singurătatea. Deodată nu mai îmi plăceau ceilalți, cu violențele lor alterate, doar cu gânduri la fete sau la muieri.*

Niculae vrea să se smulgă cu forță dintr-o lume a cruzimii și a nedreptății și spune: *Da, voi întemeia o nouă religie, care să țină seama de forțele oarbe care pun nu o dată stăpânire pe om și care să propună altceva decât umiliția înrobitoare, inacceptabilă pentru mândria firească a unui animal atât de liber și de viclean cum este omul”.*

Singurătatea capătă proporții în roman nu doar prin cele prezentate mai sus, ci și prin amintirile din copilărie care îl încearcă pe Niculae: *Am început să îmbătrânesc și copilăria îndepărtată începe să renască.* Îndepărtarea de acele timpuri îi trezește dorința de a retrăi acele clipe, intrate parcă în mitologie.

Marele Singuratic nu este doar Niculae, ci este simbolul destinului uman de a avea nevoie de solitudine pentru a se putea reinventa după un moment de cumpănă. Solitudinea reprezintă pentru Moromeți o vocație de familie. Un Moromete adevărat a fost sau va fi cel puțin o dată în viață un mare singuratic”¹⁹.

În dragoste, Niculae păstrează aceeași aplecare spre absență, spre solitudine. Este preocupat să își apere independența în gândire în fața asaltului de sentimente. Niculae devine *Marele singuratic* tocmai datorită dorinței de a-și păstra libertatea. Între el și Simina are loc un adevărat joc al dragostei, presărat cu depărțiri și dulci împăcări, Niculae este iubitorul singurătății și absențelor, lucru reliefat în dialogul dintre acesta și Simina:

Te iubesc, zise Niculae! Îmi place să nu te văd și să te iubesc!

– *Ce-i facem, zise ea, și eu te iubesc, dar îmi place să te văd.... să umbli așa singur cu iubirea în inimă și să nu vrei s-o vezi pe ființa pe care o iubești....de ce oare?*

¹⁷ Alexandrescu Emil, *Literatura română în analize și sinteze*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 2006, p.433

¹⁸ Mihai Ungheanu, *Marin Preda-vocație și aspirație*, București, Editura Eminescu, 1973, p. 83.

¹⁹ Valeriu Cristea, *Parabolele lui Niculae Moromete*, în „Lucașfăru”, nr. 10, 1972.

-
-
- *Nu știu, dar atunci te iubesc foarte mult.*
 - *Și ar mai urma să spui, zise ea, cu ironie, că cu cât absența va fi mai mare, cu atât mă vei iubi mai mult?*
 - *Da, zise el parcă strigând.*

Absența dă intensitate sentimentelor, le amplifică. Niculae crede în iubirea care se împlinște cu cât mai multă absență: *Legea iubirii se împlinște tot prin prezență, dar însoțită de o cât mai mare absență.* (Niculae către Simina).

Simina îl iubea pe Niculae sincer și suferea din cauza distanței pe care el o păstra: *Și se uită la el cu acea privire a ei nemișcată și intensă, care arăta mai multă dragoste decât orice cuvinte sau gesturi. Să fii la doi pași și să te simți bine că n-o vezi pe femeia pe care o iubești....Nu înțeleg, Niculae.* Simina mărturisește că îl iubește pe Niculae pentru că este *singur și liber*. Iubirea femeii este intensă: *Nu pot trăi fără să-i văd chipul și fără să-i aud glasul.* Simina simte că nicio femeie nu îl va mai putea iubi la fel de profund pe Niculae: *Nicio altă femeie în afară de mine nu te poate iubi cu cea mai adevărată dintre iubiri.* Îi ciuda sentimentelor arzătoare, Simina nu își pierde rațiunea: *Iubirea mea nu e scaldată în nicio iluzie. Simt că trăiesc cu tine, dar mă faci să plătesc prea scump.* Niculae este singurul bărbat pentru care Simina s-ar lăsa de pictură, este bărbatul cu care s-ar căsători a doua oară.

Simina este o femeie inteligentă, orgolioasă, „o natură dilematică, cu reacții imprevizibile și vehemente. Este un personaj exponențial al feminității prediste: amestec de pasiune copleșitoare și de cruzime misterioasă, devastatoare în momentele de criză.”²⁰

Discuțiile dintre cei doi au un caracter polemic, contrariat, explozibil, imprevizibil. „Două orgolii, doi oameni răniți sufletește, două suspiciuni aproape patologice, sceptici și, în același timp, dornici de afecțiune”²¹.

„Niculae este tipul bărbatului suspicios, de o sinceritate brutală,, tăcut și dușmănos, închis într-o singurăătate agresivă”²². El este personajul care vrea să-și transforme viața într-un destin.

Personajul își constituie cel mai adesea „o mască a neimplicării, a refuzului dur de participare, a necomunicabilității. El nu este doar antipatic, dar vrea să pară antipatic. Îndepărtează intolerant de la sine orice solicitare de simpatie.

Niculae Moromete poate fi încadrat în tipologia țăranului intelectual, camera în care locuiește ne dezvăluie pasiunea sa pentru studiu, iubirea sa pentru cunoaștere: *Odaie nu era prea spațioasă, dar lucrurile din ea stăteau la locul lor, neînghesuite. Un pat alb din fier, cu un pled*

²⁰ Eugen Simion, *Prefață la Marele singuratic*, București, Editura Jurnalul Național, 2010, p. 21

²¹ Eugen Simion, *Prefață la Marele singuratic*, București, Editura Jurnalul Național, 2010, p. 22.

²² *Ibidem* p. 22

cafeniu, cu o pernă rezemată de perete, o noptieră alături [...] un raft cu cărți și o masă în apropierea ferestrei, la care se vedea că se lucra, era plină de alte cărți, însă late și groase, pe semne manuale și tratate de specialitate, și de caiete, puse în ordine unele peste altele. Singurătatea caracteristică personajului rezidă până și pasiunea sa pentru studiu, pentru cunoaștere. Marii cugetători se izolează pentru a putea reflecta asupra marilor probleme ale lumii.

Realitatea, fără înfrumusețări sau desfigurări a existenței umane, este înfățișată cu îndrăzneală și cu răspundere de autor. „Personajul Niculae Moromete ascunde un sâmbure de extraordinar dramatism”²³.

Romanul oferă mai multe sensuri simbolice, și tratează teme esențiale despre om, iubire, adevăr. Marin Preda s-a inspirat mereu din realitatea înconjurătoare, opera sa integrând o fină observație psihologică.

Bibliografie:

1. Alexandrescu, Emil, *Literatura română în analize și sinteze*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2006
2. Cristea, Valeriu, *Parabolele lui Niculae Moromete*, în „Luceafărul”, nr10/1972.
3. *Dicționar de literatură română* (scriitori, reviste, curente), Editura Univers, București, 1979.
4. Manolescu, Nicolae, *Istoria critică a literaturii române*, Pitești, 2008
5. Muntean, Aurel-Dragoș, *Opera și destinul scriitorului*, Editura Carte Românească, București, 1972
6. Preda, Marin, *Marele singuratic*, Editura Jurnalul Național, București, 2010
7. Simion, Eugen, *Sfidarea retoricii*, Editura Cartea Românească, București, 1985
8. Ștefănescu, Alexandru, *Marin Preda în „România literară”*, nr.38, 2002
9. Ungheanu, Mihai, *Marin Preda-vocație și aspirație*, Editura Eminescu, București, 1973

Profesor Mădălina Morar, Școala Gimnazială „Simonyi Imre”, Satu-Nou

²³ Aurel-Dragoș Muntean, *Opera și destinul scriitorului*, București, Editura Carte Românească, 1972, p 197.

Sofocle și opera sa reprezentativă *Antigona*

Sofocle s-a născut în anul 496 î. Hr. în Colonos, un cartier mărginaș al Atenei, într-o familie înstărită, fiind fiul lui Sofillus, un armurier bogat. Acesta a beneficiat de educația specifică tinerilor timpului, inițiindu-se în teoria și practica muzicală, în practicarea dansului și a exercițiilor fizice (călărie, conducerea carului), manifestând din tinerețe o puternică pasiune pentru literatură, căutând cu nesăț în operele homerice, în tragediile lui Eschil și în folclor răspuns la numeroasele probleme ale timpului său.

Tragedia l-a atras nespus, încă de copil face parte din corul ce susținea reprezentările pe scenă ale pieselor înaintașilor săi. În anul 468 î.Hr. s-a prezentat la un concurs la Atena și a obținut pentru prima dată premiul I, cucerind auditoriul rafinat al cetății. În cei 60 de ani de creație cetățenii i-au mai aplaudat de încă 23 de ori victoria la întrecerile dramatice. Civilizat, manierat și spiritual, Sofocle era îndrăgit de contemporanii săi, care vedeau în el întruchiparea echilibrului și a seninătății. Poreclindu-l „Albina”, pentru elocința lui „dulce”, aceștia îi făceau cel mai măgulitor compliment la care putea aspira un poet sau povestitor - îl asemuiau cu tragicul Homer.

Dintre cele 120 de tragedii câte i s-au atribuit, s-au păstrat numai 7, printre care cele mai cunoscute fiind: *Oedip regele*, *Antigona* și *Electra*. În toate tragediile sale, Sofocle abordează o chestiune morală sau religioasă esențială întrucât personajele lui se confruntă cu probleme fundamentale, testându-le pe altele într-un ciclu de consecințe și responsabilități.

Cu Sofocle tragedia greacă intră într-o nouă etapă, căci Sofocle este omul „secolului de aur” al Atenei, epocă legată de numele lui Pericle, șeful democrației ateniene. În această perioadă se produce o explozie culturală, iar omul este considerat „măsura tuturor lucrurilor”(Protagoras). Eroii tragediei lui Sofocle sunt reprezentarea filozofiei lui Protagoras, pentru acestea cunoașterea și adevărul sunt relative. Personajele care contemplă un element al planului empiric sau sensibil pot avea percepții diferite asupra acestuia, dacă un lucru i se pare cuiva adevărat sau întemeiat este adevărat pentru acela căruia i se pare așa, un alt personaj poate avea o viziunea antitetică. Multitudinea perspectivelor, contrastul ideilor sunt cele care dau naștere conflictului și generează tragismul. Personajele lui Sofocle reprezintă plenitudinea de gânduri și sentimente ale cetățeanului noii Atene, un om cu personalitate, care luptă până la sacrificiul suprem pentru credințele sale.

Tragedia *Antigona* reprezintă una dintre cele mai prețioase creații literare ale Antichității. Numele de *Antigona* este sugestiv și anticipează destinul tragic al eroinei, *anti* însemnând în greacă împotriva, iar *gona* înseamnă naștere. *Antigona* înseamnă împotriva nașterii, numele sugerează pe

de-o parte moartea personajului, pe de altă parte gândurile exprimate de personaj în momentul condamnării la moarte, părerile de rău față de necunoașterea sentimentelor materne, tristețea cauzată de imposibilitatea întemeierii unei familii: „Eu n-am știut de-al nunții drag desfăț; eu soț nu am avut,/Nici prunc n-am alăptat. Și singură-că toți/M-au părăsit - de vie azi spre - al morților/Lăcaș cobor... Ce lege-a zeilor eu am călcat?". Așadar, deși nestrămutată în a duce la împlinire hotărârea luată, Antigona plânge după „raza cea sfântă de soare pe care n-o va mai vedea", după tinerețea ei. Din cuvintele rostite de Antigona: „Priviți-mă cetățeni ai țării mele mergând pe ultimul meu drum și pierzând ultima strălucire a soarelui și niciodată alta nouă" reiese că viața e precum lumina soarelui care, lovită de moartea năpraznică, se stinge și nu se mai aprinde niciodată, omul având o singură viață, pe care trebuie să o trăiască cu demnitate.

Întrebare: „Ce lege-a zeilor eu am călcat?" are un rol foarte important, sugerează faptul că Antigona nu a greșit în fața zeilor cu nimic, ci doar în fața oamenilor. Aceasta nu este pedepsită de divinitate, ci este pedepsită din cauză că nesocotește poruncile regelui Creon, cei doi având idei diferite. Tocmai faptul că Antigona este supusă zeilor și este o ființă castă, plină de cinste și loialitate îi aduce pedeapsa cu moartea. Dorința de a-și jeli și îngropa cum se cuvine fratele o condamnă la moarte. Ea nu cunoște decât legea sacră a divinităților infernale care prescriu riturile funerare fără nicio distincție între oameni.

Antigona, fiica nefericită a lui Edip, este una din cele mai de seamă creații ale geniului antic elen. Fecioara eroică se sacrifică pentru a săvârși riturile funerare și a îngropa cadavrul fratelui sau Polinice, căzut în lupta fratricidă. Antigona are parte de o moarte cruntă fiindcă a pus legile divine deasupra deciziilor unui om, ale lui Creon. Ea este o ființă nobilă, devotată, cu o forță de caracter care te uimește, iubitoare până la sacrificiu, calități care reies din propriile sale cuvinte: „Eu nu pentru ură sunt născută, ci pentru iubire". Nenorocirea ei nu face decât să destăinuie puterea nemărginită a zeilor și căile neînțelese de oameni pe care divinitatea le urmează pentru a conduce destinele omenești.

În Antigona, dorința regelui este mai presus de cea a zeilor, acest lucru se desprinde din discursul Ismenei: „...nu oare și mai jalnic vom pieri/De ne vom răzvrăti-mpotriva legilor/și atotputerniciei regelui, calcând porunca lui?.../Mai tare sunt cei ce cârmuiesc și trebuie/Poruncilor-chiar și mai aproge de-ar fi/Să ne plecăm oricând.” Această idee, exprimată de Ismena, nu e acceptată de Antigona. Aceasta simte că își trădează fratele dacă nu luptă să îl îngroape, astfel că e hotărâtă să facă ce e cu putință pentru a-și îndeplini idealul, chiar dacă e conștientă că se osândește morții: „Eu tot am să-l îngrop!E-așa frumos să mori/ Cu sufletu-mpăcat."

Ovidiu Drimba în *Istoria literaturii universale* spune că „Sofocle face ca voința omului să devină principalul resort al actului tragic : voința omului care dorește să afle adevărul, cercetează, descoperă, apoi se pedepsește singur.”²⁴

Voința Antigonei este cea care o osândește la moarte. Totuși, spre final voința zeilor își spune cuvântul, dorințele lor primând, nu ideile și năzuințele cetății. Răzbunarea exercitată asupra lui Creon este aspectul care întărește ideea conform căreia zeii hotărăsc soarta omului. Ceea ce produce lui Creon nenorocirea, este caracterul său violent, îngâmfat, pătimaș, plin de trufie, lipsit de orice discernământ și înțelegere pentru ceilalți. Antigona va pieri întemnițată, dar Creon, cel care a nesocotit voința zeilor, va primi o cruntă pedeapsă: își pierde fiul, pe Hemon, logodnicul Antigonei, și soția, care se sinucide.

Din acest final tragic, reiese o idee filozofică semnificativă acelei perioade, aceea că omul trebuie să respecte legile zeilor altfel va fi aspru pedepsit, idee concretizată în încheierea tragediei prin vorbele corifeului: „Acei trufași ce-or înfrunta pe zei/Vor fi cumplit loviți!”.

Acțiunea tragediilor lui Sofocle se împletește în jurul unui erou central, a cărui soartă tragică este zugrăvită cu mijloace de înaltă tensiune și expresivitate. Intervenția fugitivă a unor personaje secundare nu face decât să dezvăluie mai profund toată gama situațiilor tragice, care se succed în mod implacabil în viața eroului. Un exemplu elocvent este Ismena, sora Antigonei, care îi plânge soarta și încearcă să evite sfârșitul tragic care o amenință, sfătuind-o: „Dar nimănui tu gândul nu-ți destăinui!/Ci tănuiește-ți-l! Îl tănuiesc și eu!"; „Vai ție! Mă-nfior, la soarta-ți când gândesc.” Ismena este o ființă delicată, timidă, supusă, mult mai feminină și resemnată, în contrast cu Antigona care nu fuge de soarta-i tragică, ci o înfruntă: „Ba spune-l cui vei vrea! Mai mult mă vei scârbi/De nu-l vei da-n vileag, de nu-l spui tuturor.” Putem observa o asemănare între Antigona și Ahile, amândoi sacrificându-se pentru onoare și cinste, Antigona jertfându-se pentru fratele său Polinike, iar Ahile pentru prietenul său Patrocle. Mama lui Ahile, Tetis, și Ismena având rolul de a le destăinui personajelor cele două căi: calea spre cinstea infinită și spre o veșnică dăinuire și calea spre rușine și remușcare, o cale care duce la uitare. Cele două personaje preferă moartea urmată de cinste și de admirație în locul morții pe care orice om de rând o are, o moarte fără elogiare: „Orice și-oricât aş îndura, eu vrednic viața-mi voi sfârși!”.

Un rol important îl are corul condus de un corifeu. Corul este considerat ca sâmburele originar din care s-a născut tragedia, reprezentând vocea autorului sau glasul conștiinței cetățenești a publicului. Prin cuvintele sale, corul dă explicații asupra antecedentelor sau asupra faptelor ce urmează să se desfășoare. Corul și corifeul participă afectiv la acțiune, deplângându-i pe eroii

²⁴ Ovidiu Drimba., *Istoria literaturii universale*, Editura Vestala, București, 2002, vol I, p.25.

tragediei: „Mereu aceleași vechi furtuni/Azi sufletul ți-l vânzolesc. [...] și nu-mi pot opri nici șiroiul de lacrimi/Când văd pe Antigona pornită/Spre-al nunții culcuș: lăcașul cel veșnic.”; fericindu-i: „Ferice sunt cei care viața și-au dus-o/Cruțați de amaruri,”; „Mergi încărcată de glorie și de laude spre întunecata lume a morților fără a fi îndurat chinul bolilor prelungi sau rușinea sclaviei, tu singura dintre muritori care cobori liberă și vie în împărăția lui Hades”, aprobându-i sau admonestându-i. Corifeul angajează dialoguri cu personajele tragediei: „Creon: Ce mi-am dorit, am spus-o-acum în ruga mea/Corifeul: Nu-ți mai dori nimic! Te rogi în van. De-i scris/A suferi, tu omule! – ce poți să faci?”. Corifeul este cel care emite adevărul imuabil și știe întotdeauna ce e binși ce e rău, pentru acesta relativitatea protagorească nu există. Corul este personaj colectiv, care, prin intervențiile sale de mare expresivitate, sporește grandoarea și dramatismul operei.

Ovidiu Drimba în *Istoria literaturii universale* spune „că în Antigona se găsește un minunat imn de slăvire a omului, a geniului său creator, atenția lui Sofocle îndreptându-se spre redarea unor personalități complexe, de aici izvorând bogăția de aspecte și situații psihologice, lirismul sofoclean, izvorât direct din sufletele personajelor”.²⁵

Aram Frenkian îl consideră pe Sofocle „artistul cel mai rafinat atât prin limbajul, cât și prin stilul său. [...] Sofocle întrebuințează cuvinte obișnuite cu un sens nou, neașteptat. [...] Se complace în antiteze, este maestru al ironiei și al îmbinării cuvintelor expresive. Are un stil nou, în întregime al său. Se complace uneori în arhaisme. Euripide poate fi uneori banal, Sofocle niciodată.”²⁶ Sofocle este cel care ocupă locul central ca maestru al tehnicii tragediei clasice, „acesta a sintetizat preocupările etice și religioase ale lui Eschil și pătrunderea psihologică a lui Euripide într-o măiestrie artistică absolută.”²⁷

În concluzie, tragedia greacă din secolul al V-lea î. Hr a reprezentat culmea creației dramatice a Antichității, atât ca structură și adâncime a conflictului, cât și ca tehnică de reprezentare. Opera lui Sofocle a exercitat o puternică atracție și influență asupra literaturii dramatice din epoca elenistică, a celei romane și alexandrine, ea constituind de asemenea un izvor de inspirație pentru marii autori de tragedii ai Renașterii și ai epocii moderne.

Bibliografie:

1. Burt, Daniel, *100 Cei mai mari scriitori ai lumii*, Editura Lider, București, 1998
2. Drimba, Ovidiu, *Istoria literaturii universale*, vol. I, Editura Vestala, București, 2002

²⁵ Ovidiu Drimba, *Istoria literaturii universale*, Editura Vestala, București, 2002, vol I, p.26.

²⁶ Aram Frenkian, *Curs de istoria literaturii grecești, Epoca clasică*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1962, p.54.

²⁷ Daniel Burt, *100 Cei mai mari scriitori ai lumii*, Editura Lider, București, 1998, p.38.

3. Frenkian, Aram, *Înțelesul suferinței umane la Eschil, Sofocle și Euripide*, Editura Pentru Literatura Universală, București, 1969
4. Frenkian, Aram, *Curs de istoria literaturii grecești, Epoca clasică*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1962
5. Sofocle, *Antigona*, Editura Garamond, București, 2002
6. Tache, Aurelian, Prefață Sofocle, *Antigona*, Editura Garamond, București, 2002

Profesor Mădălina Morar, Școala Gimnazială „Simonyi Imre”, Satu-Nou

Muntele Vulcan

Localizare și acces

Rezervația naturală „Muntele Vulcan” este situată în cuprinsul Ocolului Silvic Brad, la o distanță de circa 40 km de sediul ocolului silvic, aflat în orașul Brad. Rezervația naturală este situată în raza comunelor Buceș (județul Hunedoara) și Ciuruleasa (județul Alba). Accesul în rezervație se face din DN74 Brad - Abrud - Câmpeni, la circa 28 km de municipiul Brad, deasupra localității Buceș - Vulcan. Accesul mai este posibil și de pe teritoriul localităților Blăjeni și Ciuruleasa. Din punct de vedere teritorial - administrativ, aria protejată aparține de comuna Buceș.

Fig. 1 - Localizare Muntele Vulcan

Înființarea rezervației naturale „Muntele Vulcan”

- Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 518/1954**
- HCJ Hunedoara nr. 13/1997**, privind regimul de ocrotire și administrare a ariilor protejate, rezervațiilor și monumentelor naturii din județul Hunedoara, Anexa 2
- Legea nr. 5/2000**, privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național -Secțiunea a III-a - zone protejate, Anexa 1
- Legea nr. 462 din 2001**, privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, art. 13, reconfirmă statutul de arie protejată.

Baza legală a administrării prin custodie a rezervației naturale „Muntele Vulcan” și modul de funcționare

Actele normative pe baza cărora este administrată rezervația sunt:

- Legea 462/2001, care la art. 18, al. 10 prevede ca ariile naturale protejate care nu sunt cuprinse în perimetrele rezervațiilor biosferei, ale parcurilor naționale și parcurilor naturale pot fi administrate pe baza de convenții
- Convenția de custodie nr. 8925/20.09.2004, încheiată între Direcția Silvică Deva și Agenția de Protecția Mediului Hunedoara, privind încredințarea custodiei acestei rezervații naturale
- Ordinul Ministrului Agriculturii, Pădurii, Apelor și Mediului nr. 850/2003, care stabilește responsabilitățile custodelui.

Dreptul de proprietate/administrare și de folosință a terenurilor

Aria naturală este amplasată în fondul forestier național, proprietate publică a statului.

Structura proprietății și natura folosinței terenurilor

Tabel 1.

Categoria de teren	Proprietar	Suprafața (ha)	% din total suprafață
Fond forestier	Statul Român	5,0	100
TOTAL		5,0	100

Categoria de arie protejată

Tabel 2.

Denumirea ariei protejate	Tipul	Desemnare conform Legii 462/2001	Desemnare conform instrucțiunilor UICN	Suprafața- ha -
Muntele Vulcan	Mixt	Rezervație naturală	Categoria a IV-a	5,0

Cadrul natural

➤ Geologia

Roca este un factor genetic hotărâtor în formarea solului, implicat în dezvoltarea vegetației. Zona din care face parte rezervația naturală se întinde pe două formațiuni geologice principale:

- roci bazice, formate din calcare, calcare litologice noduloase și dolomitice din cretacic și jurasic (3 %);

Fig. 2 - Muntele Vulcan

- roci acide, formate din paragneise, micașturi și gresii (97 %).

Principalele roci întâlnite sunt micașturile și paragneisele. Pe aceste roci s-au dezvoltat în această zonă, în cea mai mare parte soluri brune eumezobazice și mai puțin soluri brune luvice, rendzine și litosoluri.

➤ **Geomorfologia**

Teritoriul din care face parte rezervația naturală este situat în zona Munților Apuseni și anume în zona Munților Bihorului, ocupând versantul stâng al râului Crișul Alb în treimea superioară, împreună cu afluenții săi: Valea Șipot, Valea Satului și Valea Stănița.

Complexul de relief din care face parte acest teritoriu are un caracter general și se extinde din zona dealurilor înalte în zona de munte, cu altitudini cuprinse între 200 și 1.200 m (Râul Crișul Alb, respectiv vârful Buceș - Vulcan).

Bulzul calcaros al vulcanului se înalță cu aproximativ 300 m față de formele de relief din jur și este acoperit în bună parte de calcare golașe, conuri de grohotiș, iar spre periferie prezintă câteva doline cu forma caracteristică de pâlnie bine conturată. Unitatea morfologică predominantă este versantul ondulat, expoziția majoritar sud-estică și înclinarea terenului în medie de 15°.

➤ **Hidrologia**

Muntele Vulcan este situat la cumpăna izvoarelor Crișului Alb și ale Arieșului. Rețeaua hidrografică este bine dezvoltată, numeroase izvoare fiind prezente aici: Simedrena, Vulcănelul. Muntele, ca masiv suspendat, calcaros, este lipsit de ape, izvoarele fiind situate circular, la nivelul contactului geologic dintre calcare și cretacicul necarstificabil.

➤ **Clima**

Rezervația naturală este situată în provincia climatică „clima de dealuri”, respectiv climat de dealuri înalte. Temperatura medie anuală este cuprinsă între 4 - 6° C, fiind mai ridicată în partea inferioară altitudinal și mai coborâtă în zona altitudinal superioară.

Luna cea mai caldă este iunie-iulie cu temperaturi cuprinse între 14 - 16° C, iar luna cea mai rece este ianuarie, cu temperaturi cuprinse între - 6 și - 4° C.

Vânturile dominante sunt vânturi locale și bat din direcția nord-est, dar relieful modifică de cele mai multe ori direcția și intensitatea acestora.

➤ **Solurile**

Tipurile de soluri dominante în zonă sunt *rendzinele litice* cu grosime redusă 0 - 30 cm și orizont scheletic mai dezvoltat. În zona ariei protejate predomină masivul stâncos de calcare, cu abrupturi și grohotișuri înspre est și sud-est.

➤ **Flora**

Vegetația masivului Vulcan este predominantă de arborete pure de fag (*Fagus sylvatica*) sau cu diseminații de brad (*Abies alba*), carpen (*Carpinus betulus*), jugastru (*Acer campestre*). Pe vârful stâncos vegetează exemplare sporadice de molid (*Picea abies*) și tisă (*Taxus baccata*).

➤ **Fauna**

Masivul adăpostește următoarele specii de mamifere: vulpea, lupul, jderul, căprioara, pisica sălbatică. Dintre păsări amintim: corbul, bufnița, uliul. Nu s-au identificat specii endemice de faună.

➤ **Habitate**

Întreaga suprafață a ariei protejate este formată din stâncărie, cu calcare la suprafață.

Habitatele din zonă ar putea fi amenințate de pășunat, colectare de specii floristice sau faunistice, datorită atât afluxului turistic, cât și datorită faptului că în vecinătatea rezervației există terenuri agricole (fânețe).

Comunități locale

➤ **Folosința terenurilor în trecut**

Fiind un masiv stâncos nu a intrat în circuitul producției forestiere (teren neproductiv). Enclavele situate la vestul peretelui stâncos (pe platou) s-au folosit de către localnici ca fânețe sau pășune. La baza peretelui stâncos fragmentele de rocă desprinse natural au fost utilizate de către localnici la fabricarea varului, existând o tradiție locală în acest sens.

Masivul fiind situat în apropierea drumului național Brad - Câmpeni, a prezentat interes turistic în special datorită peisajului deosebit. Nu s-a practicat turismul, întrucât accesibilitatea este dificilă, lipsesc spațiile de cazare, deși potențialul zonei este deosebit.

➤ **Aspecte socio-economice**

Comuna Buceș urmează să preia în administrare suprafața respectivă potrivit legii (solicitare de retrocedare). Locuitorii din zonă se ocupă în principal cu creșterea animalelor și pomicultura. Zona fiind accesibilă datorită căilor de acces, prezintă un potențial turistic deosebit.

➤ **Folosința terenului și resursele naturale în prezent**

Teritoriul este constituit integral din stâncărie acoperită parțial cu vegetație arbustivă specifică calcarelor și face parte din fondul forestier proprietate publică.

Statutul de conservare în prezent

Rezervația are regim de arie protejată cu scop de protecție și conservare a unor habitate și specii naturale importante sub aspect floristic, faunistic, geologic, cu posibilitatea vizitării în scopuri științifice, putând fi admise și activități turistice și educative organizate, precum și valorificarea durabilă a unor resurse naturale.

Starea actuală de conservare este bună. În prezent, asupra rezervației nu se manifestă presiunea unor factori perturbatori.

Turism și utilizări recreative, dotări

În interiorul rezervației nu există spații de cazare. Există posibilități de campare în zonele învecinate. Datorită suprafeței mici a rezervației, în zonă nu există trasee turistice.

Muntele Vulcan oferă excelente condiții pentru practicarea alpinismului. Partea sa estică, în zona stâncăriilor, are trasee pitonate. Poate fi străbătut cu piciorul în toate anotimpurile anului cu multă ușurință.

Prezența vizitatorilor în zonă și mai ales în aria protejată este relativ crescută. Sezonul de practicare a turismului este vara. Sezonul de iarnă nu prezintă interes.

Obiective turistice în apropierea ariei naturale protejate

În zona Brad sunt construite 12 biserici, cele de la Crișan, Crișcior, Ribița, Baia de Criș fiind monumente de istorie și arhitectură, reprezentând puncte de atracție pentru cei care vizitează această zonă. Alte puncte de atracție în zonă sunt: Mănăstirea Crișan, Casa Memorială Crișan, Muzeul Aurului și Muzeul de Etnografie și Folclor.

Stațiunea Vața de Jos, situată la o altitudine de 233 m, unde funcționează și un Centru de recuperare, prezintă interes datorită valorii terapeutice a izvoarelor sale minerale.

Activități educative

Nu s-au organizat acțiuni și activități educative cu Inspectoratul Școlar Județean din lipsă de fonduri și a mijloacelor de deplasare. Nu sunt organizate tabere de vară din lipsa dotărilor. Se impune, pe viitor, ca în colaborare cu Serviciul Public Salvamont, inspectoratul școlar, organizații neguvernamentale, să se găsească modalități de organizare a unor acțiuni de identificare și marcarea a unor trasee, de igienizare a teritoriului.

La punctul de informare va trebui să existe o bibliografie pe tema educației de mediu, broșuri tematice pe probleme de conservare a naturii.

Bibliografie:

1. Rus, D., *Județul Hunedoara. Ghid turistic*, Editura Sigma Plus, Deva, 1998.
2. Rus, D., *Valorificarea potențialului turistic în cadrul județului Hunedoara*, „GEIS”, vol. V, Editura Casei Corpului Didactic, Deva, 1998.

3. Rus, D., *Areale și puncte de risc geografic în județul Hunedoara*, „GEIS”, vol. VI, Editura Casei Corpului Didactic, Deva, 1999.
4. *** , *Rapoartele APM Deva, 2004*.
5. *** , *Planuri de management*, Direcția Silvică Deva, 2005.

Profesor învățământ primar Csep Gabriela, Colegiul Tehnic Energetic „Dragomir Hurmuzescu” Deva

Dealul Cetății Deva

Localizare și acces

Rezervația naturală „Dealul Cetății Deva” este situată între Munții Apuseni și Munții Poiana Ruscă, pe partea stângă a râului Mureș în raza municipiului Deva, județul Hunedoara. Aria protejată se învecinează la nord-est cu Stadionul Cetate, la sud cu str. Ștefan cel Mare, iar la vest cu pășuni și fânețe.

Accesul se face din DN7, sau gara Deva, la poalele dealului Cetății desfășurându-se centrul civic al orașului Deva.

Fiind situată în imediata apropiere a bazei sportive și a parcului din municipiul Deva, accesul în rezervație este foarte ușor, iar prin interiorul acesteia se poate circula pe poteci create pentru mers pe jos, precum și cu ascensorul. Rezervația naturală se află pe teritoriul administrativ al municipiului Deva.

Înființarea rezervației naturale „Dealul Cetății Deva”

- Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 1625/1955**
- HCJ Hunedoara nr. 13/1997**, privind regimul de ocrotire și administrare a ariilor protejate, rezervațiilor și monumentelor naturii din județul Hunedoara, Anexa 2
- Legea nr. 5/2000**, privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate, Anexa 1
- Legea nr. 462 din 2001**, privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, art. 13, reconfirmă statutul de arie protejată.

Baza legală a administrării prin custodie a rezervației naturale „Dealul Cetății Deva” și modul de funcționare

Actele normative pe baza cărora este administrată rezervația sunt:

- Legea 462/2001, care la art. 18, al. 10 prevede ca ariile naturale protejate care nu sunt cuprinse în perimetrele rezervațiilor biosferei, ale parcurilor naționale și parcurilor naturale pot fi administrate pe baza de convenții
- Convenția de custodie nr. 8934/20.09.2004, încheiată între Direcția Silvică Deva și
- Agenția de Protecția Mediului Hunedoara, privind încredințarea custodiei acestei rezervații naturale
- Ordinul Ministrului Agriculturii, Pădurii, Apelor și Mediului nr. 850/2003, care stabilește responsabilitățile custodelui.

Dreptul de proprietate/administrare și de folosință a terenurilor

Aria naturală protejată este amplasată majoritar în fondul forestier național, proprietate publică a statului. Există, de asemenea, și proprietăți particulare.

Structura proprietății și natura folosinței terenurilor

Tabel 1.

Categoria de teren	Proprietar	Suprafața (ha)	% din total suprafață
Fond forestier	Statul Român	27,5	92
Enclave (Cetatea Devei)		2,5	8
TOTAL		30,0	100

Cadrul natural

➤ Geologia

Rezervația naturală este situată la limita de nord-est a Munților Poiana Ruscă, din punct de vedere geologic în zonă regăsindu-se formațiuni sedimentare (alcătuite din depozite cretacice, acoperite de sedimente neogene) care sunt depuse peste cele cristaline, în straturi de 0 - 750 m, pe direcția NE - SV.

Formațiunile cristaline și depozitele sedimentare sunt stră- bătute de corpuri subvulcanice de andezite amfibolice, reprezentante ale formațiunilor eruptive.

Versanții puternic înclinați ai conurilor andezitice se încălzesc puternic vara, influențând prezența unei vegetații mezoxerofitice sau chiar xerofitice.

Dealul Cetății Deva este rezultatul activității vulcanice neogene, care, începând din Tortonianul Superior până în Panonian, s-a desfășurat cu o intensitate maximă în lungul Văii Mureșului.

Între produsele magmatismului subsecvent acestei activități s-a format și coșul vulcanic de andezite al Dealului Cetății, căruia eroziunea ulterioară i-a îndepărtat o mare parte din structura aparatului vulcanic.

Aspectul actual și altitudinea i-au conferit și denumirea de „deal”; doar versantul sudic, prin stâncăriile abrupte și golașe amintește de originea muntoasă a acestei forme de relief.

➤ **Geomorfologia**

Forma de relief predominantă în zonă este versantul moderat înclinat. În partea centrală, aceste culmi domoale sunt străpunse de conuri vulcanice cu aspect de măguri.

Din punct de vedere altitudinal, rezervația naturală este situată între 190 și 371 m altitudine, expozițiile fiind variate, datorită formei conice. Înclinarea terenului este de 20 - 45°, versantul fiind de tip ondulat.

➤ **Hidrologia**

Rețeaua hidrografică a zonei este reprezentată prin două categorii de pâraie:

- afluenți direcți ai râului Mureș (pârâul Bejan, valea Pietroasa, valea Rea), cu albie stabilite în „văi de falie”, adeseori înguste

- afluenți direcți ai Cernei hunedorene, care la rândul său este afluent de stânga pe cursul mijlociu al Mureșului (văile Arieș, Cârjiți, Popești și Almaș), cu configurația văilor mai deschise.

➤ **Clima**

Rezervația naturală, alături de ceilalți muneci din jurul Devei, se constituie într-o limită naturală între climatul temperat umed (specific Europei de Vest).

Temperatura medie anuală are valori în jurul a 10° C, pentru sezonul de vegetație 16,9° C. Regimul eolian: vânturile au frecvențe și intensități moderate.

➤ **Solurile**

Din punct de vedere pedologic, tipurile de sol cu cea mai largă răspândire în zonă sunt cele luvice și argiloiluviale.

În cuprinsul rezervației naturale se regăsesc următoarele tipuri de soluri:

- *litosol tipic* (pe pante abrupte și versanți superiori însoriți - expoziție estică)

- *sol brun argiloiluvial tipic* (în partea de nord)

- *sol brun luvic tipic* (în partea de sud-vest)

➤ Flora

Principalele cenoze vegetale sunt reprezentate de păduri, tufărișuri și vegetația stâncăriilor.

Pe versantul nordic și nord-estic se păstrează pâlcurile de făgeto-carpinete, iar pe versanții sudici și sud-vestici predomină tufărișurile de corn și mojdrean.

Pe alocuri se întâlnesc tufe de liliac (*Syringa vulgaris*). La adăpostul acestor cenoze se întâlnesc numeroase specii de origine submediteraneană și mediteraneană: *Aristolochia pallida*, *Tamus communis*, *Inula conyza*, *Scutellaria altissima*.

Vegetația lemnoasă este constituită din arborete artificiale (plantații de pini, salcâm, nuc negru, efectuate în completarea golurilor create la poalele dealului prin extragerile masive din deceniile trecute), alături de carpen, ulm, mojdrean, tei, frasin, paltin, arțar tătărească, păr, gorun, cer.

Subarboretul este bogat reprezentat prin corn, sânger, lemn câinesc liliac, păducel, porumbar, salbă râioasă, salbă moale, călin, soc.

➤ Fauna

Fauna cuprinde specii caracteristice ecosistemelor dezvoltate pe substratul geologic. Astfel, fauna de vertebrate cuprinde specii de mamifere, pasări, reptile, amfibieni ale căror habitate preferențiale sunt litiera pădurilor, tufărișurile, pădurile de foioase, vegetația de stâncării.

Amfibienii sunt reprezentați prin: *Bufo bufo*, *Bufo viridis*, *Rana dalmatina*, *Rana temporaria*, *Hyla arborea*, *Bombina bombina*, *Salamandra salamandra*. Vipera cu corn (*Vipera ammodytes*), ce trăiește pe versanții însoriți ai stâncăriilor, este specie ocrotită prin lege.

Alte specii de șerpi întâlnite: *Coronella austriaca*, *Elaphe longissima*. Dintre șopârle sunt amintite: *Lacerta viridis*, *Podarcis muralis*. Dintre pasări se menționează: *Corvus corax*, *Accipiter gentilis*, *Garrulus glandarius*, *Falco tinunculus*.

➤ Habitate

În suprafața ariei naturale protejate predomină terenurile acoperite cu vegetație lemnoasă, dar apar în unele porțiuni și stâncării andezitice pe care s-a instalat vegetație ierboasă.

Habitatele din cuprinsul nu sunt amenințate de exploatarea forestieră neconformă. Problemele majore în zonă sunt cele legate de activitate turistică și de pășunat.

Se preconizează reducerea impactului direct asupra Dealului Cetății prin introducerea ascensorului înclinat, care facilitează accesul la ruinele cetății.

Comunități locale

➤ Folosința terenurilor în trecut

Zona Dealului Cetății Deva a fost supusă unei presiuni antropice deosebite dintotdeauna. În documentele vechi se menționează că în anii de glorie a cetății, dealul era complet defrișat, abia recent instalându-se vegetația forestieră.

➤ **Aspecte socio-economice**

Întreaga suprafață este proprietatea statului. Nu există alte persoane, fizice sau juridice, care să dețină proprietăți în interiorul acesteia. În imediata vecinătate a rezervației există terenuri ce aparțin locuitorilor municipiului Deva, care are în prezent o influență puternică asupra rezervației.

Sursele de venit ale locuitorilor din zonă sunt în primul rând locurile de muncă în diferitele domenii economice, dar și surse de venit secundare din activități agricole (terenuri și/sau animale domestice).

➤ **Folosința terenului și resursele naturale în prezent**

Terenurile din rezervație sunt repartizate pe categorii de folosință astfel: 92 % pădure și enclavă (Cetatea Devei) 8 %. Reglementările silvice exclud aceste suprafețe de la orice fel de intervenție (ocrotire integrală).

Parcelele forestiere limitrofe rezervației au fost constituite într-o zonă tampon prin amenajamentul silvic și încadrate ca atare din punct de vedere funcțional.

Administrarea se realizează de către Regia Națională a Pădurilor Romsilva prin Direcția Silvică Deva, respectiv Ocolul Silvic Simeria.

Statutul de conservare în prezent

Rezervația are regim de arie protejată cu scop de protecție și conservare a unor habitate și specii naturale importante sub aspect floristic, faunistic, forestier, geologic și arheologic cu posibilitatea vizitării în scopuri științifice, putând fi admise și activități turistice și educative organizate, precum și valorificarea durabilă a unor resurse naturale.

Starea de conservare este în general bună. Turismul exercită o puternică influență negativă în prezent, datorită afluxului mare de vizitatori, prin abandonarea deșeurilor și colectarea speciilor de floră sau faună.

De asemenea, pășunatul pe terenurile învecinate Dealului Cetății poate deveni un factor perturbator al habitatelor.

Turism și utilizări recreative, dotări

Punct de informare organizat există doar la sediul Ocolului Silvic Simeria. Posibilitățile de cazare se găsesc în apropiere, în municipiul Deva. Spațiile de cazare existente prezintă condiții foarte diferite de servicii.

Datorită suprafeței mici a rezervației în zonă nu există trasee turistice. Circulația se face pe potecile de acces și cu ascensorul înclinat. Nu există locuri de campare amenajate în apropierea rezervației. Nu sunt organizate servicii Salvamont, nefiind necesare.

Obiective turistice în apropierea ariei naturale protejate

Principala atracție turistică o reprezintă Municipiul Deva, situat pe malul stâng al cursului mijlociu al râului Mureș, între Munții Apuseni și Munții Poiana Ruscă, la o înălțime de 187 m față de nivelul mării.

Numele „Deva” se consideră că provine din cuvântul dac „dava” însemnând fortăreață sau cetate. Alte teorii atribuie originea numelui „Deva” Legiunii romane Augusta a II-a mutată în jurul Castrului Deva, în prezent Chester din Britania.

Influența celtică leagă numele „Deva” de denumiri de locuri pre - romano - iberico - celtice similare din Galia și Iberia.

Dezvoltarea orașului în secolele care au urmat este o consecință a protecției oferite de fortăreață. Ca centru militar și administrativ a jucat un rol important în istoria Transilvaniei.

Principalele obiective ale orașului și din împrejurimi sunt:

- **Palatul Magna Curia** (azi sediul Muzeului Civilizației Dacice și Romane)
- **Turnul bisericii vechi ortodoxe**, Deva, str. Călugăreni
- **Mănăstirea și biserica franciscană**, Deva, sec. XVIII
- **Muzeului Civilizației Dacice și Romane - Secția de Științe Naturale**, Deva
- **Biserica „Sfântul Dumitru”**, sat Hărău, comuna Hărău, sec. XIV
- **Biserica „Sfântul Nicolae”**, sat Bârsău, comuna Hărău, sec. XV
- **Castrul roman Micia**, comuna Vețel, important castru roman.

De asemenea, alt obiectiv de interes turistic este **ascensorul înclinat** de pe Dealul Cetății, inaugurat la Deva în data de 22 noiembrie 2004, *prima construcție de acest gen din România*, cu rolul de a facilita accesul turiștilor în incinta Cetății.

Stația de plecare este amplasată la baza Dealului Cetății - cota 186,5 m, cu acces din cărarea de intrare în stadionul Cetate, iar cea de sosire în incinta Cetății Deva, la cota 369,5 metri, după al treilea zid de apărare.

Activități educative

Custodele colaborează cu Inspectoratul Școlar Județean pentru organizarea de acțiuni cu rol de educare și conștientizare și totodată colaborează cu Consiliul Local Deva, desfășurând acțiuni de igienizare.

Se impune, pe viitor, ca în colaborare cu autoritățile locale, inspectoratul școlar, organizații neguvernamentale, să se găsească modalități de organizare a unor acțiuni educative.

La punctul de informare va trebui să existe o bibliografie pe tema educației de mediu, broșuri tematice pe probleme de conservare a naturii.

Bibliografie

1. Rus, D., *Județul Hunedoara. Ghid turistic*, Editura Sigma Plus, Deva, 1998.
2. Rus, D., *Valorificarea potențialului turistic în cadrul județului Hunedoara*, „GEIS”, vol. V, Editura Casei Corpului Didactic, Deva, 1998.
3. Rus, D., *Areale și puncte de risc geografic în județul Hunedoara*, „GEIS”, vol. VI, Editura Casei Corpului Didactic, Deva, 1999.
- 4.*** , *Rapoartele APM Deva, 2004*.
- 5.*** , *Planuri de management*, Direcția Silvică Deva, 2005.

Profesor Alexa Adrian, Colegiul Tehnic Energetic „Dragomir Hurmuzescu” Deva

CERCETĂRI, STUDII, REFLECȚII

Strategii didactice diferențiate și impactul lor în promovarea unei învățări care răspunde cerințelor educative ale elevilor

Problema cercetată

Integrarea școlară a copiilor cu cerințe educative speciale permite, sub îndrumarea atentă a cadrelor didactice, perceperea și înțelegerea corectă de către elevii normali a problematicii și a potențialului de relaționare și participare la viața comunitară a semenilor lor care, din motive independente de voința lor, au nevoie de o abordare diferențiată a procesului de instruire și educație în școală și de anumite facilități pentru accesul și participarea lor la servicii oferite în cadrul comunității.

În lucrarea de față mi-am propus să evidențiez importanța strategiilor didactice diferențiate și impactul lor în promovarea unei învățări care răspunde cerințele educative ale elevilor. Consider că nu este suficient să vorbim doar despre strategii diferențiate, ci și să acționăm, ca dascăli, în direcția unei mai bune gestionări a resurselor personale și a experienței pe care pedagogia o oferă în direcția atingerii scopurilor și obiectivelor scontate. Învățând activ și creativ, devenim activi și creativi.

4.2. Scopul și obiectivele cercetării

Scopul acestei lucrări și implicit a acestei cercetări este acela de a prezenta și de a evidenția rolul, importanța și impactul utilizării unor strategii didactice diferențiate la disciplina geografie pentru formarea și dezvoltarea elevilor cu CES din punct de vedere cognitiv și comportamental.

4.3 Metodologia cercetării

În cadrul cercetării s-au utilizat metode calitative: observația și experimentul.

În vederea experimentului se vor stabili variabilele independente și dependente.

4.4 Design-ul cercetării

4.4.1 Ipoteza

Ipoteza generală (I.G.). Dacă se utilizează în activitatea didactică metode , mijloace si tehnici diverse care permit diferențierea la nivel de sarcină, conținut, metode de lucru, creând o atmosferă permisivă elevilor, atunci se educă și se dezvoltă capacitățile de a identifica soluții pentru diferite probleme, reflecții critice și judecăți de valoare, comparații și analize ale situațiilor date, interacțiuni și comportamente pozitive în grup.

4.4.2 Formarea eșantionului

În vederea realizării acestui experiment, am apelat la clasa a V-a, clasă de învățământ special cu un număr de 9 elevi (4 fete și 5 băieți) cu vârste cuprinse între 10 și 13 ani, proveniți din medii diferite, unde părinții nu colaborează cu școală, nu acordă sprijin, nu se interesează de situația școlară neavând grijă de ai trimite zilnic la școală, oferindu-le un nivel minim de trai.

4.4.3 Etapele cercetării

Cercetarea s-a desfășurat pe perioada anului școlar 2014-2015.

Etapele desfășurării cercetării au fost următoarele:

- 1) Documentarea asupra clasei, observarea grupelor de copii, discuții cu profesorul itinerant și profesorul consilier.
- 2) Identificarea nevoilor educaționale ale elevilor și a domeniilor de intervenție prioritare
- 3) Aplicarea directă a intervenției privind eficiența activităților diferențiate în vederea creșterii calității învățării .
- 4) Analiza datelor obținute.
- 5) Prelucrarea datelor cercetării și stabilirea modalității de valorificare a cercetării.

Cercetarea experimentală intra-grup a parcurs trei etape: **pre-testul (test de evaluare), etapa intervenției experimentale, etapa post-test.**

4.5 Rezultatele experimentului

În cadrul acestei acțiuni de cercetare, elevii investighează, descoperă, prelucrează informații de real interes pentru ei; sunt actori cu roluri multiple în organizarea, planificarea, realizarea și evaluarea activităților; sunt puși în situații practice în care sunt determinați intrinsec să experimenteze deprinderi și capacități noi și să le consolideze pe cele dobândite; utilizează cooperarea ca modalitate de bază în atingerea scopurilor individuale și de grup; se construiește o comunitate de învățare.

Analizând comparativ rezultatele celor două testări constatăm că în etapa de pre-test 66% din elevii din eșantion au înregistrat rezultate slabe, iar în etapa de post-test procentul a scăzut considerabil, ajungând la 11%. În ceea ce privește rezultatele medii constatăm că în prima etapă de pre-test 33% din elevii din eșantion au înregistrat rezultate medii, iar în etapa de post-test 55% din eșantion a înregistrat rezultate medii. În etapa de post-test constatăm că 33% din elevii au înregistrare rezultate bune, iar astfel de rezultate nu s-au înregistrat în etapa de pre-test.

Ca urmare a utilizării unor strategii didactice care permit diferențierea și individualizarea actului învățării am constatat că majoritatea elevilor au progresat după desfășurarea acelor activități contribuind la dezvoltarea copiilor, îmbogățindu-le vocabularul, dezvoltându-si interesul pentru

activități de cunoaștere. De asemenea feedbackul pozitiv utilizat permanent de către cadrul didactic, valorizarea muncii individuale și de grup, încurajările permanente, activitățile cu caracter concret și neteoretizat, realizate la nivelul cognitiv de – recunoaștere, reproducere, simple analize și comparații au determinat creșterea rezultatelor școlare. Introducerea la începutul fiecărei ore a unui moment de evocare în care elevii își reactualizau informațiile anterioare, aveau ocazia să comunice, să interacționeze și să se cunoască mai bine au determinat construirea unei comunității de învățare și o mai un comportament implicativ crescut. Aceste momente de învățare, de dezvoltare a abilităților de comunicare, de intercunoaștere am observat că au determinat creșterea interesului pentru învățare a elevilor.

La finalul intervenției 88 % din totalul de 9 de elevi și-au însușit cunoștințele, deprinderile și priceperile prevăzute de programa școlară la nivel superior, ele devenind instrumente ale muncii intelectuale viitoare.

Prin aplicarea strategiilor de învățare diferențiată am reușit să stimulez motivația pentru învățare, încrederea în forțele proprii.

Cu răbdare și perseverență, dar mai ales cu profesionalism și responsabilitate prin descifrarea și înțelegerea nevoilor acestor elevi vom rezolva problemele cu care ne confruntăm: de relaționare, de comunicare, de învățare reciprocă, de cunoaștere, de adaptare, de control etc.

Analiza rezultatelor obținute după aplicarea acestor demersuri didactice au evidențiat:

- o reducere parțială a insuficienței dezvoltării a receptării sunetelor la nivelul silabelor și a cuvintelor;
- posibilitatea de a citi și de a scrie cuvinte polisilabice;
- o creștere relativă a capacității de formulare a propozițiilor;
- o relativă dezvoltare a limbajului.

Pentru a asigura succesul în activitatea didactică, ca urmare a experimentului realizat consider că este importantă:

- folosirea testului situațional, subiectul să fie pus în situații de viață cotidiană reale;
- stimularea pozitivă a subiecților în toate activitățile de învățare pentru dezvoltarea motivației intrinseci privind activitatea de învățare;
- responsabilizarea subiectului în clasă și în familie.

Profesor Vintilă Teodora Elena
Colegiul Tehnic Energetic Dragomir Hurmuzescu, Deva, județul Hunedoara

Reflecție asupra optimizării actului instructiv-educativ

Formarea unui nou tip de om, respectiv dezvoltarea unei personalități versatile trebuie să fie prioritară tuturor cadrelor didactice pentru a contribui la îmbunătățirea, modernizarea, perfecționarea procesului educațional.

În procesul instructiv – educativ din zilele noastre s-a schimbat atât sarcina cadrului didactic cât și rolul elevului. Sarcina cadrului didactic este de a stârni interesul elevilor, de a încorpora în educația formală valențe ale educației informale, punând în prim plan observarea esențială, autonomia operațională și rezolvarea sarcinilor de lucru, dându-le astfel posibilitatea realizării autoformării pe tot parcursul vieții. În acest scop elevilor trebuie să li se ofere materiale și instrumente didactice adecvate, precum și prelucrarea logică, științifică a noilor cunoștințe, în funcție de caracteristicile vârstei copilului. Totodată, cadrul didactic trebuie să cunoască atât progresul cât și dificultățile de învățare ale elevilor, pentru a-i sprijini la momentul potrivit, pentru a conduce activitățile instructiv educative în modul cel mai potrivit, introducând recapitularea necesară, exerciții diferențiate, încurajând performanța școlară, contribuind în același timp prin metode eficiente de predare – învățare la dezvoltarea multilaterală a elevilor.

Succesul unui cadru didactic - în final - este stabilit de societate, pe baza performanței individului, adaptabilitatea, inventivitatea și integrarea sa în societate.

Este nevoie de schimbare, de noi reforme în educație. Educația trebuie ridicată la cel mai înalt nivel, în conformitate cu noile nevoi social – economice. Perfecționarea tehnicilor, metodelor educaționale vizând îmbunătățirea eficienței educative au apărut în paralel cu apariția criticilor la adresa educației tradiționale.

Un cadru didactic bun nu poate fi decât un om care gândește. Principalul scop al cadrului didactic este educația, care nu este doar un scop, ci și o vocație. Foarte multe familii încredințează responsabilitatea educației doar în seama școlii, dar aportul major la educația copiilor rămâne în sarcina școlii și în cazul părinților, care cooperează cu instituțiile de învățământ. Cadrul didactic este considerat de părinții cooperanți un expert în educație.

Funcția primordială a școlii este îndeplinită doar atunci dacă cadrul didactic își manifestă interesul față de elev, din toate punctele de vedere: își cunoaște elevii, le cunoaște trăirile interioare, alege metoda adecvată în procesul instructiv – educativ. Activitatea unui cadru didactic își pune amprenta asupra vieții elevilor.

În ce constă activitatea unui cadru didactic?

- ✓ Organizează, clarifică și îmbogățește metodologic cunoștințele elevilor;

- ✓ Prezintă, sistematizează și consolidează mijloacele prelucrării noilor cunoștințe precum și a exprimării gândirii;
- ✓ Ajută la prelucrarea și folosirea corectă a experiențelor acumulate, precum și la corelarea științei cu societatea;
- ✓ Oferă sprijin în realizarea de activități, în dezvoltarea gândirii critice și a vieții emoționale;
- ✓ Toate cele de mai sus ajută elevul în orientare, mai întâi într-un grup restrâns (familia, școala), apoi treptat în mediu tot mai larg (localitate, țară), facilitând autocunoașterea, integrarea în societate (moralitate, comportament), învățându-l să-și creeze comportamente responsabile privind sănătatea, respectiv autocontrolul.

Îmbunătățirea eficienței activităților didactice și educaționale trebuie deci să fie în centrul de interes al unui cadru didactic, dând dovadă de capacitate de gândire creativă, de previziune, de cercetare și de inovație.

Din aceste motive în activitățile la clasă de zi cu zi, cadrul didactic va trebui să creeze condițiile optimizării actului educațional. Nu toți elevii își vor însuși cunoștințele în egală măsură, dar fiecare va trebui să însușească cel puțin minimumul prevăzut în curriculum. Cadrul didactic trebuie să cunoască cauzele regresului elevului, și să utilizeze metode și procedee care conduc spre învățare eficientă.

Printre condițiile optimizării actului instructiv – educativ putem menționa:

- ❖ Cunoașterea cât mai detaliată a posibilităților de învățare, respectiv personalitatea elevilor. Identificând nivelul de dezvoltare atins, putem defini nivelul următor de dezvoltare care poate fi îndeplinit prin efortul elevului.
- ❖ Responsabilizarea elevului cu privire la muncă, disciplină, conștientizarea perseverenței necesare depășirii obstacolelor, devenind astfel membru activ al societății.
- ❖ Crearea climatului optim de lucru, asigurarea condițiilor pentru a stimula procesul de învățare a elevilor în scopul obținerii rezultatelor remarcabile. Totodată, cadrul didactic trebuie să fie exigent și obiectiv.

Ideile prezentate mai sus justifică orientarea spre acea metodă didactică, care este cea mai adecvată, plăcută și atractivă în rândul elevilor și cu ajutorul căreia – din experiența mea profesională – se poate obține în cel mai scurt timp rezultatul scontat.

Această metodă este metoda jocului didactic, metodă cu importante valențe educaționale, contribuind la informarea și formarea elevilor, la consolidarea cunoștințelor, la însușirea unor

concepte și noțiuni noi. Prin folosirea acestei metode la clasă se asigură atât captarea elevilor cât și relaxarea și o participare eficientă și activă la desfășurarea și consolidarea lecției.

Jocul satisface în cel mai înalt grad nevoia de mișcare și de acțiune a copilului. El deschide în fața copilului nu doar universul activității, ci și universul extrem de variat al relațiilor interumane, oferind prilejul de a pătrunde în intimitatea acestora și dezvoltând dorința de a se comporta ca adulții. Cu ajutorul jocurilor pot să-și amplifice posibilitățile memoriei ținând minte regulile unui joc; se dezvoltă sub raportul activității voluntare, își formează însușirile voinței: răbdarea, perseverența, stăpânirea de sine, conformându-se acțional regulilor jocului. Tot în joc sunt modelate însușirile și trăsăturile de personalitate: respectul față de alții, responsabilitatea, cinstea, curajul, corectitudinea sau poate opusul lor.

În sfârșit jocul formează, dezvoltă și restructurează întreaga viață psihică a copilului.

“Copilul este un nucleu al societății, el este punctul central în orice comunitate, căci formarea lui și atitudinea pe care și-o dezvoltă vor crea societatea de mâine. Educația, sub toate formele ei, este un puternic catalizator al acestei dezvoltări. Copilul, pe lângă puritatea și inocența sa, reprezintă și o resursă valoroasă a lumii, el trebuie valorificat zi după zi. Prin valorificare înțelegem tot ansamblul de comportamente care contribuie la toate acțiunile ce fac din comunitatea de azi o lume mai bună, în care implicarea activă să fie un reflex înăscut.” (Vlăduț Victor, “Zîmbește-i copilului din tine”)

Bibliografie:

1. Cotuna, Rafila (2005), *Locul și rolul jocului didactic în învățare*, Revista Învățământul primar nr. 3-4, Editura Miniped, București
2. Ionescu, Miron, Radu, Ioan (2005), *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca

Profesor Ilyes Ibolya, Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad

Adjectivul și grupul adjectival în GALR!

Studiu de caz

*Gramatica. Un sistem de capcane atent
pregătite pentru picioarele omului autorealizat,
de-a lungul căii pe care înaintează cu distincție.*

Ambrose Bierce

Lucrarea de față tratează modul de abordare a clasei adjectivului și a grupului adjectival din perspectiva GALR 2005, 2008, deoarece odată cu apariția Gramaticii academice a limbii române s-a putut constata ușor că în ceea ce privește definirea părților de vorbire a avut loc o oarecare pierdere de esență, deoarece în modul de abordare a acestora nu se ține cont întotdeauna de criteriile morfologice, sintactice, logico-semantice sau pragmatice, criteriile pe care renumiți lingviști le consideră absolut necesare în stabilirea principalelor caracteristici ale fiecărei părți de vorbire.

În GALR adjectivul are o definiție incompletă, lucru acesta este dedus din faptul că adjectivul reprezintă o clasă de cuvinte oarecum omogenă. GALR aduce totodată în prim plan studiul perspectivei structurale, adică a grupurilor, grupul nominal, grupul verbal, grupul adjectival, etc., astfel grupul adjectival reprezintă un component al enunțului care este constituit în jurul unui centru care se exprimă printr-un adjectiv. Totuși adjectivul participă la organizarea enunțului ca și termen dependent, subordonându-se centrului unui grup ierarhic superior, grup nominal sau grup verbal.

Grupul adjectival dezvoltă și detaliază unitatea informațională din cadrul enunțului care este privit ca un mesaj, însă când este vorba de a organiza mesajul, grupul adjectival este plasat de obicei după componentul temă. Din punctul de vedere al GALR adjectivul reprezintă clasa cuvintelor flexibile subordonate substantivului, acordându-se cu acesta și limitându-i extensiunea prin atribuirea unei informații specifice. Din punct de vedere semantic adjectivul are autonomie și exprimă însușirea numelui, nu singur ci numai prin raportarea la subiect. Însușirea privește forma obiectelor, mărimea, gustul, culoarea, originea, valoarea.

Ex: mare, frumos, rotund, încăpător.

Din punct de vedere morfologic adjectivul are flexiune sintetică marcată prin desinențe de gen, caz și de determinarea articolului hotărât enclitic. Articolul nu este specific adjectivului ci substantivului, dar apare în structura adjectivului din cauza topicii antepuse.

Ex: marele spectacol, privirea jucăușă - desinență de feminine singular N-A, florii gingașe – desinență de feminine G-D

Din punct de vedere sintactic adjectivul este plasat lângă substantive în topica normală sau directă și după substantive în topica indirectă, este antepus substantivului. Are capacitatea de a avea funcții sintactice și intră în relație cu alte adjective, ori chiar cu verbul copulativ.

Ex: Maria are rochia galbenă. (atribut adjectival)/Tânărul este mai inteligent decât credea.

Centrul unui grup adjectival pe lângă faptul că poate fi exprimat printr-un adjectiv propriu-zis, exemplu, rău de gură, recunoscător lui Dumnezeu, mai poate fi și printr-un participiu doar că trebuie să aibă o valoare adjectivală, exemplu, plină de remușcări, sau un gerunziu devenit adjectiv prin schimbarea valorii gramaticale, exemplu, coșuri în trecut/până nu demult fumegânde, adjectivul pronominal și numeralul adjectiv nu pot genera un grup sintactic.

Deoarece un grup adjectival se apropie de un grup verbal prin calitatea și construcția adjuncțiilor, complementele și circumstanțiale, dar nu atribute, calitatea gramaticală a centrului de grup are consecințe directe atunci când este vorba de o selectare a adjuncțiilor. Diferența apare atunci când trebuie selectați adjuncții dintre adjectivele prototipice și cele înrudite semantic și formal cu verbul, adjectivele verbale având mai multe complementele obligatorii față de adjectivele propriu-zise, exemplu, acțiuni premergătoare grevei vs. o femeie delicată și distinsă, adjective prototipice fără compliniri.

Din punct de vedere semantic, adjectivele prototipice generează și ele diferențe în ce privește selectarea adjuncțiilor. Adjectivele calificative acceptă adjuncții cantitativi de diferite feluri, spre exemplu, grozav de frumos, iute ca săgeata, temporali sau locali, exemplu, băiat atent atunci în clasă, iar adjectivele categoriale de tipul: lingvistic, școlar, zonal, pământesc, atunci când sunt utilizate cu sens propriu, admit un număr limitat de adjuncții care sunt exprimați de obicei prin adverbe de mod, oarecum zonală. Topica adjectivului centru față de regentul său în grupul nominal joacă un rol important, astfel, postpunerea este favorizată pentru prezența adjuncțiilor adjectivului în timp ce antepunerea este limitată, de aici rezultă faptul că adjuncții din grupul adjectival diferă în funcție de calitatea centrului de grup și de particularitățile semantico-sintactice și de regim ale centrului.

La fel ca și adjectivele verbale și adjectivele prototipice impun complementelor restricții de formă (de caz, de prepoziție sau de conjuncție) și roluri tematice, unele impun dativul, altele au o anumită prepoziție, apt de, capabil de, atent la, și altele, care acceptă adjuncții propoziționali, impun o anumită conjuncție, conștientă că, aptă să, iar unele adjective propriu-zise își schimbă înțelesul când devin centre de grup: Sorin este vrednic (harnic), Sorin este vrednic (demn) de a fi premiat.

Când sensul adjectivului este insuficient pentru un enunț sau când prezența unui adjunct este impusă de regimul verbului înrudit, (tineri dependenți de stupefiante), determinativii adjectivului pot fi obligatorii, iar când sensul adjectivului este suficient pentru un enunț (am cunoscut o fată frumoasă/am cunoscut o fată frumoasă ca o floare, determinativii sunt facultativi. Tiparul de construcție a grupului adjectival este asemănător cu cel al grupului verbal, ceea ce diferă este frecvența de apariție deoarece grupurile adjectivale sunt mai rar utilizate.

O altă inconsecvență o reprezintă faptul că s-a încercat revizuirea definiției clasice a adjectivului, considerându-se că adjectivul nu exprimă însușiri, ci atribuie însușiri obiectelor. Un alt fapt observat în GALR, în ce privește adjectivul, este că se prezintă sumar o clasificare a acestora, chiar și a categoriilor nespecifice adjectivului, genul, numărul și cazul, însă se acordă o importanță mărită categoriei specifice clasei adjectivelor, categoriei intensității.

S-a ajuns la concluzia că adjectivul și grupul adjectival contribuie la sporirea expresivității limbii noastre, oferind uzului figurat un material abundent deoarece se caracterizează prin autonomie atât semantică cât și funcțională. Prin expresivitatea lor sonoră, prin relevanța acustică deosebită, multe adjective și grupuri adjectivale îmbogățesc zestrea artistică a poporului nostru, desăvârșind funcția estetică a limbii.

Bibliografie:

1. Dimitriu, C., *Tratat de gramatică a limbii române. Morfologia*. Institutul European, Iași, 1999
2. Găitănanu, M., *Adjectivul în limba română*, Editura Universității, Pitești, 2002
3. Găitănanu, Ș., *Studii și articole de gramatică*, Editura Universității, Pitești, 2002
4. Guțu, R., V., *Gramatica limbii române*, Volumul I-II, Editura Academiei Române, București, 2005
5. Guțu, R., V., *Gramatica limbii române*, Volumul I-II, Editura Academiei Române, București, 2008.

Prof. Andreea Petrișor, Școala Gimnazială „Virgil Iovănaș”, Șofronea

Studiu sociologic – Atitudinea elevilor romi față de școală

Egalitatea este principiul fundamental, în virtutea căruia tuturor oamenilor și statelor li se recunosc aceleași drepturi și li se impun aceleași îndatoriri, consacrate de lege. Ca și dreptatea, principiul egalității este un ideal de înfăptuit.

Realizarea principiului egalității înseamnă că indiferent de rasă, sex, religie, opinii politice, avere, origine etnică sau socială, oamenii trebuie să se bucure de același tratament.

Comunitatea romilor reprezintă una dintre comunitățile etnice cu o pondere destul de însemnată în peisajul demografic al României actuale. Diferențele dintre romi și români persistă și astăzi, această etnie rămânând în continuare categoria socială cea mai săracă și forță de muncă foarte ieftină.

Studiul sociologic pe care îl prezint se numește „Atitudinea elevilor romi față de școală” am făcut această delimitare deoarece atunci când muncim cu elevi romi ne lovim de mai multe probleme precum: elevi cu CES, migrație, violență, abandon școlar, familii monoparentale.

Scopul cercetării – prezentarea atitudinii elevilor romi față de școală.

Obiectivele cercetării:

- să le modificăm atitudinea nu tocmai bună față de școală;
- să îi atragem pe acești elevi către școală;
- să reducem abandonul școlar;
- să reducem marginalizarea socială la care sunt supuși;
- să le oferim o educație corespunzătoare;
- să îi facem să devină cetățeni activi;
- să le dezvoltăm gândirea, creativitatea, curiozitatea și respectul față de ceilalți.

Ipoteza de cercetare – Dacă elevii romi nu au o atitudine favorabilă față de școală atunci rata abandonului școlar va crește.

Eșantionarea – pentru realizarea studiului am apelat la un număr de 20 elevi romi cu vârste cuprinse între 10 – 14 ani, aceștia au răspuns la un set de 10 întrebări ; studiul a fost realizat în perioada 25.11.2015 – 15.12.2015.

Stabilirea metodologiei de cercetare:

- metoda de cercetare folosită a fost ancheta sociologică;
- tehnica de cercetare folosită a fost chestionarul;

- la întrebarea 9 pentru Da au fost 2 răspunsuri, iar pentru Nu au fost 18 răspunsuri.
- la întrebarea 10 pentru Da au fost 14 răspunsuri, iar pentru Nu au fost 6 răspunsuri.

Verificarea ipotezei de cercetare – ipoteza de cercetare lansată a fost confirmată.

Raportul de cercetare

Majoritatea reprezentanților acestei etnii se confruntă cu importante dificultăți, precum excludere, marginalizare socială și culturală sau discriminare. Această populație se confruntă cu probleme precum: analfabetism, lipsa de calificare, lipsa unui loc de muncă, nivelul scăzut de educație, precaritatea stării de sănătate sau sărăcia.

În urma studiului pe care l-am efectuat am constatat că școala nu ocupă un loc important în viața elevilor romi, majoritatea au vrut să abandoneze școala iar continuarea studiilor nu este o prioritate datorită faptului că părinții nu îi încurajează să meargă la școală.

Lipsurile materiale îi afectează foarte mult cu toate că profesorii le oferă sprijin și consiliere la școală și că școala deține toate condițiile pentru o educație corespunzătoare.

Cred că trebuie să se pună mare accent pe educația adulților care aparțin acestei etnii, aceștia să beneficieze de locuri de muncă, iar ajutoarele de la stat să fie reduse.

Elevii ar trebui să beneficieze de program after school, de diverse activități școlare și extrașcolare prin care să fie atrași la școală. Curricula școlară să fie modificată și adaptată pentru elevii romi, să fie introduse ore de educație moral - civică.

În procesul de integrare a copiilor romi, școala are un rol fundamental promovând educația interculturală al cărei obiectiv prioritar este promovarea capacității de conviețuire constructivă în contextul cultural și social variat, îndepărtând și prevenind prejudecăți din trecut și chiar prezente.

Bibliografie:

1. Cace, S., *Accesul romilor pe piața muncii – aspirații, factori și strategii de reușită*, Editura Expert, București, 2007.
2. Chelcea, S., *Metodologia cercetării sociologice. Metode cantitative și calitative*, Editura Economică, București, 2001.
3. Costin, Stelian, D., *Copiii romi între supraviețuire și succes*, Editura Expert, București, 2009.
4. Mărginean, I., *Proiectarea cercetării sociologice*, Editura Polirom, Iași, 2000.
5. Mihăilescu, I., *Sociologie generală*, Editura Universității din București, București, 2000.
6. Rotariu, T., Iluț, P., *Ancheta sociologică și sondajul de opinie publică. Teorie și practică*, Editura Polirom, Iași, 1997.
7. Zamfir, C., Preda, M., *Romii în România*, Editura Expert, București, 2000.
8. Zamfir, C., Vlăsceanu, L., *Dicționar de sociologie*, Editura Babel, București, 1993.

Profesor Cosmin Julan, Școala Gimnazială „Ștefan Cicio Pop”, Arad

Revista Casei Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad

**Editura „ȘCOALA VREMII” -
Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra”
Arad**

Arad, Str. Mucius Scaevola, Nr. 9

Tel. 0257/281077

Fax 0257/282441

Colectivul de redacție:

Adina Plev, director Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad – coordonator
Larisa Chițu, profesor metodist Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad
Emilia Dăncilă, profesor metodist Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad
Camelia Avramescu, profesor metodist Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad
Ibolya Ilyes, profesor metodist Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad
Iuliana Gaiță, bibliotecar Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad

Coperta: Emilia Dăncilă

**Responsabilitatea asupra materialului publicat revine exclusiv autorilor.
Materialele nepublicate nu se restituie.**

ISSN: 2068-6099